ČERNOPOŠUMAVSKÉ VZPOMÍNÁNÍ

Příběhy pamětníků a rodáků a ještě něco navíc

ing. František Záhora

2020

František Záhora
Pavel Pechoušek

ČERNOPOŠUMAVSKÉ VZPOMÍNÁNÍ

aneb

JÓ, TO JSME JEŠTĚ BYLI MLADÍ

ČERNÁ V POŠUMAVÍ

2020

ÚVODNÍ SLOVO KE VZPOMÍNKÁM PAMĚTNÍKŮ

Alespoň minimální znalost historie oblasti v níž žijeme, by měla patřit k samozřejmé výbavě každého dospělého člověka. Není žádnou frází konstatování, že jedině ten, kdo zná minulost, může pochopit současnost a vytvářet úspěšnou budoucnost. Naši předkové nám zanechali v knihách, zejména kronikách, moudrost a poznání, z kterého můžeme vycházet a sami se pak snažit svým potomkům zanechat obraz dnešního světa.

Proto je potřebné zaznamenat události tak, jak je vnímá náš občan, který zde žil a pracoval a jehož vzpomínky jsou pro současnost a budoucnost velmi cenné.Zaznamenat je tak, jak tehdy probíhaly, bez jakéhokoli zamlčování, či dokonce přepisování a neobjektivního zkreslování pamětníkem prožitého období. Každý pamětník je jiný. Co jeden pokládá za klad, druhý vidí záporně, obojí je však potřeba zaznamenat.

Pamětníci, jejichž vzpomínky popisuje tato publikace, jsou převážně obyvatelé obce Černá v Pošumaví. Část jich do obce přišla jako čeští dosídlenci, kteří zde postupně našli svůj nový domov. Přišli s vidinou hospodaření na vlastních pozemcích a byli vlastně základem nového způsobu života v obci.Museli se vyrovnat se všemi nesnázemi a těžkostmi tehdejšího života v obci. Zachovali se morálně a poctivě a byli základem stability a soudržnosti v obci.

Vedle českých dosídlenců byli do obce, na základě politických rozhodnutí, přesunuti tzv. rumunští Slováci, kteří se rovněž postupně s ostatními zžili. Vzpomínání obojích dosídlenců je pro poznání jejich života velmi cenné.

Své vzpomínky však poskytli i lidé, kteří do obce přišli v pozdějším období a nadále zde žijí a pracují nebo jsou na zaslouženém odpočinku. Několik pamětníků obec opustilo, žije někde jinde, ale na svůj život zde nezapomíná. To lze říci především o těch, kteří mají zvláštní vztah k naší obci. Jsou totiž nejen pamětníci, ale i rodáci. To se především projevilo v souvislostí s akcí „Dolní Vltavice žije“, která se odehrávala v druhé polovině roku 2019. Sešli se zde rodáci i pamětníci v jedné osobě a protože to byli prakticky děti rodičů zde tehdy žijících, zavzpomínali především na své dětství.

V době, kdy do obce přicházeli první dosídlenci, ještě stále zde žili němečtí obyvatelé, které však čekal, na základě Jaltské konference, postupný odsun. Byl to velký zásah do života především prostých, obyčejných obyvatel, kteří dodnes stále pociťují křivdu a odsun nazývají vyhnáním. Do této publikace je proto zařazen i pan Helmut Nodes, který v době odsunu byl tříletým chlapcem a své vzpomínky má především od svého dědečka.On je jakýmsi představitelem skupiny krajanů, bývalých rodáků z Dolní Vltavice. Jeho vzpomínky a názory je možno považovat za platné i pro ostatní rodáky, které potkal tento neblahý osud. Řada z nich se zúčastnila již zmíněné akce „Dolní Vltavice žije“, což symbolizovalo vzájemnost, přátelství a spolupráci v budoucnu.

Na závěr si zavzpomínal i sám autor, především na své pracovní prožitky v období sedmdesátých let dvacátého století.

Vzpomínky pamětníků jsou řazeny systémem – „JAK ŠEL ČAS“, čili podle data zaznamenání rozhovorů. Naprostou většinu zaznamenal kronikář ing. František Záhora, vzpomínky pamětníků a rodáků, spolu s Helmutem Nodesem, připravil Mgr. Pavel Pechoušek.

V podtitulu *„ a ještě něco navíc“* jsou zařazeny exkluzivní vzpomínky Ivany Sirotkové a Bohuslava Švarce, vyprávění a vzpomínky Heleny Braunové a slavného sportovce, rodáka a pamětníka Jaroslava Ruso.

PŘI JEHO VYPRÁVĚNÍ MINULOST PŘÍMO OŽÍVALA

František Novotný

nar. 1919 - † 1991

Pan František Novotný bydlí v domě na okraji osady Muckov u silnice vedoucí z Muckova na Světlík.Jako dosídlenec sem přišel v roce 1946 nejprve do statku v Hostinné Lhotě, později se přestěhoval do nynějšího místa, bývalé osady Emry. Celý život pracoval v zemědělství a i v důchodu, pokud může,tak vypomáhá. Několik let pomáhal např.obracet mechanizovaně stonkový len, za což byl v r.1982 odměněn a oceněn jako nejlepší na závodě Frymburk.

Jeho hlavním koníčkem je myslivost, pečuje o líheň bažantů a rovněž velmi rád a úspěšně zahradničí.V aktivním věku byl činný i ve veřejných funkcích.

František Novotný je velmi dobrý vypravěč, jeho vzpomínky na minulost jako by ožívaly rovnou před námi.

Začtěme se tedy do jeho vzpomínek –„ takže pane Novotný, jak to tedy všechno bylo?“

„ Když jsme sem v roce 1946 přišli, byla to zrovna nejhorší doba, protože se prováděl odsun Němců.Němci bydleli v každém stavení a až na vyjímky to nebyli zrovna hodní lidé. Ti kdyby mohli, udělali by člověku to nejhorší.Zde vedle ve škole bydlel učitel, jméno už si nepamatuji, ale byl to dobrý člověk a ostatní ve vsi ho moc rádi neměli. My jsme zpočátku schůzovali právě ve škole a učitel nám vždy vycházel vstříc.Dokonce zorganizoval jménem komisaře Štolfy nařízení, že každý Němec musí odevzdat určité dávky potravin. Němci připravovali vejce, máslo, chleba a podobně a přinášeli to do školy. Při schůzích nám potom učitel připravoval menší pohoštění, které pro nás bylo vítané, protože jsme na samém začátku neměli prakticky nic.

Pamatuji se dále na Hermínu Finkovou, švadlenu, která nám šila potřebné věci. Ta se s Němci vůbec nestýkala a také při odsunu velmi plakala a odejít nechtěla.

Hlavními představiteli obce byli sedláci Mugrauer a Kratschmayer. To byli na tu dobu vykořisťovatelé, měli v obci ta nejlepší pole, největší stáda a menší rolníci na ně museli dělat.Za půjčení potahu nebo nějakého stroje, musel pak někdo z rodiny u nich delší dobu odpracovat. Tito sedláci byli s mnoha rodinami spřízněni, většina vesnice byli bratři, bratranci, švagři a jejich děti. I přesto museli svým příbuzným, kteří byli velkými sedláky, jejich pomoc dostatečně oplácet. Z dalších rodin si vzpomínám na Fuksu a Pihale.

Němci tušili, že budou odsunuti, ale kdy to bude, to nikdo nevěděl.Ještě večer před odsunem nebylo ani potuchy, ráno však přišel rozkaz, komisař oznámil, že do večera musí být všichni pryč. Samozřejmě, že se Němci ssebou snažili vzít co nejvíce věcí, spousty jídla a různé cennosti. Mnoho toho si však stačili různě poschovávat v domnění, že se pro to brzy vrátí.

Odváželi jsme je do Krumlova nahoru na nádraží, sám jsem se dvakrát točil s koňmi a se žebřiňákem. V Krumlově museli nastoupit do řady a bylo jim nařízeno, že si ssebou mohou vzít jen to nejnutnější a to co je jim nejmilejší a to ve váze 25 anebo 30 kg, to už si přesně nepamatuji. Ostatní věci nad tuto hranici museli odevzdat do skladu. V tom okamžiku nastal velký zmatek, všichni se vrhli na žebřiňák a snažili se z té spousty věcí vybrat to pro ně nejdražší. Je třeba říci, že měli velké množství zlata a stříbra.

Po odsunu zbyl po barácích veškerý dobytek, drůbež, prasata, koně, ovce. Protože nebyl nikdo, kdo by to krmil a ani nebylo čím, odvázali jsme všechno zvířectvo od žlabu a všechno jsme vypustili ven do volné přírody a stavení jsme uzamkli. Celkové stádo čítající kolem 150 kusů se volně páslo až do příchodu prvních mrazíků. Pak se postupně začalo stahovat ke vsi.. My dosídlenci jsme hodně pěstovali řepu a tak se dobytek stahoval do ní.Nejvíce řepy měl jakýsi Milner, který jí pěstoval pod Muckovem v prostoru pod dnešní vodárnou. Tam vydržel dobytek delší dobu. V té době ještě nebyl takový pořádek a tak si tedy každý vzal z dobytka co potřeboval. Nic nebylo evidováno a tak se zařezávali ovce, někdo si vyměnil malé tele za velkou jalovičku a podobně. To co zbylo, jsme nahnali do ohrady a po projednání v Krumlově, jsme pak dobytek hnali přes Slavkovice a Černou do Hůrky, kde se nakládal do vagonů na dodávku.
Zanedlouho pak začal fungovat systém státní správy a došlo k prvním soupisům dobytka a k uložení povinných dodávek. Hospodařili jsme, ale moc jsme z toho nevyzískali. Já například jsem většinou nesplnil a pak jsem také neměl na nic nárok. Splnit uložený kontingent, to byl hlavní předpoklad. Hodně zla mi nadělala moje první žena, která vůbec neuměla hospodařit. Namísto, aby prádlo vyprala a pospravila, nechala všechno shnít a handlovala v Hořicích nové za vejce, máslo, mouku a podobně.
Vzpomínám si z dnešního pohledu vzato, co to bylo za špatné časy, když jsme hospodařili. Barák v Hostinné Lhotě byl na spadnutí, střecha došková nakonec spadla, byl nedostatek krmiva, nebyly peníze.. Kdyby tak jsme tenkrát tušili, jak se budeme mít za několik let. Chalupu jsem dokonce neměl připsanou a tak v rámci osídlení volyňskými Čechy, dostal tuto chalupu jiný dosídlenec a já byl donucen se odstěhovat. Tenkrát zde měl nějakou funkci Karafiát Ladislav, který mi slíbil, že mi pomůže věc vyřešit. Jeli jsme na osidlovák do Krumlova, nepořídili jsme však nic a pak v Budějovicích také nic. Nakonec z toho, co jsem zasel a připravil, sklízel onen dosídlenec systémem jedna fůra mně a tři fůry sobě.
V době, kdy jsem hospodařil, jezdili jsme přes zimu s koňmi vypomáhat do lesa a tím si přivydělat nějaké peníze. Nejvíce jsme jezdili ve složení Lang, Štefan Řezníček a já. Nejprve na sv. Tomáš a později na Zvonkovou, Josefův Dvůr a Hutský Dvůr. Jezdili jsme vždy na celý týden, vždycky v pondělí ráno, a v sobotu jsme se vraceli. Byla to dřina, ale peníze jsme si vydělali. Ty ovšem zase padly na postrojení koní, protože to dostávalo zabrat. Tahali jsme nejdříve klády po rakouské asfaltové silnici, ale protože jsme jim jí málem zničili, museli jsme pak tahat dřevo přes kopec. Pro koně to byla obrovská dřina a pro nás také. Pro koně jsme dostávali od polesí V Plané melasu s ovšem a někdy i seno.
Jednou jsem přijel domů z lesa a moje žena mi povídá, že jedno prase chcíplo a druhé dodělává. Nedalo se nic dělat, prase jsem klepnul, protože maso bylo třeba a šel jsem si k Langovi pro necky. Protože Lang byl předsedou Místní správní komise, vylíčil jsem mu celou věc s prasetem. Slíbil, že mi dá potvrzení, aby to nebyla porážka na černo. O tom, že jsem prase zabil věděli skoro všichni a také mě ubezpečovali, že jsem udělal dobře. Když jsem šel potom vracet necky, jde proti mně z Hořic četník a hned na mě, jakže to bylo s tím prasetem. A tak jsem za tu černotu dostal týden vězení v Krumlově a 5 000 Kč pokuty.
Rovněž jsem měl v držení dva obecní býky na jejichž ošetřování a krmení jsem dostával od obce určitou finanční částku. Celá však vždy padla na pokuty, z kterých jsem nevyšel. Já měl vždy horkou povahu a byl jsem stále v roztržce s četníky.
Velmi rád jsem měl a mám ovocné stromy. Zapisoval jsem si kolik kterých stromů je u každého stavení. Koupil jsem si 50 litrovou stříkačku, Lang mi sehnal postřikovou jíchu a zadarmo jsem všechny stromy ošetřoval. Velmi se tu dařilo jabloním, třešním, švestkám, ale i hrušním. Celkem bylo těch stromů více jak 300 a jejich plody byly výborné chuti. Ale lidé ty stromy spíše káceli a nové nevysazovali.
Rád jsem i fotografoval. Měl jsem dva fotopřístroje a při každé příležitosti jsem dělal snímky. Před barákem jsem postavil dětem velkou houpačku a tak, když šli děti ze školy, měli o vyražení postaráno. Dnešní čtyřicátníky vidím jak na dlani jak kráčí do školy i domů. Před barákem jsem měl i velikou ohradu, ve které jsem choval kolem 80 kachen. Máma zas měla na starosti sběrnu mléka, kam přinášeli hospodáři mléko a tržili za něj dost velké peníze.

Místní správní komise sídlila nejprve v baráčku, kde nyní bydlí Petr Morong. Nejdříve se však schůze dělali ve škole, ale ta potom musela začít fungovat a tak se odstěhovali. Pak se MSK zrušila a baráček se dal do užívání. První v něm bydlel nějaký účetní, svobodný, měl připravené peníze na výplatu a do rána se mu ztratily. Nevím jestli je někdo ukradl nebo on sám zašantročil.
Když měla začít škola, bylo nutno uvážit, kdo bude chodit do Muckova a kdo na Pláničku. Došlo tedy k rozdělení a od obchodu v Muckově, z kovárny, z Vyžboh a Jam chodili děti do Pláničky a z Kramolína, Emrů, Hostinné Lhoty a zbytku Muckova se chodilo do školy zde.
Na Kramolíně tehdy bydlel Dirner, dva Kubincové a Sojka a na Vyžbohách Petr Řezníček a Pospíšil. Ve škole učila asi 12 let učitelka Filípková, vedla si i kroniku, ale nikdo o ní nic neví.
V roce 1949 vzniklo v Muckově Jednotné zemědělské družstvo / JZD /. Při zakládání se nám moc do družstva nechtělo, vždyť jsme se pomalu začínali stavět na nohy a tak vznikalo plno hádek a svárů. Dost jsem se narozčiloval, ale nakonec jsem musel uznat, že už na to sám nestačím. Žena už mi odešla a já měl na starosti 3 koně, 8 krav, 2 prasnice, 8 velkých prasat a spoustu drůbeže. A tak se nakonec JZD založilo a ozimy jsme již seli společně. Strojní traktorová stanice z Mokré nám však dost pomohla. Přesto nám to moc nešlo, byli jsme zvyklí na svoje, každý zde byl z jiného koutu republiky a najednou máme dělat dohromady. A tak se to všelijak šidilo, kradlo se, jen aby měl každý co nejvíce pro sebe. Založili jsme společnou drůbežárnu, každý musel dát ze svého 5 slepic, ale slepice postupně mizely, vejce mizela, krmení mizelo, vagon kukuřice určený pro prasečák rovněž zmizel. Prostě nebylo to k tomu.
Předsedu družstva zde dělal Lang, agronoma Štefan Řezníček a já jsem dělal zootechnika. Vydrželo to jen dva roky a pak nutně muselo dojít ke krachu. Nastalo vyšetřování a nakonec došlo k trestním sankcím. Lang a Řezníček byli zavřeni a potom vystěhováni na Olšov. Já jsem dostal podmínku. V práci jsme však museli pokračovat, předsedu JZD dělal Máhr a zdálo se, že se situace začíná zlepšovat. Dokonce jsme postupně dobírali i poměrně slušné peníze.
Na podzim roku 1953 přijel na Muckov jakýsi Wuršl ze statku a povídá: „ Tak hošánkové, přišli jsme vás převzít, JZD končí, bude tady statek“. Byli jsme náležitě rozčíleni, teď, když se konečně začíná práce dařit, tak se máme znovu rozejít? Nikomu se nechtělo, ale zase se nedalo nic dělat, statek nás převzal a Wuršl se zde stal prvním správcem.
Během celého trvání statku až do příchodu Františka Kokrdy se na Muckově vystřídalo 22 správců. Někteří tomu ale vůbec nerozuměli, např. nějaký Kuruc, který hned vyhrožoval ministerstvem a přitom sám chodil po lidech, kde by co dobrého snědl, mnoho věcí nasliboval a nic nesplnil.Toho zde lidé rádi neměli. Pak třeba Jirka Blažek za ředitelování Burdy, to byl člověk, který měl moc rád koně, vychloubal se tím, jak dokonale jim rozumí a pak jednou hnal hřebnou kobylku ustájenou u starých Pekárků do Černé a zpět. Přijel s ní, byla celá pod pěnou, no a ráno se narodilo hříbě.
Dále zde byli správci Štěpányi, Zajac, Stronček a další. Později zde dělal správce i Josef Janutka, dělal jsem mu mechanizátora, ten zase hodně dělal do doktořiny, však jí také studoval, léčil zde téměř všechny lidi pomalu jako doktor. A pak přišel Kokrda a Václav Růžička, pak jsem se sloučili s Frymburkem, přišel Jan Šerban, ale to už je přítomnost.
Ale abych se vrátil k Němcům. Už dlouhý čas věděli, že po z jejich strany prohrané válce, budou muset odejít.Mnoho věcí si tedy poschovávali do různých jednoduchých, ale mnohdy důmyslných skrýší. Když jsme sem přišli, tak jsme pak po odsunu na mnohé úkryty narazili. Bylo zde nalezeno poměrně mnoho zbraní, munice, chomouty, brány, dokonce motocykl. V konvích bylo ukryto zrnkové kafe, mouka, sádlo, zapečené maso. Většinou to bývalo ukryto někde pod křížkem, pod osamělým stromem nebo v opuštěných tuhových dolech. Na některých místech zakopané věci měly označení např. přibitým řetízkem, kde potom podle toho na kterou stranu stromu byl přibit a podle toho, kolik měl článků, bylo možno určit i místo i vzdálenost úkrytů. Na mnohé skrýše jsme narazili na Jamách, Hubenově, Langovině, Kramolíně, Kozáku, Vyžbohách, Slavkovicích a jinde.
Na Kramolíně byl na potoce mlýn a pila. Když jsme sem přišli, ještě tam byla vyrovnaná řada prken, ale chybělo dynamo k pohánění mlýna. Pak jsme ho pod prkny s kovářem Jiřím Pejšou našli. Kovárna byla tam, kde nyní bydlí Dirbák.

Němci sem potom začali přijíždět. Viděli jsme je na různých místech, kladli tam květiny, většinou si i nabírali do igelitových sáčků zeminu. Ve vápencových jeskyních dokonce nakládali nějaké kufry, které nosili od zdola do auta. To bylo někdy v roce 1973.
Za zmínku stojí jeskyně na Slavkovicích s překrásně opracovanými podpěrnými sloupy. Dnes jsou zavalené, ale jinak sahají až do půlky pole a všude jsou zatopeny. Snažili jsme se ještě před zavalením zjistit hloubku. Byl tam rumpál, dolů šly kolejnice a po nich se na vozících vyvážel vápenec ven. Však jsme ty vozíky použili ve stáji, která byla vedle starého obchodu, na vyvážení hnoje. Vápenec byl velmi kvalitní, bez odpadu a zdaleka si pro něj sedláci přijížděli. Dnes jsou jeskyně opuštěny, slouží snad někdy za útulek čundrákům. Je to ale část krásného místa.

František Novotný při zabijačce/ foto od Jaroslava Sochora/

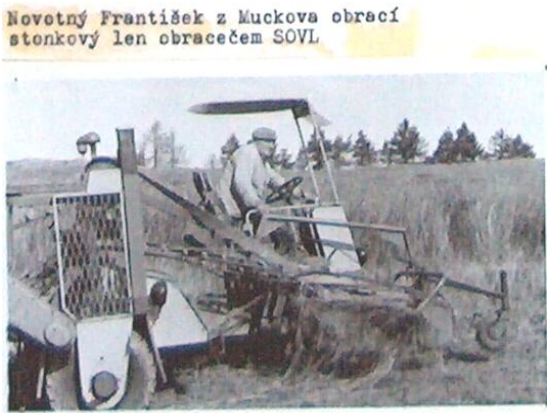

Při sázení brambor s Vladislavem Pekárkem koncem šedesátých let + obracení stonkového lnu v osmdesátých létech – foto Jar. Sochor + archiv kroniky obce

Rozhovor s pamětníkem pořízen u jeho domku Emry – Muckov v roce 1982 – ing. František Záhora

PATŘIL K PRVNÍM DOSÍDLENCŮM – ZÁKLAD STABILITY OBCE

Josef Machka

nar. 1922 - † 1989

Pan Josef Machka se narodil v roce 1922 a bydlí v Černé čp.5. Celý život pracoval v zemědělství, nejprve jako soukromník, pak v JZD a nakonec u Státního statku. Do obce se přistěhoval spolu s dalšími 16 rodinami již v roce 1945.V následujících řádcích pak na některé události v krátkosti vzpomíná:

„JZD v Černé vzniklo v roce 1949 a dá se říci, že vlastně z nutnosti. Pět čísel tehdy vyhořelo, dobytek musel být ustájen v pivovaře, ve stáji na čp.15 a postupně se dával dohromady, takže zjara se pak už společně páslo. Prvními zakladateli družstva byli občané Švamberk, Bláha, Rizák, Vácha Jan, Rosický, Machka a další. Do JZD vstoupilo asi 80% dosídlenců, ostatní pak ve druhém roce. Nezdary byly tak jako všude, nízká jednotka kolem 6 Kč, ale postupně se dostavily i úspěchy, takže celkově lze říci, že výsledky tak špatné nebyly.

Zpočátku se jelo na dvě skupiny a tak se kolektivizace moc nepodílela na zžívání jednotlivých skupin obyvatel. Skupiny si říkaly „poleňáci“ a „dobrousťáci“, podle míst odkud sem přišly. Představiteli obce a jednotlivých skupin byli občané Bláha a Vácha.

Do obce se přistěhovalo 17 českých rodin, většinou šlo o rodinné skupiny, zejména od Jihlavy, Humpolce a Hluboké. Pak byli do JZD nasazeni Slováci a reemigrovaní Rumuni. Spousta lidí v té době migrovalo, domnívali se, že ukořistí majetek, vydělají peníze a zmizí, což také činili a mnohým se to povedlo.

Základem stability byli občané bydlící v obci dosud. Jednotlivé osídlenecké skupiny se vyznačovaly i charakteristickým oděvem, zvláštností stravy a podobně.

Reemigrovaní Rumuni byli většinou oblečeni podle tzv.ruského vzoru, tj. brigadýrku, přepásanou košili a vysoké boty. Ženy nosily zčásti i kroj, sukně hodně květované s bílou krajkovou zástěrou, bílé punčochy a vysoké šňěrovací boty. Kroj se však většinou nosil jako sváteční oděv.Postupně už nebylo možno některé doplňky dokoupit a tak byl kroj odložen. Starší lidé by rádi kroj nosili i dodnes, důkazem je, že si nechávají posílat ze Slovenska od příbuzných květované šátky.

Zdejší strava před naším osídlením byla složena většinou z masa skopového, neboť zde byl dostatek ovcí, pekl se žitný chléb, základ tvořily brambory a především zelí bylo u Němců typické. Žitný chléb se pekl téměř v každém stavení, dále se pekly mazance, jidáše, vánočky, macesy a mrkvance. Základem jídelníčku osídlenců byly ve všední den bramborové knedlíky s oškvarky a zelím, pekly se placky na plotně a dělala se šuska. Jako sváteční jídlo se dělalo většinou vepřové s knedlíkem a zelím a jako jídlo obřadní byla husa s bosáky, nazývané též vrzáky nebo klouzáky a samozřejmě se zelím. Přesídlenci se museli většinou přizpůsobit našim poměrům, protože i kdyby chtěli vařit jídla na která byli zvyklí, tak nemohli, protože u nás nerostlo to, co v Rumunsku / např.fazole/. Pokoušeli se vypěstovat si zeleninu,které se zde daří a tím zpestřit jídelníček. Nejobvyklejší úprava pokrmů bylo vaření.

V padesátých létech se v Černé na Šumavě objevil první traktor, který vzbudil samozřejmě velký zájem – stejně tak p. Machka pamatuje i pojízdnou knihovnu – dole

Pan Josef Machka pracoval v době pořízení této vzpomínky jako skladník na provoze Černá, Státního statku Frymburk - rozhovor v roce 1983 – ing. František Záhora

STÁL U ZRODU JACHTINGU A JEHO VELKÝCH POZDĚJŠÍCH ÚSPĚCHŮ

Karel Smetana

nar.1934 - † 2004

Voda, vítr, plachty, snad nikdy tahle slova nepatří k sobě tolik, jako když se ještě vysloví Lipno. Největší, největrnější, nejkrásnější a ještě několik něj... vyslovují s úctou jachtaři.A přesto bylo Lipno jachtařsky objeveno dost dlouho po svém vzniku. Kdo a kdy se plachtil první na vodě lipenské přehrady, to se dnes nedá zjistit. Sportovní a závodní jachting u nás rozšířili především jachtaři z Českých Budějovic, ale i z jiných větších měst. Přibližně od roku 1963 se pravidelně jezdily na vodě přehradního jezera pohárové i mistrovské závody v různých třídách. Pořadatelé se střídali, jednou to byly České Budějovice, potom Praha a dokonce i neratovická Spolana. Jednalo se vesměs o významné, početně silně obsazené závody. Nádraží v Černé bylo někdy tak přeplněno vagóny, že nastačila ani vlečka místního závodu. Závody na Lipně byly prostě svátkem jachtařů a kdo měl možnost, ten se dostavil. Voda, vítr, to hlavní bylo. Závodníkům i pořadatelům však chybělo jedno, zázemí. Proto krajský jachetní svaz usiloval o vytvoření jachetního oddílu v oblasti Lipenského jezera, u místních tělovýchovných jednot se však setkal s nezájmem. Jachting ještě nezapustil na Lipně kořeny, domorodci uctívali přehradní jezero jako rybářský ráj.

A přece přišly první vlaštovky. Asi tak v roce 1969 se nesměle začaly objevovat jednotlivé plachty. Byli to prvnímístní jachtaři, pokud se jim tak dalo vůbec říkat. Navzájem se neznali, byli z Černé v Pošumaví, Horní Plané, Frymburka, Lipna nad Vltavou, ale především to byli již zabydlení chataři a chalupáři z nejrůznějších míst kraje. Mnozí, nebo lépe řečeno většina, však neměla zájem provozovat jachtařsky sport organizovaně. Jen dvanáct z nich si našlo cestu k sobě a to byl základ budoucího oddílu. Tak vznikl v roce 1971 jachetní oddíl tělovýchovné jednoty Černé v Pošumaví. Všichni členové byli dosud pouze amatéry v jachtařském sportu a také pouze dva z nich bydleli přímo v obci. Dvanáct statečných, jak si říkali, nemělo nic. Ani pořádné lodě, ani zkušenosti, měli jen odvahu, smělé plány a nesmírný elán, elán, který jim zbyl, i když museli sesednout s kola, sundat lyže, přenechat místo v kajaku nebo vystoupit z kabiny sportovního letadla. Byl to elán bývalých aktivních sportovců.

Další běh událostí měl prudký spád. V roce 1972 nás již bylo čtyřicet. Za pomoci krajského svazu a oddílu PS České Budějovice jsme poprvé pořádali mistrovství CSSR. Navázali jsme kontakty s krajským svazem, OV ČSTV v Českém Krumlově a samozřejmě se rozvinula naše spolupráce s MNV v Černé v Pošumaví. Od toho jsme získali pozemek pro stavbu loděnice. Tajemník místního národního výboru Jan Frisch odkrokoval po vzoru starých prospektorů kus země ze stanového tábora a zatloukl kolík. Byli jsme šťastni a dali jsme se hned do práce. Vytrhali jsme křovíny, zavezli jámy, urovnali půdu. Vznikl pěkný plácek pro budoucí loděnici. Jen občas jsme přerušili lopotu jízdou na vodě. Měli jsme dobrou náladu, byli jsme samá legrace, byli jsme výborná parta.

V roce 1973 se mluví vážně o uspořádání mistrovství Evropy ve třídě 420 na Lipně. Pro náš začínající oddíl bylo poctou, že nám bylo svěřeno technické zabezpečení závodu. V souvislosti s mistrovstvím Evropy bylo nutné neodkladně začít se stavbou loděnice. S vyměřovacími pracemi se začal v květnu a

na začátku srpna byla již stavba zastřešena. Dnes nevím, jak to bylo možné stihnout. Jen natočený film nám připomene, za jak primitivních podmínek a s jakou vervou jsme pracovali.
Srpen 1973 byl svátkem jachtingu v ČSSR, stali jsme se poprvé pořadateli mistrovství Evropy. To ovšem znamenalo především množství práce a starostí. Nesmělo se zapomenout ani na tu nejmenší drobnost, vždyť Československo se chtělo předvést jako dobrý organizátor a hostitel. A to se podařilo. Mluví o tom poděkování generálního sekretáře mezinárodní jachtařské organizace. Vedoucí španělské výpravy, která se měla stát pořadatelem mistrovství Evropy v roce 1974, při loučení řekl: „Nevím, zda se nevzdáme pořadatelství pro rok 1974, jelikož Československo nasadilo laťku tak vysoko, že jen málo států ji překročí". Tato slova mluví za všechno. Jsme rádi, že jsme byli u toho. Připojil se pěkný pocit z vykonané práce i hrdost na příslušnost k oddílu, který sklidil pochvalu od předsedy České národní rady s. Erbana, pod jehož záštitou se mistrovství Evropy konalo.
V oddíle došlo ještě k jedné důležité událostí v témže roce; ustavilo se družstvo žáků.
Rok 1973 byl až do dnešních dnů rokem největší aktivity a pracovních úspěchů. Přes veškeré vypětí jsme neztratili nic na dobré náladě, zůstali jsme dobrou partou. V roce 1974 se kromě pořádání důležitých závodů a další práci na loděnici, nic zvláštního nestalo. Přitom by možná tato činnost stačila jiným oddílům k napsání celé kapitoly. Žákovské družstvo se připravovalo na svůj první závodnický křest a ten vyšel mimořádně dobře. Na Bezdrevu obsadili mezi daleko zkušenějšími čtyři prvá místa. Tím začala slavná éra žáků z Lipna. Nechtěl jsem původně uvádět žádná jména. Nedalo mi to, snad v mnohých létech se s nimi setkáme, ať se tedy ví, jak, kde a kdy začínali. Žákovské družstvo startovalo ve složení: Dvořák, Smetana, Postl, Vladyka, a z děvčat Smetanová a Postlová.
Od roku 1975 se rok podobal roku. Na loděnici bylo stále mnoho práce. Na Lipenském jezeře se častěji pořádaly stále významnělší a větší závody, velmi často s mezinárodní účastí. Vystřídali se u nás Poláci, Maďaři, Švédové, Francouzi, Rakušané. Švýcaři, Belgičané, závodníci z NSR a dalších zemí. O každém závodě by se dalo psát. Jedno však bylo stejné, ať bvl závod hůř nebo lépe připraven, měl vždy ve srovnání s jinými pořadateli dobrou úroveň.
Jména našich závodníků se stále častěji objevují na předních místech ve výsledkových listinách, nejčastěji snad jméno Přemysla Vycpálka. Přeborníkem ČSSR ve třídě Q se stal poprvé v roce 1976 a od té doby si tuto posici udržel. V roce 1977 obsadil F. Postl v kategorii dorostenců ve třídě F druhé místo v přeboru ČSR. Ještě úspěšnější byl tento závodník v roce 1978. kdy v přeboru ČSR obsadil prvé místo a v přeboru ČSSR druhé místo. Byl zařazen i do reprezentačního družstva ČSSR a úspěšně se zúčastnil několika závodů v zahraničí, mimo jiné také mistrovství Evropy juniorů.
Dalo by se psát i o dalších úspěších naší mládeže. Nejde nám však jen o úspěchy jednotlivců, jde nám o stálé zvyšování počtu jachtařů. Proto jsme v roce 1978 vytvořili nové družstvo nejmladších.
Za zmínku stojí ještě vývoj nové lodní třídy WS, to je windsurfingu. Náš oddíl patřil mezi první propagátory tohoto nového sportovního odvětví. V naší loděnici se brzy soustředilo několik vyznavačů jízdy na oplachtěném prkně a také se postarali o rozšíření tohoto sportu v Jihočeském kraji. Přístup tělovýchovné jednoty v Černé v Pošumaví k windsurfingu byl jistě správný, vždyť se jedná o sport s velkými možnostmi rozvoje.

Od sportovní činnosti ještě na skok k životu oddílu. Říká se, že klesl náš pracovní elán. U některých členů snad, ale celý oddíl tak hodnotit nelze. Vždyť vzrostly nároky, zvýšila se měřítka, přibylo množství nových úkolů. Na jejich plnění je nás v současné době šedesát. Snad by bylo vhodné na tomto místě se zmínit o plánech do budoucna, nebudu je vypisovat, je jich hodně. A i kdyby se stalo, že některý plán, přání nebo sen nebude splněn, jachting na Lipně přesto zůstane. Zapustil zde již kořeny. Je tu přece voda, vítr a je tu krásně!

Karel Smetana při proslovu na zahájení ME v roce 1973

Závody byly zahájeny

Základna jachetního klubu Černá v Pošumaví – začátky výstavby + 70.léta – Archiv kroniky obce

Karel Smetana zakladatel + kotviště současné základny – Archiv kroniky obce

Karel Smetana spolu s dalšími členy vyprávěl o lipenském jachtingu – převzato z materiálů Jachetního klubu Černá v Pošumaví 1983 - ing. František Záhora

KRÁTKÁ VÝSTIŽNÁ VZPOMÍNKA

Jan Motičák

nar. 1928 - † 2008

V následujících řádcích je krátká vzpomínka pana Jana Motičáka, bytem Mokrá, který se přistěhoval s rodinou jako reemigrovaný Rumun v roce 1949: „Když jsme se do Mokré přistěhovali už zde samozřejmě dosídlenci bydleli. Byli zde nějací Horňáčků, Donátů, Kantorů a další. Nastěhovali jsme se do baráčku za Mokrou směrem k Hubenovu, který je nyní rekreační chalupou českobudějovického herce Karla Charváta. Převzali jsme hospodářství od starších lidí a hospodařili jsme tam dva roky. Já jsem přitom dělal v lomu a pak jsem přešel do Tuhových dolů, kde jsem pracoval až do roku 1962.

V obci si už tehdy vlastníci hospodářství vzájemně vypomáhali a vytvářeli skupiny mezi sebou. V prostoru pozdější STS bydlel jakýsi Helebrant. Ten předal barák právě pro potřeby vznikající STS.

Po založení JZD v Mokré vstoupili do družstva všichni rolníci, řada osídlenců pracovala většinou tak, že muž byl zaměstnán u Tuhových dolů a manželka v JZD. Po založení JZD přicházela řada lidí, většina z nich však podepsala úvazek na určitá léta, dostali tak byt, naturálie a když léta vyprchala, tak z družstva odešli. Někteří ani nedočkali konce sjednané doby a zmizeli za krátký čas. Na každém čísle se vystřídaly nejméně dvě rodiny. JZD se udrželo až do roku 1960, kdy je převzal Státní statek a situace se poněkud ustálila.

V době, kdy jsme se přistěhovali, byla strava chudá, masa moc nebylo, jen to, co bylo na lístky, drůbež také nebyla, protože nebyl dostatek krmení.

Pekl se žitný chléb, všude byly pece, které pěkně pekly. Strava byla uzpůsobena, protože na to, na co jsme byli zvyklí, se zde neurodilo. Dlouho jsme si však vařili polévky po rumunském vzoru”.

Fotku kapličky a návsi na Mokré věnoval archivu kroniky obce právě p. Motičák

V době pořízení rozhovoru – rok 1984 - pracoval p. Motičák jako ošetřovatel dojnic ve stáji na Mokré
– ing. František Záhora

PAN FARÁŘ BYL ZLATÝ ČLOVĚK

Božena Rosická

nar. 1920 - † 2007

Tématem rozhovoru byl první český farář v Černé / tehdy Černé na Šumavě/.

Paní Božena Rosická žila v obci v době, kdy zde farář Jan Prachař sloužil a proto si ho velmi dobře pamatuje. Do Černé se přistěhovala s rodinou v roce 1946 přibližně v době, kdy Jan Prachař zde nastoupil jako farář .

Podle jejích slov to byl „zlatý člověk“.Nikomu nezpůsobil nikdy žádnou křivdu, pomáhal kde bylo třeba a choval se jako pravý vlastenec.

Páter Jan Prachař byl střední postavy, pohledný, ve věku asi kolem 30 let, nosil rajtky a vysoké boty.Bydlel na faře, na jídlo chodil do hostince k „Tomandlům“, anebo k lidem, kteří ho pozvali.Byl velmi skromný, jedl rád jednoduchá jídla,např.brambory s mlékem.Byl veselý, chodil rád i na taneční zábavy,ale vždy jen do 22 hodiny, pak odcházel domů.

K Rosickým prý chodíval téměř obden, známý byl i s rodinou Tomandlů, Lovětínských a některými dalšími, vesměs však dnes už nežijícími, či staršími lidmi.

Na Zelený čtvrtek v r.1949 odejel na motorce do Horní Plané a odtud pěšky přes louky, lesy a bažiny, uprchl do Německa.Nebylo to prý ovšem snadné, dlouho bloudil, nevěděl kde je, byl hladový, ale přece jen se dostal do Německa, kde hned na první faře mu dali najíst.Ssebou vzal klíč od kostela v Černé v Pošumaví, který 40 let opatroval a při svém návratu, který mu byl umožněn po revoluci, ho v roce 1991 vrátil.

Klíč od kostela z Černé v Pošumaví nechal pan farář v USA pozlatit a po svém návratu ho odevzdal v Černé právě paní Boženě Rosické, která ho uchovávala, o čemž jsem se sám přesvědčil.

Farář Jan Prachař byl za dobu svého působení znám tím, že poskytoval noclehy lidem, kteří prchali přes hranice.Zastavovali se v Černé u faráře, údajně pod heslem „nocleh na faře“.Z tohoto důvodu byl sledován STB a vydatně tomu prý napomáhali i někteří místní občané.

Podle slov samotného p.faráře, ho policajt, který neustále hlídal u plotu fary, před velikonocemi roku 1949, varoval se slovy: „pane faráři,chcete-li si zachovati život, musíte ihned utéct“.Proto se tak rychle rozhodl, ale chtěl údajně ještě předtím provést určité posvěcení v Horní Plané, kam přijel na motorce.Tam byl však upozorněn ať neotálí a ihned uprchne.V Černé pak někteří / minimálně dva/ občané, kteří faráře měli hlídat, nemohli pochopit, jak jim mohl utéct.

Pan farář měl skutečně „ štěstí“, neboť brzy nato začala čistka řadových církevních představitelů, především těch, kteří byli v největší oblibě u věřících.

Jméno policajta, který mu svým varováním dopomohl k útěku však p. farář ani po 40 letech nikomu neřekl, přestože ho dobře znal. Jména dvou místních občanů,dnes již po smrti, však v Černé znal prý téměř každý.

K případu útěku pana faráře se žádné novinové články nenašly a zřejmě ani neexistují. P. Jan Prachař předal klíč paní Rosické ve vší tichosti.Kromě ní a pár zasvěcených neměl nikdo ponětí o jeho existenci.

P.farář Prachař čekal dlouhých 40 let na návrat.Přestože byl prý v USA již 10 let, měl vyřízeno americké občanství, naše orgány ho do republiky nepustily.V USA byl velmi činný, postavil školu a nemocnici a na své působiště v Černé v Pošumaví nikdy nezapoměl.Každoročně o Vánocích sloužil půlnoční mši za občany Černé v Pošumaví.Před odletem z USA zpět mu dokonce prý zaplatili v USA letenku, aby mohl v pořádku klíč vrátit. Zemřel prý ovšem za poněkud záhadných okolností při odletu a mezipřistání ve Vídni.

Studentské foto Jana Prachaře + v Černé r. 1949 + takto jezdíval na motocyklu

Setkání s papežem Pavlem VI. r. 1973 + foto r.1989

Rozhovor pořízen v Černé v Pošumaví v bytě paní Rosické dne 10.září 2005 – ing. František Záhora

KDYBYCH SE MĚL ROZMÝŠLET, ŠEL BYCH NA HORNÍKA OPĚT

Karel Vrba

nar. 1935

Po ZŠ vystudoval učiliště v Královském Poříčí, obor horník. V učilišti se učil na hnědouhelných dolech. Do grafitových dolů nastoupil po vyučení v srpnu roku 1952. V dolech pracoval až do 1. 1. 1991, kdy odešel do důchodu. Jako horník pracoval i s učením celkem 40 let a 3 měsíce.

Kde jste pracoval a co bylo náplní Vaší práce v grafitových dolech?

Po závěrečných zkouškách jsme my, kteří jsme byli z okolí Horní Plané, přešli na tuhové doly v Hůrce. Byl to závod Černá – Hůrka. Je to v místech, kde je dnes železniční stanice Černá v Pošumaví. Tam byla úpravna, úpadnice a šachta. Šachta se teprve vystřelovala a úpadnice se likvidovala. Po nástupu jsme likvidovali kolejnice a přemisťovali je na povrch. Poté jsem nastoupil na Novou jámu, kde jsme dodělávali odvaly a začali jsme razit chodby a rozfárali jsme první patro. Poté začala těžba a dobývky. Jáma se později začala prohlubovat na druhé patro. Asi 150 m stranou byla zasypaná Stará jáma – Vilemína, která zde zůstala ještě po bývalých majitelích, kterými byli Schwarzenbergové. V roce jsem 1955 odešel na vojnu, kde jsem fáral jako voják na dolech Československé armády v Karviné. Po vojně jsem se vrátil v lednu 1958 na důl na Bližnou. Na své původní pracoviště jsem se nevrátil proto, že mezitím co jsem byl na vojně, došlo k zátopě Lipna a těžba i práce na úpravnách v těchto místech byly ukončeny. Na Bližné bylo rozfárané první a druhé patro a pokračovali jsme v průzkumných pracích. V roce 1959 jsme začali s dobývkami a těžbou.

Co Vás vedlo ke studiu hornického řemesla?

Když jsme v roce 1950 vycházeli ze školy, nebylo nám nabídnuto nic jiného, než hornictví, zednictví a hutnictví. Nikam jinam jsme nemohli. V té době bylo třeba uhlí a tím i posílení hornictví. Lidé chtěli svítit a také se ohřát. Tenkrát atomové elektrárny nebyly a také plynu bylo málo.

Jak vypadalo studium na učilišti?

Jednalo se o dvouletý učební obor, vždy jsme měli 2 dny školu a 2 dny jsme pracovali v dolech. Pracovali jsme v uhelných dolech, konkrétně v dole Marie Majerová v Královském Poříčí u Sokolova. Ve škole nás připravovali teoreticky a na šachtě prakticky. Závěrečné zkoušky vypadaly tak, že každá skupina dostala zadáno, co přesně má udělat. Podle toho jsme následovně byli zařazeni do pracovních tříd. Z odborných předmětů se vyučovala např. důlní technika nebo bezpečnostní zařízení.

Jak to vypadalo, když jste po učilišti nastoupil do grafitových dolů?

V té době přijali všechny, kteří potřebovali práci, i když byli nevyučení. My, kteří jsme byli vyučení, tak jsme se převážně dostali na předky na ražbu nebo na dobývky.

Jak vypadal Váš pracovní den?

Všechny práce byly dány úkolem. Když bylo třeba ražení předku, byla norma 46 – 58 cm na hlavu a směnu. Ve dvou se tedy muselo nejméně 1 až 1,2 m denně udělat. Až do roku 1953 jsme neměli kompresor ani sbíječky a museli jsme kopat za pomoci špičáků ručně. V dubnu 1953 nám dodali kompresor a výkony byly pak lepší. Na dole Václav byly nakladače, při ručním nakládání byl výkon asi 6,5 tuny na hlavu a směnu. Na Švédských nakladačích byl výkon 13,5 tuny na hlavu a směnu. Surovina se nakládala do vozů a těžnou klecí se vozila na povrch. Poté se surovina odvážela do úpravny do Netolic, kde se teprve třídila a upravovala až na kvalitu 85 – 89 % obsahu uhlíku. V rámci závodu v

Netolicích pod nás spadala také chemická úpravna v Týně nad Vltavou, kde se grafit upravoval až na kvalitu 95 % obsahu uhlíku.
Pracovní doba trvala 8 hodin, ostatní měli 8,5 hodin. V sobotu jsme pracovali 6 hodin, později se pracovalo v sobotu jednou za čtrnáct dní, následně byly soboty zrušeny. Střílelo se většinou na konci šichty kvůli vyvětrání. Minimální vzdálenost od odpalového místa byla 30 m. Většinou se razily ještě překopy do boku. Druhý den se surovina vybírala.
Myslíte si, že byla práce horníka dostatečně finančně ohodnocená?
V té době jsme měli základní výdělky vyšší, než ostatní pracovníci. Ale v letních měsících měla další zaměstnání vyšší výdělky než my, avšak to bylo sezónní. My měli výdělek celý rok průměrně stejný, ale o něco vyšší. Nebyli jsme nijak moc privilegovaní, ale nebyli jsme na tom špatně.
Měl jste při své náročné práci horníka nějaké výhody?
Měli jsme o týden delší dovolenou a každý rok jsme chodili na pravidelné lékařské prohlídky, což u jiných zaměstnání nebylo. Ze začátku jsme se stravovali sami. Od roku 1979 bylo uzákoněno, že nám musí vedení zajistit jednu stravu denně. Nejdříve nakupovali v Jednotě, později jsme si nechali zařídit kuchyňku a strava se dovážela. Oblečení, ve kterém jsme chodili na šachtu, jsme dostávali.
Co všechno jste museli nosit na sobě?
Měli jsme fáračky, když jsme pracovali ve vodě, měli jsme impregnované obleky, které byly těžké a neforemné. Když bylo hodně vody, za hodinu už ji člověk cítil. Helmu jsme museli mít povinně, rukavice jsme fasovali normální nebo antivibrační na vrtání. Na nohou jsme nosili holínky, když se hloubilo, nosili jsme také rybářské holínky. Navíc jsme nosili např. olej do nakladače. Když člověk prováděl trhací práce, fasoval navíc střelivo a rozbušky (také 15 kilo střeliva).
Podepsala se hornická práce nějak na Vašem zdraví?
Většinou jsme odcházeli na ruce z vibrací. Snad každý druhý byl léčen na choroby z povolání. Dále se ničily klouby. Protože se vrtalo na výplach, neprášilo se tolik. Když se na výplach nevrtalo, tak jsme prach samozřejmě dýchali. Výhodou je, že v Černé jsou převážně vápence, které se později vykašlou. Bylo dobře, že zde nebyl křemen, neboť ten se ukládá na plicích.
Kdybyste se mohl vrátit v čase, rozhodl byste se znovu pro hornické povolání?
Kdybych se měl znovu rozmýšlet, tak bych na horníka šel opět.
Bála se o Vás rodina, když jste měl takové zaměstnání?
Když bylo někde nějaké neštěstí, tak se rodina bála. Vzpomínám si, když jsem nastupoval do Královského Poříčí, tak to maminka nemohla přežít.
Jaké byly podmínky pro práci?
Tady bylo vlhko a zima, průměrná teplota byla 8 stupňů. V zimě mrzlo i na třetím patře v 65 metrech. Pracovalo se celoročně. Jelikož se zde nacházel radon, vzduch se tlačil do šachty a ne odsávat. Nebo se na hodinu větráky vypnuly a vnitřek se rozehřál.
Jak vypadalo fárání?
Fárali jsme pomocí těžních klecí, kam se vešli 4 lidé najednou. Zazvonilo se a zfárali jsme na patro.
Museli jste se před fáráním někde nahlásit?
Evidence byla dvojí. Když jsme si z lampárny brali lampu, dávala se známka. Druhá známka se dávala na sebezáchranný přístroj. Sebezáchranný přístroj jsme měli pro případ neštěstí, měl chránit po dobu 45 minut, abychom mohli dýchat a projít např. kouřem. Na pracovišti musely sebezáchranné přístroje viset na viditelném místě, při práci jsme ho na sobě neměli. Sebezáchranný přístroj byl na jedno použití.
Měli jste nějaká školení?
Jako střelmistři jsme měli školení pravidelně jednou ročně a jednou za dva roky ještě před Báňským úřadem. Většinou to bylo seznamování s novými předpisy a bezpečnostními opatřeními.
Myslíte, že je reálné znovuobnovení těžby grafitu na lokalitách v okolí Černé v Pošumaví?
Grafitu je stále dostatek, těžba by se obnovit dala. Avšak obnovení těžby by bylo velmi drahé a již není takový odbyt jako v minulosti. Například Čína má velmi bohatá ložiska kvalitního grafitu.
Jak se díváte na petiční požadavek hornických odborářů, předložený v polovině března 2008 PSP ČR, prosadit odchod horníků do důchodu v 55 letech?

Měli by chodit do důchodu dříve. Když odfárá určitý počet let, musí odejít. Pokud horníka doly propustí, má pak těžké uplatnění. Doly by si horníky měly nechávat pro práci na povrchu, která je méně namáhavá.

Měl jste někdy chuť z hornictví odejít?

Z hodiny na hodinu ne. Většinou se dělalo na jednu nebo dvě směny, ale zvyknul jsem si také na třísměnný provoz, který byl zaveden především po průvalu vod v letech 1982 – 1983.

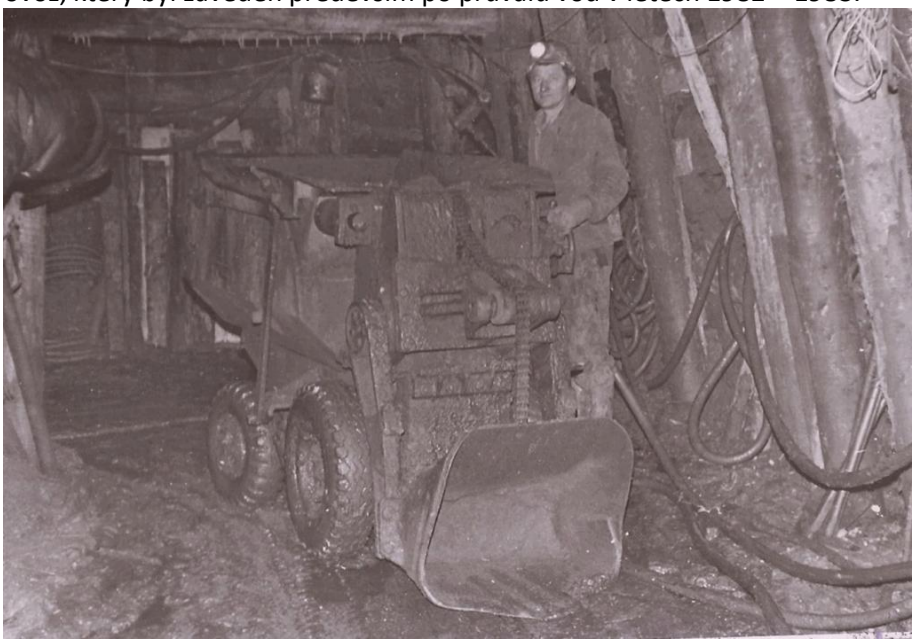

Karel Vrba při práci v dole Bližná – osmdesátá léta - Archiv

Důl Václav na Bližné, kde Karel Vrba prožil většinu svého pracovního života, byl v roce 2009 zlikvidován a za přítomnosti bývalých pracovníků odhalena slavnostní deska – foto 2 + 3 – 28.9.2010 - F.Z.

Tato vzpomínka i fotografie byly sestaveny a upraveny na základě autentického rozhovoru s bývalým horníkem, který v minulosti pracoval v grafitových dolech v okolí Černé v Pošumaví. Rozhovor pořídila 1. dubna 2008 v bydlišti uvedeného pamětníka v Černé v Pošumaví Kateřina Milichovská jako přílohu své Diplomové práce.

Jako součást vzpomínek pamětníků je zde uveden se souhlasem dotazovaného i Kateřiny Milichovské – ing. František Záhora

CELÝ ŽIVOT POD POVRCHEM

Josef Hlávka

nar. 1936

Vystudoval ZŠ ve Vimperku a poté učiliště v Meziboří, obor horník. Po ukončení učiliště nastoupil v červnu 1954 do grafitových dolů, ve kterých byl zaměstnán až do roku 1990, kdy odešel do důchodu.

Kde jste pracoval a co bylo náplní Vaší práce v grafitových dolech?

Můj první pracovní den byl na Nové jámě v Hůrce, kde jsem pracoval 2 měsíce. Poté jsem byl přemístěn na šachtu na Bližnou, odkud jsem byl přeřazen zpět na Novou jámu. Poté jsem pracoval na úpadnici, která je dnes zatopená. Odtud jsem odešel na vojnu. Po vojně jsem se opět vrátil k práci na šachtě na Bližné. V letech 1962 – 1965 jsem pracoval také na šachtě v Domoradicích. Poté jsem se vrátil opět na Bližnou. Následovně jsem pracoval na mlékárenském tunelu v Českém Krumlově. Pracoval jsem také na šachtě na Lazci, poté opět na Bližné. Na Hubenově, na Světlíku a na Svérázu jsem prováděl průzkumné šachtice kvůli grafitu. Poté jsem se vrátil opět na Bližnou, odkud jsem šel do důchodu. Jelikož jsem sem přišel hned po vyučení, tak jsem prošel veškeré práce, které souvisí s hornickou činností. Poté jsem se dostal k ražbám chodeb nebo k dobývkám v těžbě grafitu.

Co Vás vedlo k práci v grafitových dolech?

V té době se propagovalo hlavně hornictví, stavebnictví, práce v hutích. Také ve školách a v novinách se tyto práce prezentovaly.

Jak vypadalo studium na učilišti?

Vždy jsme měli týden školu a týden jsme pracovali v dolech. Dělali jsme na povrchu a pozvolna jsme se dostávali do šachty. Postupně jsme procházeli všemi pracemi, které souvisely s hornictvím. Nedávali nás jen tam, kde se těžilo komorovým způsobem. Ti, kteří studovali již druhým rokem, pracovali na předku při ražbě.

Jaký byl rozdíl v praxi při studiu a prací, když jste nastoupil do grafitových dolů?

Jiné bylo jen prostředí, jelikož uhelné doly, kde jsme měli praxi, byly velkodoly, kde jsou stovky km chodeb. Grafitové doly takové rozměry neměly. Je jedno, zda děláte 100 m pod zemí nebo 60 m nebo 300 m. Na uhelných dolech je horko, tady bylo spíš chladno.

Jaká byla situace, když jste do dolů nastoupil?

Po roce 1948 se doly rozvíjely, na Nové jámě se těžila tuha, která už byla vydobytá na sklonku 19. a 20. století. Šachty už tam byly, ale byly zasypané a přestalo se tam těžit. V 50. letech se jedna šachta – Vilemína vyčistila proto, aby se odčerpala voda. Vedle se vybudovala nová šachta. Poté jsem přešel na Bližnou právě v době, kdy se šachty hloubily – Stará jáma, Barbora a Václav.

Jak vypadal Váš pracovní den?

Pracovní doba byla osmihodinová. Když jsem nastoupil, tak se pracovalo také v sobotu, pracovní doba v sobotu byla 6 hodin. Později měli horníci 2 soboty volné a po nějaké době se v sobotu do práce již nechodilo. Směny byly ranní, odpolední a noční. Někdy se chodilo jen na ranní, někdy na ranní a odpolední a někdy také na všechny tři. Práce byla různá, podle toho, jak byl kdo zařazený. Jedni byli závislí na dalších, podle těžby apod. Ráno jsme přišli v 6:30 do práce, převlékli jsme se do pracovního, poté jsme šli do místnosti, které jsme říkali „cáchovna“, kam přišel mistr a zapsal si docházku. Poté jsme chodili zpravidla ve dvou na svá pracoviště. Pracoviště jsme museli obhlédnout, jelikož se tam většinou střílelo, poté se začalo se nakládat. Rubanina se zprvu nakládala lopatou, později pomocí nakladačů. Následně se rubanina odvážela na povrch. Po vytěžení se musely očistit

stropy a předek kvůli pádům. Následně se připravil předek na vrtání (vrtačky, sloupy, hadice). Při práci jsme pokládali také potrubí (vodovodní, vzduchové, větrací). Poté jsme fasovali střelivo, ke konci směny se předek nabil. Musel se pak zabezpečit a nikdo, kromě dvou pracovníků, kteří ho měli na starost, již na předek nesměl. Musely se také chránit přístupové cesty a předek se poté odpálil. Na to, odkud lze odpalovat, jsou přesně určeny vzdálenosti. Pokud se jedná o rovnou chodbu, vzdálenost je 125 m a musí tam být ochranný val. Pokud se můžete schovat, může být vzdálenost kratší. Na ražbu chodby byly dané postupy, které jsme všichni znali, ale byla tam také bezpečnostní opatření. Dodržovat jsme museli hlavně větrání (kvůli přítomnosti plynu radonu) a předvrtávání. Normální vrty byly dlouhé asi 1,3 m – 1,5 m. Předvrtávat se muselo alespoň na 3 m. Po průvalu vody se musela předvrtávat celá chodba.

Měl jste při své náročné práci horníka nějaké výhody?

Nejlépe bylo ohodnocené uranové hornictví, pak uhelné hornictví Ostravské, Mostecké a grafit byl až pak. Nedá se říci, že by byl rozdíl mezi grafitovým hornictvím a stavebnictvím. Bydlení bylo na svobodárně v celých buňkách velmi levné. Za větší místnost se platilo 2 x 20 Kč, když tam bydleli dva, a za menší místnost 30 Kč měsíčně. Stravování jsme měli zdarma. Navíc jsme věrnostně dostávali další ohodnocení. Zabezpečení ochranných pomůcek bylo na poměrně velké úrovni. Dostávali jsme oblečení, kabáty, monterky, košile, ručníky, atd.

Co všechno jste museli nosit na sobě?

Na sobě jsme měli hornické šaty, které byly pevné, prošívané, ze silné látky. Měli jsme hornické montérky, na nohou gumovky, helmy se světlem a sebezáchranný přístroj. Ten jsme měli, když jsme fárali. Měli jsme také pracovní rukavice. Pokud se dělalo ve vodě, nosili jsme gumové pláště (tj. kalhoty, kabát a klobouk). Gumové pláště jsme si brali, především když se vrtalo. Vrtalo se totiž převážně na výplach (tzn. s vodou) aby se z vrtu neprášilo. Měli jsme také sluchátka na uši a antivibrační rukavice. Ve skutečnosti jsme byli oblečení jako kosmonauti. Těžké to nebylo, ale bylo to nepříjemné, poněvadž toho máte moc na sobě. Antivibrační rukavice mají zpevněnou ochranu, a když musíte mačkat vrtačku, bolí Vás víc ruce s nimi než bez nich. Když máte sluchátka na uších, neslyšíte vůbec nic.

Podepsala se hornická práce nějak na Vašem zdraví?

Trochu hůř slyším, v dolech je velký hluk. Hodně se také poškozovaly ruce. Jelikož se v grafitových dolech vrtalo výplachem, člověk se do styku s prachem moc nedostal. V uhelných dolech je to s prašností horší na plíce. V dolech se špatně nedýchalo, na šachtě byl vlhký vzduch.

Mohlo se na šachtě pracovat celoročně?

Teplota se pohybovala okolo deseti stupňů v létě i v zimě. Pracovalo se celoročně, i v mrazech. Potíže byly jen při vysypání na povrchu, jelikož je rubanina vlhká.

Kdybyste se mohl vrátit v čase, rozhodl byste se znovu pro hornické povolání?

Horničina se mi líbila. Jestli bych šel znovu, to nevím. Asi ano. Byl nepřímý tlak, protože se budovalo, stavěly se přehrady, továrny. Byly zapotřebí pracovní síly.

Jak se díváte na petiční požadavek hornických odborářů, předložený v polovině
března 2008 PSP ČR, prosadit odchod horníků do důchodu v 55 letech?

Když přišel nový režim, tak všichni horníci, kterým bylo 50 let, a odfárali čistých 15 let, mohli jít do důchodu. Já jsem šel do důchodu, když mi bylo 53 let. Bylo to nastavené tak, že každý horník, který odfárá 15 let, musí ze šachty ze zákona odejít. Může pracovat na povrchu, a pokud ho nezaměstnají, musí ho propustit. Tím je to pro ně ulehčené. Myslím si, že si to ti horníci zaslouží, v 55 letech. 65 let je na horníka moc, jelikož je to nebezpečné a namáhavé. Často je práce i nepříjemná.

Měl jste někdy chuť z hornictví odejít?

Když jsem pracoval v Českém Krumlově v Domoradicích, razili jsme 55 m vysoký komín, myslel jsem, že z hornictví odejdu. Byla to opravdu náročná práce, když se přicházelo k povrchu, byla práce nebezpečná a tekla tam spousta vody. Ale když se komín vyrazil, už jsem na to nemyslel, už to bylo pryč. Horničina mě ve skutečnosti bavila.

Bála se o Vás rodina, když jste měl takové zaměstnání?

Nebála, nebezpečných povolání je spousta. Ale úmrtí i úrazy si pamatuji. V Českém Krumlově byli dva zasypaní. Odstřelem si pamatuji dva smrtelné úrazy, stalo se to náhodným odstřelem.

Myslíte, že je reálné znovuobnovení těžby grafitu na lokalitách v okolí Černé v Pošumaví?

Grafitu je zde pořád dost, těžit by se dal, ale není spotřeba. Od nádraží je území zatopené, část je tam vytěžená. Počítá se, že tuha jde i dál.

Je v provozu ještě Šumavský pramen, a. s.?

Funguje, čerpá se voda. Na vodu se narazilo, když jsem tam pracoval také já, jelikož to byl můj předek. Předvrtali jsme uprostřed asi třímetrový vrt a najednou se vyvalila voda a stříkala asi 13 metrů, tlak byl asi 1,8 atmosfér. Když se to poté vyčistilo, jsou tam obrovské krasové prostory. Nachází se tam vápenec, ruly a svory. Ve vápenci je molybden a prý jsou snad jen 2 místa, kde je ve vápenci molybden.

Na obr. důl Václav na Bližné, kde Josef Hlávka pracoval většinu svého života

Tento příspěvek i fotografie byly sestaveny a upraveny na základě autentického rozhovoru s bývalým horníkem, který v minulosti pracoval v grafitových dolech v okolí Černé v Pošumaví. Rozhovor pořídila 1. dubna 2008 v bydlišti uvedeného pamětníka v Černé v Pošumaví Kateřina Milichovská jako přílohu své Diplomové práce.

Jako součást vzpomínek pamětníků je zde uveden se souhlasem dotazovaného i Kateřiny Milichovské – ing. František Záhora

DOSTALA OD AMERIČANŮ LÁTKU NA ŠATY K PRVNÍMU SV. PŘIJÍMÁNÍ

Ludmila Prennerová

nar. 1935

Paní Ludmila Prenerová se narodila v Loučovicích. Její otec Julius Kleschka byl hajným a v roce 1940 byl služebně převelen do Dolní Vltavice. Zde přečkala její rodina celé období II. světové války a v září 1945 musel otec přejít na hájovnu do Dobčic u Záboří v českobudějovickém okrese. Od té doby zde paní Prenerová žije a přestože jí v roce 1945 bylo pouze deset let, pamatuje si řadu událostí, které byly spjaty zejména s osvobozením Dolní Vltavice americkou armádou.

Paní Ludmila Prenerová pracovala dlouhá léta jako účetní a technik živočišné výroby u statků Hluboká, Rožnov a u Plemenářského podniku Netolice. V roce 1990 odešla do důchodu, kde pak ještě 10 let pracovala na Obecním úřadě v Záboří jako účetní.

Její vyprávění jsem zaznamenal v červenci roku 2008, když se mi sama telefonicky ozvala na základě mého článku o Dolní Vltavici, který vyšel v Českokrumlovském deníku /Deníky Bohémia/ dne 7.června téhož roku.Navštívil jsem jí v jejím bydlišti a za pomoci diktafonu jsem zaznamenal její téměř dvouhodinové vyprávění.

„Tatínek odmítl po válce místo, které mu bylo nabídnuto klášterem v rakouském Schläglu s odůvodněním, že konečně máme doma svobodu a tak přece nepůjdu jinam. Jeho bratr byl kněz v klášteře ve Vyšším Brodě, ale hlavně byl hospodářským pracovníkem, který měl na starosti lesy a vodní hospodářství. Jako kněz však sloužil v okolních obcích mše, ale nakonec po válce skončil jako krmič koní na Svatém Tomáši. V roce 1948 přešel státní hranice a rodina ho pak dlouhá léta neviděla. Později jsme zjistili, že sloužil ve městě Zell am See. Tatínkův druhý bratr Alois sloužil určitý čas jako hajný v Pláničce u Černé v Pošumaví.

V Dolní Vltavici jsme bydleli na hájovně vzdálené od obce necelých 30 minut chůze ve směru na Milnou.Do Vltavice jsme chodili přes lesy a kolem rašeliniště, kde se kopaly a sušily borky, kterými potom obyvatelé v zimě topili.Přímo z hájovny se šlo nejprve přes louku a pak kolem rašeliniště. V lesích rostlo velké množství brusinek a klikvy.

Do školy jsem chodila od roku 1940, a to do třetí třídy. Byla to samozřejmě škola německá, já německy neuměla, protože doma se mluvilo česky a tak jsem se ani na nic nemohla zeptat. Kolikrát se stalo, že odpoledne bylo vyučování a já nevěděla, že je a tak jsem nepřišla.Pan řídící ovšem říkal, že je to jedno, protože on musel německy učit téměř všechny děti, jelikož zde byl různý dialekt a někdy si nerozuměly ani mezi sebou. Jak se jmenoval pan řídící i učitelka si již nevzpomínám. Po válce jsem pak chodila do české školy a zase se musela učit číst česky, neboť už jsem částečně zapomněla.

Koncem války se stěhovala spousta lidí z Vídně a z Lince, které byly bombardovány a tak se dostali i do Dolní Vltavice. Pozorovala jsem jako dítě pěšáky s ruksaky na zádech i s kočárky, vltavičtí němečtí obyvatelé si je brali k sobě domů, byli to většinou starší lidé s dětma. Školní budova byla v této době plně obsazená těmito lidmi, do školy se nechodilo, ale jednou týdně si chodily děti k učitelce pro úkoly. Po válce se tito lidé zase stejným způsobem stěhovali zpět.

Konec války ve Vltavici začal podle v pátek, respektive z pátku na sobotu. Tu noc jsem byla s maminkou sama doma, otec sloužil jako hajný na Martínkově u Vyššího Brodu a domů přijížděl vždy koncem týdne v sobotu. Noc jsme téměř probděly na matraci v kuchyni, z dálky bylo slyšet střelbu z děl a ráno pak utíkali přistěhovalí lidé pryč z Vltavice, neboť se báli Američanů.
V sobotu 5.května bylo velmi pěkné počasí, nikde nepadla ani ranka, lidé se dokonce opalovali, v neděli 6.5 však pršelo a určitý poklid přerušila najednou velmi silná rána. Okamžitě jsme se pěšinkou běžely podívat co se děje a již viděly jak přijíždí tanky. Ta rána, která se ozvala, směrovala na vltavickou faru, kde byla rozložena německá armáda.Znovu padla rána a již bylo vidět dým, plameny a fara hořela. Němci mezitím vyhodili do povětří železný most spojující Vltavici s Kyselovem. Na mostě byla socha sv. Jana Nepomuckého a ten to kupodivu přežil. / Další mosty byly pak již dřevěné a téměř každý rok je vzala voda a musel se dělat znovu – poznamenala paní Prenerová/.
Současně s farou pak již začaly hořet další domy nejdříve všechny baráky , které stály mimo obvod obce, stále se střílelo, naše hájovna to však přečkala, protože byla úplně mimo a skrytá v lesích. Vltava byla tehdy trochu rozlitá do luk a polí, čímž se přehradila cesta z Vltavice do hájovny, takže tam nikdo nemohl přijít. Teprve večer přišel k nám jeden Němec, který měl ve Vltavici hospodu, bál se, že ho Američané zastřelí, protože se špatně choval k Polákům, kteří zde pracovali u místních sedláků. Ti také hned se snažili dostat k Američanům a večer, když byl klid, se k nim také dostali.
Američané si postavili pontonový most, musel přijít starosta s bílým praporem, to vysílali rozhlasem a byl prohlášen k o n e c v á l k y.
Někteří z německých obyvatel vyvěsili druhý den americkou vlajku, ale museli jí sundat. Právě ten druhý den byl na pohled velmi smutný. Veškerý dobytek byl mrtvý, spálený, nafouklý, tahalo se to na louku. Tatínek, když se dozvěděl, že Vltavice hoří, tak přišel domů a šly jsme se pak podívat co se děje. Tam už se odevzdávaly zbraně, vše se sepisovalo.
Chodili k nám také dva Američané, oni měli veškeré zásoby, ale vše sušené a tak chtěli čerstvé vejce, mléko, máslo a za to nám dávali čokoládu. Pro mě neměli nejdříve nic, protože prý netušili, že tam bude malé děvče, ale slíbili, že až přijdou příště, že mi přinesou a to také splnili. U nás vždy vypili hrnek kyselého mléka, snědli chleba namazaný máslem, poseděli, popovídali a zase šli.
Zajímali se i o mé první přijímání, dokonce mi přinesli látku na šaty, balonové hedvábí, jedna švadlena mi šaty šila, ale než došlo k aktu prvního svatého přijímání, tak byli Američané odveleni a museli odjet pryč.
Po dobu jejich přítomnosti byli nastěhováni ve třech hospodách, kde byly velké sály, stavěli pro Dolní Vltavici dřevěný most, který však následující rok ledy vzaly.
Američané tam byli i tehdy, když přišli čeští vojáci, společně pak hlídali na mostě, z jedné strany stál americký a z druhé strany český voják.Čeští vojáci bydleli ve škole a když zjistili, že jsme tam jediní Češi, musela jsem již v deseti letech dělat tlumočníka.
Němci, kteří byli ve Vltavici jako vojáci šli do zajetí, v Aigenu byl velký tábor, rovněž ve Frymburku byl sběrný tábor a byl tam i lágr, kde byli Vlasovci. Ti k nám chodili do hájovny na polévku, báli jsme se jim nedat najíst.
Hodně Němců dezertovalo z fronty, spali rovněž u nás ve stodole, nic nám neudělali, nic neukradli, zeptali se ráno na cestu a pokračovali dále.My jsme byli tehdy ve Vltavici jediní Češi, ještě tam byla v jednom statku v nájmu jakási paní Stránská, ta si k nám chodila kupovat mléko a máslo.
Ve Vltavici zůstala i dvě děvčata, která nešla na odsun, protože jejich tatínek zemřel v Mauthausenu. To byly moje kamarádky, já jsem se s nimi sešla, ale dále už o nich nic nevím, jen to, že se jmenovaly Lepschi.“
<u>Paní Prenerová dále vzpomíná:</u>
„ S Němcl jsme vycházeli celkem dobře, kdo se nechtěl bavit, ten se také nebavil, bylo tam pár hodných na které jsme se mohli obrátit. Jinak v obci to moc dohromady nešlo, zejména velcí sedláci v kterých nebylo dobroty ani za mák, o starostovi ani nemluvě se chovali povzneseně.
Ale vyjít se s nimi dalo – např. když chodily kontroly stavu dobytka, přišli tři Němci, spočítali, co bychom měli dodávat, ale pak řekli, že do Vltavice to máme daleko a tak nás dodávek zprostili. Někteří Němci, kdyby ovšem bývali předem věděli, co s nimi Češi udělají po válce, tak by to bylo mnohem horší.“

Vzpomínka pokračuje:

„ U Vltavy byl čtverec lesa, kde bylo naskládáno metrové dříví, které se sem na zimu navezlo a pak se na jaře spouštělo po vodě do papíren v Loučovicích i Větřní. Dřevo dolů k Vltavě sváželi sedláci na saních, já jako malá jsem s nimi jezdila, vlekli mě na provaze až k vodě. Ranečky s jídlem si dávali k nám domů, aby jim jídlo nezamrzlo, v poledne se pak zastavili a u nás se najedli. K jídlu měli většinou velké černé knedlíky ze žitné mouky a k tomu kusy tlustého uzeného masa.“

Co se týče počasí, sníh většinou napadl již v říjnu, případně listopadu, takže například jablka zde vůbec nedozrála. Sněhu bývalo až dva metry, silnice se neprohrnovala, bývalo tak zaváto, že dveře nešly otevírat. Do Černé k doktorovi se chodilo pěšky anebo s některým sedlákem, který potřeboval provětrat koně.

Při výstavbě stájí se již počítalo s těmito nepříznivými podmínkami a tak, aby se mohl ošetřovat dobytek i v těchto zimách, bývaly vchody do stájí rovnou z bytu.

Škola v té době také nebývala, teprve až když sedláci projeli silnici, pak vozili děti do školy.

Velmi krásná tam byla příroda, co bývalo ve Vltavě ryb, na ten dnešní pohled s Lipnem si stále nemohu zvyknout.“

Paní Prenerová pak vyprávěla o době po odsunu:

Vzpomíná na dobu, kdy sem začali jezdit Němci po odsunu, protože ještě nebyly drátěné zátarasy ani Lipno a tak se na stará místa několikrát vraceli, občas i aby si něco pro ně cenného odnesli.To už však na jejich místech byli noví osídlenci a jejich vztah k Němcům byl velmi nepřátelský.

Své vzpomínky na toto období má však již z Dobčic, kam se přestěhovali. Tam viděla, že se Němci vraceli, chtěli navštívit svou rodnou chalupu nebo statek, věděli, že tam zanechali např. sud kyselého zelí. Poprosili novou selku, zda by se mohli podívat a trochu zelí ochutnat, ale se zlou se potázali, každá selka je odmítla. Tenkrát ještě bylo vše rozjitřeno válkou a averzí ke každému Němci.

V pozdějším období však ti samí lidé vítali Němce téměř s plnou náručí. Odsunutí Němci přijížděli v nablýskaných autech a přiváželi např. kafe apod., které jsme sice u nás také měli a někdy i lepší, ale bylo to „ze Západu“, tak by se bývali Češi strhali.

Vyprávění paní Prenerové pokračuje:

„Do Dolní Vltavice jsem se pak několikrát vrátila, samozřejmě, že tam byli úplně jiní lidé, které již neznám. Z Vltavice byl do Kyselova dřevěný most samá díra, na druhé straně byla již Pohraniční hlídka a dál se nesmělo.

Pak jsem tam byla na brigádě, nahoře na kopci vedle hlásky byly krechty brambor, které jsme přebírali. Vltavice se už v té době pomalu zatápěla, voda sahala do půlky kostela. Ve škole byla tehdy kancelář Vodních staveb, tak jsem tam šla, vysvětlila jim situaci a oni byli tak hodní, že nás vzali na loď a provezli po napouštějícím se Lipně až do Horní Plané.Vzali nás samozřejmě zpět do Bližné, kde jsme tenkrát byli ubytováni.To vše bylo v padesátých letech.

Pak jsem tam byla v roce 1984, kdy jsme se jeli podívat na Šumavu a zajeli též do Dolní Vltavice. Zjistila jsem, že zbyl pouze pekař a dva baráčky nad ním .Ten první barák byl úplně stejný jako za mého mládí, nic se na něm nezměnilo, i ta okna byla stejná.

Po revoluci, asi v roce 1995 jsem tuto krajinu projezdila s bratrem, který byl o deset let starší, a narodil se v dnes neexistující Hodoni a chodil do české školy.Navštívili jsme rovněž dnes neexistující vesnici Kapličky a viděli zde pouze kašnu, kterou pamětníci postavili po roce 1989 a umístili zde černou tabuli s potřebnými údaji.

Přijeli jsme rovněž do Kyselova, kde nám celníci dovolili podívat se k rakouským hranicím, kam jsem se nemohla 50 let dostat.

Naposledy jsem byla ve Vltavici asi v roce 2000 rovněž se svým bratrem, ve Vltavici jsme již viděli pouze samé rekreační objekty a já nostalgicky vzpomínala na své zde prožité mládí.“

Rozhovor pořízen v Dobčicích 36, obec Dubné, dne 31.července 2008 – ing. František Záhora

Z PRVNÍ REPUBLIKY PŘES HITLERA A KOMUNISTY AŽ K „SAMETOVÉ“

Marie Lomecká – Kholová

„ Pocházím z Táborska, kde jsem se narodila a zde jsem od roku 1927 nepřetržitě mimo období války.Tatínek se jmenoval Jiří Adamovitsch a někdy v roce 1929 nebo 1930 koupil statek Jestřábí a od té doby jsme tady bydleli. Chodila jsem do Obecné české školy, která byla v roce 1929 poprvé otevřena v Hůrce a já nastoupila do 1.třídy. Školu stavěla Pošumavská jednota, všichni Češi, kteří tehdy mohli, se na její výstavbu skládali a ti, co nemohli, chodili tam pracovat. Po skončení školy jsem pak odešla do Českých Budějovic, do kláštera sv. Josefa na studie, kde jsem byla až do roku 1940, kdy Němci všechny české školy uzavřeli, rovněž klášter se uzavřel a já pak pokračovala dál v civilní škole“.

Období před válkou

„Statek Jestřábí patřil původně knížeti Schwarzenberkovi, pak mu byl vyvlastněn a tatínek ho koupil od Státního pozemkového úřadu.Bydleli jsme na statku, který byl postaven kolem dokola, z jedné strany kravín, naproti konírna a pak prasata a bytové prostory. Domek, který stál vedle, tam bydleli naši zaměstnanci, druhý dům patřil Obci Černá a původně to byl dům pro zaměstnance Tuhových dolů. Nad Jestřábím byla také tírna lnu, kterou tatínek přestavěl na obytný dům pro zaměstnance. Dneska je to chata ing. Petříka, bývalého ředitele Statku Černá.

Pak byly ještě o něco vzdálenější domy, jeden, který postavil nějaký Jusko, jehož manželku si pak vzal Karl Christl, další majitel, domu se pak říkalo „Christlovina“.

Pak byl dům u vápencového lomu, kterému se říkalo „Schneidrův dům“ a jehož majiteli byli Feierovi.

Jiné domy zde nebyly, pouze louky a les, který patřil německým sedlákům. Nám patřily pozemky asi o rozloze 126 ha směrem nahoru k Bližné.Na Bližné a na Radslavi byli pouze samí Němci.

Do obchodu jsme chodili do Hůrky, kde byli dva obchody, které patřily Němcům, jinak v Hůrce bydleli čeští zaměstnanci. Do Hůrky to bylo kousek cesty přes olší, v Černé byly také dva obchody.

Na statku pracovali Němci, mimo šafářů, což byli Češi. Spolupráce s německými zaměstnanci i s ostatními lidmi byla poměrně dobrá až do roku 1937, kdy přijel Konrád Henlein do Horní Plané, kde řečnil a všechny úplně nainfikoval. Od té doby jsem i já, která měla jako dítě přátele mezi Němci, byla najednou jejich nepřítelkyní a začalo to zde být životu nebezpečné. V létě 1938 jsem ukončila dříve prázdniny a vrátila se na studie.

Začaly se tvořit skupiny Hitlerjugend, kde mladí naprosto zfanatizovaní chlapci postupně zvyšovali nenávist k Čechům, tatínka, přestože s Němci dobře vycházel, chtěli dokonce pověsit a tak bylo nutno počítat s útěkem.

Rodiče zde byli sami a postupně to zde začínalo být velmi vyostřené a tak naši 28.září, na svátek sv. Václava se rozhodli k útěku. Jelo se povozy, na jednom byli šafáři a na druhém Slováci, kteří zde byli na práci a během noci odjeli všichni do Plané nad Lužnicí k našim příbuzným. Rovněž já jsem dostala povolení z ústavu, odkud jsme normálně nikam nemohli, že mohu jet k rodičům a tak jsem s nimi přečkala válku až do května 1945.

Během války se dále hospodařilo, Němci zvedali ruku Hitlerovi, ale pak, když museli odejít na frontu, začali chápat tu hrůzu, ale báli se jeden druhého a strašně se mezi sebou udávali. Například klukovi bylo 22 nebo 23 let, měl za sebou českou vojnu, ale i když to byl Němec, byl pro ně nepřítel.Shromáždili je, odvedli do větší vesnice, vyšetřovali, fackovali, vyhrožovali a pak je jako první poslali na ruskou frontu, kde všichni popadali.Hitler posílal na Polsko a Rusko především sudeťáky, protože jim nevěřil“.

Tuhové doly a rašelina

Když jsem chodila do školy byly už České tuhové závody i německé Schwarzenberkovy uzavřeny a byly jen ty, které jsou dnes pod vodou. Jako děti jsme byli stále špinaví od tuhy.

Do Mayerbachu vedla tehdy úzkokolejka, kam se jezdilo pro borky na rašeliniště, jako děti jsme se na vozících vozili. Němci postavili i současný výkup v Hůrce.

Období po válce

„Válku jsme přežili v Plané nad Lužnicí, odkud pocházela moje maminka. Hned po skončení války v květnu 1945 jsem se jela podívat na Jestřábí, tehdy jsem pracovala v Madetě a auto jsem si půjčila. Tady byla americká armáda, která mě poprvé nepustila, ale na druhý pokus se to povedlo. Dostala jsem se na Jestřábí, kde bydleli ti samí Němci jako před válkou.Byli většinou klidní, protože se jednalo o starší lidi a ti nebyli tak zfanatizovaní jako mladí. A mladí, kteří byli nadšeni Henleinem a Hitlerem většinou padli na frontě, domů se nevrátili. Mluvila jsem německy, se všemi jsem se znala a při mém návratu mě poměrně radostně vítali.V našem bytě bydlel jeden Němec, byt byl jako po vybílení, z nábytku tam skoro nic nezůstalo, přišla jsem do holých zdí.

Statky totiž spadaly během války pod správu v Linci a tak všechny pěkné věci se odvezly do Lince, nezůstalo nic, ani dobytek.

Naši sem přišli o něco později, v září 1945, otci se sem dokonce vůbec nechtělo, ale já to považovala za svůj domov a tak jsem zde zůstala a pak když přišli , začali jsme znovu hospodařit. Bylo to však těžké, všechno se dávalo pomalu dohromady, sháněli jsme, kde se co dalo, vozili jsme například prasata z Moravy, ale pomalu se statek dával do chodu“.

Americká armáda

„ S americkými vojáky jsem měla jen ty nejlepší zkušenosti, zejména ti první, kteří sem přišli byli přátelštější, to byli ti frontoví, kteří když zjistili, že jsem Češka a uměla jsem i anglicky, tak mě dost často potřebovali jako tlumočnici a překladatelku. Velice slušně se chovali, měli starost, zda mám dostatek jídla a podobně. Pak odjeli a přijela jiná armáda, její vojáci už byli spíš obchodníci, už nebyli tak přátelští a vstřícní. S nimi jsem se již nestýkala, byli sice slušní, ale odměření a zejména Němky to s nimi táhly a vojáci si užívali.

Velitelství bylo v Hůrce a v Černé, kde je dnes hotel Rex a pak ještě v budově bývalé pošty naproti pivovaru“.

Transport smrti

Němci vedli vězně z koncentračního tábora z Rakouska přes Dolní Vltavici a Černou směrem k Hůrce a Horní Plané. V každé vsi se museli přidat dva muži k hlídání a vedení vězňů. Všem obyvatelům bylo přikázáno, že se nesmějí dívat z oken pokud transport nepřejde.

K vedení vězňů se přidal i občan Gammlinger, který bydlel v Černé na čp.43 a patřil k těm nejhorším.Samotní vězni to byli prakticky kostry potažené masem, každý hlídač je ještě popoháněl, tloukl a kopal do nich. A právě tento člověk, který patřil k Freikorpsu si počínal nejhůře a také byl po válce souzen a dostal trest smrti.

/ Pozn. F.Z. – z kroniky /

Jak uvádí Jiří Záloha ve spise „Českokrumlovsko a Kaplicko v letech 1938 – 41“ žil v Černé v Pošumaví občan František Gramlinger, povoláním kolář, který uprchl za mobilizace v září 1938 do Rakouska a vstoupil zde do „ freikorpsu“.S ním se potom vrátil na naše území a pronásledoval, trýznil a věznil české občany. Zúčastnil se rovněž ozbrojeného přepadení české pohraniční stanice v Kyselově a pochodu smrti s hnanci v Černé v Pošumaví.Byl pak odsouzen k trestu smrti.

V kronice obce Černá se uvádí,že živnost převzal v r.1930 od svého otce a provozoval jí na č.43. Od r.1928 byl účetním a jednatelem Spořitelní a úvěrové pokladny.

Odsun Němců

„ Po válce se dále hospodařilo, naši četníci, kteří sem přicházeli se chovali úplně normálně, Němci si nestěžovali, většinou však byli zalezlí doma. Četníci se spíše zajímali o všechny nové, kteří přicházeli, protože ti se většinou nechovali dobře.

Další období už bylo nepříjemné nejen pro Němce, ale i pro Čechy.Přijeli neznámí, mladí četníci, řada z nich slovensky mluvících a začali organizovat odsuny.Byla ustavena komise, která určila, kdo a v které vesnici bude odsuny provádět.

Sama jsem nikdy nešla ani kolem, protože to byla tragédie národa. Když jsem viděla ty staré lidi, jak odcházeli, každý jen s nějakou taškou na nádraží do Hůrky, bylo mi jich líto. Na nádraží je řadili a pak vozili do Krumlova, kde byl sběrný tábor. Byly určeny vagony, kterými se každý týden odjíždělo.

Němci byli velice dobře informováni o tom, že dojde k odsunu, bylo nám jich líto i přesto, co nám způsobili za hrůzu, když jsme sami museli utíkat a nechat doma všechno a ještě utíkat v noci, aby nás nezastřelili.
Ti Němci, kteří bydleli blíže jako z Dolní Vltavice, Radslavi, Mayerbachu a podobně, se snažili utíkat sami. Převedli dobytek do Rakouska nebo Německa, odnesli si i nějaké věci, ale to bylo zpočátku, pak už byly odsuny přísně organizované".

Dosídlenci a další hospodaření

„Po odchodu Američanů přišli čeští četníci, kteří měli stanici v Černé, kde je dnes Obecní úřad. A pak začalo dosidlování. Co se týče dosídlenců, těch tady bylo mnoho, Slováci, Rumuni, snad z celé Evropy, o náš statek však zájem nebyl, tam se muselo tvrdě pracovat.
Řada těch lidí chodila od statku ke statku/ mám na mysli Černou, Bližnou a další/, někteří začali vytahovat stranické legitimace s tím, že oni mohou všechno.
Řada baráků však byla obsazena tak, že po 4 – 5 ti letech po odsunu Němců byly tyto pečlivě udržované domy vykradené, rozbité a téměř na spadnutí. Dobytek po Němcích ovšem zůstal, každý hledal jen ten lepší barák, pak si tam nahnal dobytek a horší baráky zůstávaly stát. Přišli další dosídlenci, chvíli tam zůstali a zase to za čas vzdali.V každé vsi byli vždy jeden až dva „zlatokopové" a ti ostatní se snažili hospodařit, ale moc jim to nešlo.
Těch, co chtěli hospodařit na jednotlivých statcích bylo málo, většinou neměli žádnou praxi, nebyli neschopní, ale na Šumavě se muselo hospodařit úplně jinak než ve vnitrozemí a ti lidé to neuměli. Tak se začaly statky rabovat, mnoho jich zůstalo opuštěných, ani jsem tam nechodila, protože jsem znala ty vesnice jako upravené, čisté a obílené.
Několik dosídlenců však bylo velmi snaživých, např. pan Václav Růžička, který převzal statek na Radslavi. Byl obchodníkem v Budějovicích a kvůli synovi Vaškovi, který chtěl být mermomocí sedlákem, šli na Šumavu.
Někteří se k nám chodili ptát, jak se co dělá, jak se seje a podobně, řada z nich a byli zde i z Ukrajiny, nebyla zvyklá vůbec samostatně pracovat.
Když se začalo uvažovat o výstavbě přehrady Lipno, tak se některé osady vůbec neosidlovaly a pouze se tam dávali národní správci, kteří v těch obcích bydleli a kde se přece jen trošku hospodařilo s tím, co zbylo po Němcích.
Restituce dosídlencům po roce 1989 rozhodně nebyly v pořádku, řada jich byla odškodněna, přestože tenkrát přišli, zničili a odešli.

Znárodnění a kolektivizace

Přes počáteční potíže jsme již na statku Jestřábí v roce 1948 poměrně slušně fungovali. Pak přišla změna, my protože jsme měli přes 100 ha jsme padli do 1.etapy vyvlastnění a znárodňování. Vystěhovali nás do Hůrky, což tatínek velmi špatně snášel po zdravotní stránce a také brzy po Únoru 1948 dostal mrtvici a zemřel.
Znárodnění doprovázelo i bourání baráků, přijeli vojáci a četníci a začali bourat celé vesnice, bylo nám všelijak, když padal jeden barák za druhým.
Pozdější kolektivizace, vznik Jednotných zemědělských družstev a Státních statků nebyla zas tak úplně obtížná. Jak jsem již řekla, dosídlenci, kteří na statcích hospodařili to skutečně moc neuměli a tak nakonec i vítali vznik JZD. Avšak ani družstvům se moc nedařilo, většinou vládli členové KSČ a ti tomu rovněž moc nerozuměli.V družstvu každý mluvil jinou řečí, každý byl jiné povahy, nemohli se domluvit ani mezi sebou, natož na tom, jak společně hospodařit.
Můj muž pracoval ve výkupu v Hůrce, bratr žil na Bližné, pak si vzal nějakou jugoslávku a bydleli v Českém Krumlově.Muž pak odešel na ředitelství do Krumlova a já dělala ve výkupu až do penze.

Další osudy

Měla jsem špatný kádrový posudek a tak jsem zpočátku dost těžko hledala zaměstnání, dělala jsem také u zedníků a pak teprve ve výkupu.
Jestřábí přešlo pod Státní statky, pan Václav Růžička, který přišel o svůj statek v Radslavi, dělal pak jakéhosi správce na Jestřábí, nejdříve tam ale bydlel nějaký Šinko z Pláničky.
Já jsem na Jestřábí nesměla, byla jsem všude sledována, pak přišel pracovat na Jestřábí pan František Malý a po něm Josef Vála, ten pak bydlel v našem bytě, to už byl pan Růžička pryč.

Osud Jestřábí se pomalu naplňoval, připravovalo se bourání, ráda bych bývala tomu zabránila, můj druhý muž se znal s památkářema a mohlo by se tenkrát Jestřábí zachránit, ale dozvěděli se to tajní a tak se začalo rychle v noci bourat.

Farářův osud

Velmi dobře jsem znala pana faráře Jana Prachaře, často za mnou chodil, chtěl znát různé názory. V roce 1949 se mi narodila dcera Jitka, říkal, že se těší jak jí bude křtít, ale pak k tomu nedošlo. Jitka se narodila na Bílou sobotu a pan farář právě v tento den utekl.

Existovala v Krumlově určitá skupina, která varovala, co se bude dít. Oni ho hlídali zepředu na faře a on, když se dozvěděl o hlídání, tak vyšel zadním vchodem na zahradu, vytlačil motorku a ujel jim. On byl již předtím varován, že bude stíhán,vědělo se, že má spolupráci se západem.

V Americe, kam se pak dostal, postavil kostel, dělal bohoslužby a mše za zdejší občany, ale pak s ním někdo ve Vídni zúčtoval, údajně po něm šla tajná policie, zřejmě toho měl více.

Návraty Němců

Každoročně kolem 12. září/ kdy má svátek Marie/ mívají Němci v Černé mši svatou a to v době, kdy zde bývala pouť. Mají ssebou svého kněze, já se pokud mi zdraví dovolí vždy zúčastním a dobře poslouchám, co kněz při kázání říká. Kdyby říkal něco škaredého, určitě bych mu nahlas odpověděla, ale vždy mluvil velice pěkně. Nikdy si nestěžoval, jen říkal, že jsou rádi, že se tady mohou sejít, ale je jich, těch přímo odsunutých, stále méně. Někteří mě dokonce poznali, říkají, že už by zpátky nešli, mají tam své domovy, přišli do úplně rozbitého Německa, já dobře znala, jak vypadal Mnichov po válce, a co svojí houževnatou prací dokázali.

Na závěr

Na Jestřábí bylo krásně, nádherný výhled, dobře se žilo do války a částečně i po válce, ale pak nám vládnul kdejaký negramot, co tady bývalo zvěře, ale pak každý jen střílel, do přírody neinvestoval a většinou pytlačil. I s přehradou jsme bohužel přišli o krásnou přírodu.

Ale přežili jsme a jsem ráda, že jsem se dočkala změny v listopadu 1989 !

Původní dvůr Jestřábí byl po roce 1990 rekonstruován na hotelový komplex

Rozhovor pořízen dne 4. ledna 2009 v domku v Hůrce – nádraží – ing. František Záhora

Paní Lomecká- Kholová, ačkoliv mi ochotně poskytla rozhovor, odmítla nechat se vyfotografovat!

OPRAVDU ŠIROKÝ ZÁBĚR VZPOMÍNEK

Karel Strnad

nar. 1944 - † 2017

Strnadovi přišli do naší obce z Dobroutova, což je vesnice u Polné v blízkosti Jihlavy, již v roce 1945. Spolu s nimi přišli i další obyvatelé této vesnice a to Záškodovi, Rosických, Novákovi, Gregarovi a Rizák, který pocházel z Podkarpatské Rusi a v Dobroutově sloužil.
Ze své rodné vesnice šli všichni za lepším, čekala je usedlost a půda na které mohli hospodařit, vždyť třeba Strnadovi měli šest dětí a bylo potřeba rodinu uživit.
Na základě přídělové listiny Národního památkového fondu při Ministerstvu zemědělství dostali dosídlenci přiděleny jednotlivé usedlosti takto: / podle autentické přídělové listiny, kterou mi Karel Strnad zapůjčil/.

Rok dosídlení	Jméno a příjmení	Číslo popisné	Ha příděl
1945	Rosický Antonín a Jiřina	22	15,8478
“	Rosický Jan a Božena	17	15,1045
“	Vácha Jan a Emílie	23	8,4366
“	Novák Antonín a Julie	3	11,8352
“	Vácha Rudolf a Anna	20	17,2220
“	Papáček B. a Růžena	59	0,3109
1946	Čapek Vojtěch a Marie	55	4,2855
“	Gregarová Marie	13	4,1105
“	Gregar Oldřich a Jana	12	6,3692
“	Hovorka Josef a Marie	64	2,8482
“	Macháček Josef a Kristína	45	2,8344
“	Machka Josef	5	15,8210
“	Rizák Jan	18	14,5438
“	Strnad Jan a Františka	10	15,9380
“	Záškoda Josef a Emilie	8	13,5889
“	Küblbek Ludvík	1	15,1404
“	Pávek František a Marie	6	7,7532
“	Vácha Jan	24	13,1869
“	Tomandl Josef a Ludmila	29	13,9689
“	Vácha Petr a Anna	25	13,5335
“	Vrána Jan	19	16,2304
“	Kvasnička František a Marie	60	0,7205
“	Med Stanislav a Božena	33	3,0226
“	Novotný Jan a Anna	53	0,1451
“	Pokorný Josef a Marie	43	3,6123
“	Rozboud Josef a Marie	48	5,8700
“	Švamberk František a Božena	50	0,7819
1947	Bláha Oldřich	21	18,9263
“	Fikar Josef	15	19,9920
“	Černá Markéta	34	3,1622
1948	Fusek Ladislav a Anna	38	5,3175
1949	Milner Jiří	42	6,2675
“	Mareš Jaroslav a Milada		0,8378

Další dosídlenci, jako Hovorkovi, Macháčkovi, Čapkovi, Švamberkovi, Haižmanová – ti přišli od Budějovic.

Vzpomínky začínají:

„ Z počátku jsme bydleli asi půl roku s Němci v jednom domě. Na čp. 10, kam jsme se přistěhovali, bydlel nějaký Johann Osen, který dělal v obci starostu. Tenkrát preventivně naše úřady všechny zavřeli, než prověřili jejich případnou účast na případné konspiraci a tak zavřeli i Osena. Jeho manželka měla dceru provdanou v Radslavi a tak se za ní odstěhovala.

Přestože jsem byl čtyřletý kluk, pamatuji si, že v obci na vánoce 1948 hořelo. Tehdy vyhořely všechny stodoly, stáje a další hospodářská příslušenství v usedlosti čp.25, která byla hned první ve směru od Mokré a kde hospodařil Petr Vácha. Dále vyhořela usedlost čp.24, která byla na místě dnešního „čerta“, tam byl hospodářem Jan Vácha, rovněž lehlo stavení čp.23, kde byl Jan Vácha s manželkou Emilií, dále čp.22, kde hospodařil Antonín Rosický a čp.21, které patřilo Oldřichu Bláhovi. Pamatuji si, že to bylo o vánocích, protože všude tam byly vyházené vánoční stromky, které jsem tam viděl, když jsem tenkrát byl na čp. 24, protože má sestra se provdala za Václava Váchu. Nevím jak oheň vznikl, ale zřejmě prý to někdo zapálil úmyslně, v únoru 1948 byl převrat a tak je snadné si domyslet, co by v tom mohlo být. Obytné části však oheň nezasáhl.

Založení JZD

Hned začátkem ledna 1949 se pak v Černé založilo JZD. Dobytek musel být ustájen různě po lidech a hned se také začal stavět kravín u Fikarů na čp.15. Za jejich stavením byla velká kůlna a tam se vystavěly první maštale. Krávy tam pak byly vlastně až do doby, než se začal stavět nový kravín nahoře na louce za Medovými. Pamatuji se, že jsme tam byli také se školou pomáhat, podávali jsme cihly. Do družstva jsme vstoupili až v roce 1951, ale hospodaření družstva bylo velmi špatné, na pracovní jednotku bylo 5 Kč a tak si lidé vydělali také jen 60 Kč za měsíc.

Znovu soukromničíme

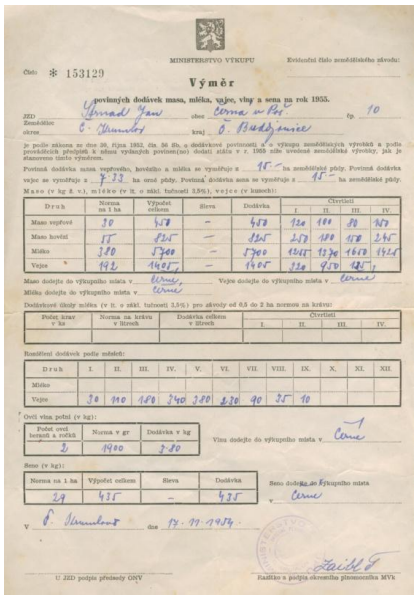

MINISTERSTVO VÝKUPU

Číslo: * 153129

Výměr

povinných dodávek masa, mléka, vajec, vlny a sena na rok 1955.

Strnad Jan obec Černá u Pís čp. 10

JZD Černá

okres Č. Budějovice kraj

Druh | Norma na 1 ha | Výpočet celkem | Sleva | Dodávka | Čtvrtletí I. | II. | III. | IV.

Maso vepřové | 30 | 450 | – | 450 | 120 | 100 | 80 | 150

Maso hovězí | 15 | 825 | – | 825 | 250 | 200 | 175 | 200

Mléko | 380 | 5700 | – | 5700 | 1425 | 1425 | 1425 | 1425

Vejce | 142 | 1405 | – | 1405 | 320 | 370 | 420 | 295

Maso dodejte do výkupního místa v Černé

Vejce dodejte do výkupního místa v Černé

Mléko dodejte do výkupního místa v Černé

Dodávkové úkoly mléka (v lt. o nízk. tučnosti 3,5%) pro závozy od 0,5 do 2 ha normou na krávu:

Počet krav v ha | Norma na krávu v litrech | Dodávka celkem v litrech | Čtvrtletí I. | II. | III. | IV.

Rozdělení dodávek podle měsíců:

Druh | I. | II. | III. | IV. | V. | VI. | VII. | VIII. | IX. | X. | XI. | XII.

Mléko

Vejce | 30 | 110 | 180 | 240 | 280 | 420 | 90 | 35 | 70

Ovčí vlna pošlí (v kg):

Počet ovcí beraních a ročků | Norma v gr | Dodávka v kg

2 | 1400 | 2.80

Vlna dodejte do výkupního místa v Černé

Seno (v kg):

Norma na 1 ha | Výpočet celkem | Sleva | Dodávka

29 | 435 | – | 435

Seno dodejte do výkupního místa v Černé

V Č. Budějovicích dne 17. 11. 1954.

U JZD podpis předsedy GNV

Razítko a podpis okresního písmonoška MVk

V roce 1954 jsme z JZD vystoupili a začali soukromě hospodařit. V družstvu bylo velmi málo lidí, protože někteří, jako Fikar, Bláha, Rosický, Jan Vácha a jiní, úplně odešli a my spolu s Janem Rosickým, Machkou a Záškodou jsme vystoupili a hospodařili, vystoupil prý i Med, který však měl jen tři hektary a dělal ve šťavárně.

Po vystoupení z družstva v r. 1954 bylo soukromničení velmi svízelné, mačkali nás šeredně, až to nebylo k tomu“.

Zde mi Karel Strnad ukázal výměr povinných dodávek na rok 1955, z kterého je patrno, že:

na výměru 15 ha zemědělské půdy jim stát určoval dodat 450 kg vepřového masa, 825 kg masa hovězího, 5 700 l mléka, 1 405 ks vajec, dále ovčí vlnu a 435 kg sena

dodat museli rovněž obilí a to 590 kg žita, 80 kg pšenice a 685 kg ostatních zrnin v dodávce bylo i 5 705 kg brambor

Rozpis byl proveden na jednotlivá čtvrtletí, případně na měsíce, jako u vajec.

V době hospodaření jsme měli nejen svoje problémy s dodávkami, ale i s družstvem. Například krávy se často pásly volně, málokdy u nich byl nějaký pasák a tak vnikaly i na naše pozemky a ničili je. JZD hospodařilo špatně, družstevníci měli nepořádek v umělých hnojivech, krávy to rády lízaly a pak se občas některé nafoukly. Nebylo čím krmit, prakticky všechny došky, kterými byly pokryty střechy stodol, se zkrmily.

V obci byl zaveden vodovod, který vedl od dnešního Štumpauera, nahoru do vsi, kde je čerpačka, tak tam byla kašna a voda do ní přitékala samospádem. Sedláci byli na tuto vodu napojeni, celkem tam byly tři kašny, jedna velká požární a pak dvě menší kašničky na pitnou vodu. My jsme byli na konci řadu napojeni, pak ještě byl Fikar a Rosický, jehož dům stál nad Obecním úřadem. Voda od nás pak tekla přepadem volně dolů do potoka. Když pak vzniklo ředitelství státních statků, tak si udělali vlastní vodovod a napojili se na tu spodní kašnu, čímž nám sebrali vodu a dokonce to vždy přes

sobotu a neděli jistý pracovník ředitelství zavíral a my pak byli bez vody. Těžko jsme proti tomu mohli něco dělat, čím dál tím větší dodávkové povinnosti jsme jen stěží plnili, a tak jsme si to víceméně nechali líbit.
Peníze na splácení jsme měli na účtu ve spořitelně / záložně / v Horní Plané, pamatuji se, že jsme obdrželi platební zápověď, že nám zabavují pohledávky, naúčtovali nám i pojištění za tu chvíli, co jsme byli v JZD. Můj otec také vydával pasy na dobytek, doma měl k tomu veškerou evidenci a razítka.

Opět do JZD

Situace v hospodaření byla čím dál tím svízelnější a tak postupně začali zase soukromníci do JZD vstupovat. V roce 1957 na podzim vstoupil Josef Machka, kolem vánoc pak Rosický a Záškoda a v únoru 1958 nakonec jako poslední i my.
Tehdy jsem zrovna vycházel ze školy, do školy tehdy přicházely tzv. rozmisťovací komise, a všechny děti, které měly rodiče v JZD, zavolala, a nechtěli nás pustit nikam na další školu, protože bylo potřeba pracovat v JZD. Bratra Jindřicha nepustili vůbec nikam, ten je o rok starší, já jsem šel do učení na zedníka. Učil jsem se pro JZD, jinak to nešlo, teprve až když družstvo převzal v roce 1960 Státní statek, dokončil jsem učení pro OSP.
JZD chovalo i plemeníky – plemenné býky na čp.15, plemenného hřebce měli u Ant. Rosického na čp. 22 a plemenného kance měl na čp.1 Küblbek.
Na tehdejší usedlosti čp.3/ dnes je to dům, který se opravuje pod čp.1/ hospodařil Antonín Novák a když jsme v roce 1954 z družstva vystupovali, byl on jediný, který se přesně podle zákonů s družstvem vyrovnal. Ostatní odešli a když po roce 1990 o majetek žádali v restitucích, dostali všechno bez problémů zpět, jedinému Novákovi byly činěny potíže a dlouho trvalo než mu majetek vrátili.
Po všech těch lidech, kteří z obce a z usedlostí odešli, přicházeli pak jiní dosídlenci, kterým byl nabízen dosidlovací příspěvek ve výši deset nebo patnáct tisíc korun. To byly tehdy velké peníze, mnoho z nich si za to vybavilo celou domácnost, ale dlouho se tu neohřáli a zase zmizeli. Jediná, co zůstala, byla Eva Šmahelová.
Machka byl svobodný, ten se oženil až tady se sestrou Rosického, Küblbek byl také svobodný, i když prý měl u sebe nějakou Slovenku, ale pak zmizel neznámo kam a ani o majetek se nehlásil.

Řemeslníci

Do obce přicházeli i někteří řemeslníci, například Prášek, který byl švec a jeho žena švadlena, se usadili v domku podél silnice hned za školou. Byl tady také kolář Pokorný, který však brzy odešel a do jeho domku se nastěhoval Jan Vácha, který vyhořel. Jeho žena se tam zastřelila, on pak hodně pil a děti dali do dětských domovů.
Na jejich místo pak přišel Olda Gregar, který nejdřív bydlel pod čp.11 a když odešel Vrána, tak šel na Vránovinu a pak na tu Váchovinu.
Tam, co je dneska samoobsluha, na čp.7, byla kovárna, pamatuji si, že tam byl jakýsi Smrigo, před ním tam byl také kovář, ale po roce 1948 utekl.
Jinak je třeba říci, že všichni Váchové, i když hospodařili, byli i velmi dobří řemeslníci. Například Petr Vácha na čp.25 byl tesař, stejně jako na čp.24 Jan Vácha. Z těch co známe je ještě Josef Vácha, v současné době si vybudoval obydlí ve sklaďáku za Medovými, to je syn Honzy Váchy, který hospodařil na čp.24, tam co je nyní hospoda U čerta, nebo U Honzy. A právě tento majetek měl restituovat Josef Vácha, ale přišly určité problémy, měl cosi splatit a nesplatil, tak o barák přišel. I Božena Medová byla za svobodna Váchová.
Z dalších řemeslníků to byl Rudolf Vácha, který byl truhlářem, pracoval v truhlářské dílně, která byla tam, co je dnes bytovka čp.4, pak odešel do Delty do Hůrky, kde se vyráběl nábytek, ale Delta pak vyhořela.
Na čp.11, co má dnes Ota Friedl, bydleli Macháčkovi, oni byli prodavači, tehdy to byl všeobecný magacín, pak se tam nastěhovali Špačkovi, ona prodávala a Špaček dělal u statků, ale byl to vyučený holič.Jeden čas v té prodejně prodávala i moje sestra. Když to pak převzal Kovomat, začalo se prodávat průmyslové zboží, tak tam prodávala Jiřina Němcová, za svobodna Špačková.
Dále tady byl jakýsi Pejcha, to byl kovář, koval koně a taky si pamatuji Žižku. Vedle domu, co je dneska Baník, stál taky barák, kde bydlel Papáček, to byl pekař, vedle něho byl barák jakéhosi Pártla,

tam byl obchod, ještě si pamatuji, jak jsem tam chodil nakupovat. V domě pak bydlela Musilová, matka Oty Musila.

Hospody v obci

Hospody tady byly dvě. První na čp.29, kde na základě přídělu byl Josef Tomandl s manželkou. Pamatuji si, že měl nějaké problémy s tím, že v hospodě nechával přespat ty, co utíkali přes hranice po roce 1948, takže ho potom zavřeli.

Druhá hospoda byl Fusek, tam co je dnes Adéla a předtím to bylo ředitelství Státního statku. Ale úplně nejdříve tam byl nějaký Bumba, to byl řezník a protože šmelil, tak ho taky zavřeli. Pamatuji si ho jak jezdil s koněm a kočárem po vsi nahoru a dolů, zdržoval se vždy více na čp.34, kde je dnes Jiří Císař. Tam bydlela Markéta Černá a on s ní žil. Pak s koněm i kočárem ujel za hranice, což muselo být do roku 1951, dokud ještě hranice nehlídali vojáci a byli tam pouze financové.

Jinak řeznictví bylo jenom v Hůrce nádraží, byl tam nějaký Fousek, vím, že když jsme museli odevzdávat sádlo ze zabijačky, tak se to vozilo k Fouskovi.

Z dalších baráků bydlel tam, jak je dnes Rex, nějaký Kudláček, což byl listonoš. Tam, co je dnes bytovka čp.9, bydlel Vodička, byl tady jen chvíli, pak také utekl. Bylo to nad naším barákem, úplně k němu přilepené a tak když Vodička utekl, můj otec to koupil. Jenže na opravy a rekonstrukce nebyly peníze, tak se to potom stejně muselo zbourat.

Bourání a výstavba

Tenkrát sem povolali nějaké trestance a ti to postupně bourali. Začalo se domem čp.18, pak čp.19, pak přišla na řadu Vodičkovina čp.9, postupně pak čp.4, kovárna na čp.7. Později se zboural dům č.25, kde byla ještě nějakou dobu kancelář JZD.

Při demolicích zde bylo hodně Slováků a Maďarů a velké množství demoličního materiálu nakládali na vagony a posílali domů na Slovensko.

Ve stavení, kde dnes bydlí Franta Nagy, bydlel zpočátku Švamberk, až pak sem přišli bratři Nagyové, Franta a Karel, kteří údajně bydleli ve mlýně proti Pláničskému rybníku a předtím prý na Zadní Zvonkové. Švamberk pak se odstěhoval do pivovaru, kde dělal mistra. Tenkrát se ještě vařilo pivo, národním správcem byl Štumpf.

Jednou z prvních budov byla vystavěna svobodárna čp.36, pro zaměstnance Tuhových dolů. Pamatuji si, že když barák zateplovali skelnou vatou, chodily jsme tam jako děti tu skelnou vatu si brát a ve škole jsme pak dělaly vlasy různým maňáskům, které jsme vyráběli.

Co se pak výstavby bytovek týče, první byla právě bytovka čp.9 a první rodinný dům začal stavět Jan Študlar.

Vzpomínka na školu

Jako první se mi vybavuje učitelka Vobrová, její muž byl poštmistr. Řídícím učitelem byl Nouza, to byl všestranný člověk a velmi aktivní, např. kolem divadla.On to všechno připravoval, nacvičoval, režíroval, divadlo se hrálo na sále a kromě jiných hrál Adolf Václavík a jeho dcery, dnes Korčáková Anna a zesnulá Marie Strnadová.

Z dalších učitelů si pamatuji Žlunkovou a Sýkorovou. Tehdy bývalo všech pět tříd pohromadě, některé děti rumunských reemigrantů tady chodily dva roky a už vycházely. Jednomu bylo 14 let a chodil do první třídy. Velcí byli i někteří kluci ze Slavkovic, např. Pavel Kapeček, který pak hrával na varhany v kostele. Chodily s námi i holky Čurdovy, to byli Volyňští Češi, Čurda přišel do republiky se sborem gen.Svobody.

Na Slavkovice jsme chodili za klukama hrát fotbal, ale měli mizerné hřiště, jedna strana šla do kopce.

Hřiště v Černé bylo nejdříve na lukách za posledním barákem ve směru na Horní Planou, to se pak zrušilo a vybudovalo se jiné za stavením, kde bydlel Václav Vácha. Pak se začalo budovat to současné hřiště, tam se navážely bouračky z několika baráků, někteří tam navozili ze zdemolovaného baráku všechno.

Pošta

Poštmistrem byl Vobr, mám uloženou koncesní listinu na rádio, kterou nám potvrzoval**/ viz obr./.**Poštu zde vozil Josef Záškoda.

ROZHLASOVÁ KONCESE

Pan (paní, slečna) Jan Strnad

v Černé na Šumavě ulice – č. 10

je oprávněn zříditi a provozovat rozhlasové přijímací zařízení za podmínek uvedených v rozhlasovém řádě a v prováděcích předpisech k tomuto řádu.

V Černé na Šumavě dne 25. května 1957.

Jménem ministerstva pošt:

poštovní úředník

Úřední známky:

Co jsem v obci stavěl

V Černé jsem se jako zedník podílel na výstavbě nové pošty, to bylo v roce 1972, dále jsem stavěl bytovky čp.100 a 101 a rovněž jsem pracoval na budově Obecního úřadu. Tenkrát měla budova nahoře různé ornamenty, které se do tehdejší doby nehodily a se to muselo shodit dolů.

Rok 1968

V době, kdy k nám vstoupila vojska armád Varšavské smlouvy, jsem pracoval na Olšině u rybníka ve vojenské zotavovně. Ráno jsem šel na vlak do Hůrky a starý Križo, který tehdy hlídal v Tuhových dolech, mě na hrázi dojel na kole, protože byl také z Olšiny a říká mi, že nás napadli Rusové.

Když jsme pak přišli na Olšinu, někteří lampasáci z toho byli viditelně zmateni, nějací kurýři tam stále běhali. Já měl na starosti šest vojáků základní služby, kteří tam byli nasazeni na práci a ti nevěděli vůbec o ničem. Jednou jsme také napsali ceduli „Táhni domů Ivane“, přišla jedna stará paní a povídá „chlapci, vy nevíte, co děláte“.

Když jsem pak přijel domů z práce, viděl jsem obrněné transportéry, tanky tady nebyly, vojáci byli jiné národnosti neslovanské, někdo říká, že to byli Maďaři. Jeli prý do Dolní Vltavice, tam dlouho hledali most, který měly ještě ve starých mapách, pak se otočili a odjeli. Nějakou chvíli stáli také dole u lesíka v zatáčce směrem na Mokrou, při odbočce na Hubenov.

Nepamatuji si žádné výrazné protesty, na statku snad byli nějací lidé, kteří se chtěli zabarikádovat a hlídat a hájit.

Také jsem jezdil z Olšiny pracovat na Jenišov, tam v té době, protože byly žně, hučely kombajny, někteří důstojníci již měli strach, že se sem řítí tanky“.

V y p r á v ě n í Karla Strnada skončilo. Ukázal mi ještě mnoho materiálu, který si schovává po rodičích jako cennosti. Vždyť například rodné listy rodičů nesou ještě označení Království české.

Sám Karel Strnad má svůj rodný list psaný německy, protože farář, který ho tehdy vystavoval byl Němec a tak to napsal svým jazykem. Kromě toho Karel schovává ještě např Domovský list, zmiňovanou Rozhlasovou koncesi, důchodové příděly rodičů, listinu povinných dodávek, přídělovou listinu a mnoho dalších.

Rovněž mi zapůjčil ke skenování několik fotografií, z toho dvě z obce a dvě soukromé. Jedna z nich je branecká a druhá patří jeho bratrovi Jindřichu Strnadovi, a tou je *památka na 1. sv. přijímání* .

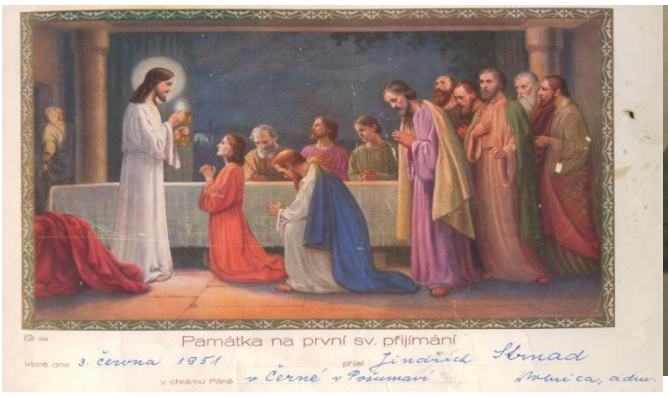

Památka na 1.sv.přijímání bratra Jindřicha 3.6.1951 **Karel Strnad / vpravo nahoře/ jako branec**

Rozhovor pořízen za přítomnosti manželky Heleny v rodinném domku č.p.72 v Černé v Pošumaví dne 21.ledna 2009 – ing. František Záhora

HORNÍK, MUZIKANT, MYSLIVEC – ČLOVĚK ZE STARÉ ŠKOLY

Václav Vácha

nar. 1924 - † 2016

Pan Václav Vácha pochází z vesnice Chválkov poblíž Havlíčkova Brodu a do obce Černá na Šumavě přišel se svými rodiči, otcem Janem, matkou Františkou, bratrem Janem a dvěma sestrami. Tatínek byl zedník, doma bylo sedm dětí, bydleli v nájmu a tak se bylo co ohánět. V době osidlování pohraničí se rozhodli ze své vesnice odejít, s vidinou vlastního hospodářství a lepší možnosti obživy. Tehdy bylo určeno, do kterých pohraničních okresů se budou zájemci posílat a pro Havlíčkobrodsko byl určen okres Český Krumlov.

Celá šestičlenná rodina tedy v roce 1946 do obce přijela a k nastěhování jim byl na základě přídělové listiny, určen dům čp.24, dnes Hospoda U Honzy, předtím U čerta.

Pan Václav Vácha se však ve svém vyprávění vrátil o nějaké roky dozadu:

„ Jelikož jsem byl ročník 1924, byl jsem totálně nasazen na nucené práce do Německa. Pracoval jsem v Tuttlingu, což je na trase za Stuttgartem. Tehdy byl Stuttgart silně bombardován Američany a my jsme tlakovou vlnu pociťovali až sem. Pracoval jsem tam asi 14 měsíců a pak hned po vánocích, začátkem roku 1945, kdy už vládl určitý chaos, nás pustili domů. Dělal jsem pak v Praze – Čakovicích, kde se opravovali letecké motory. Pak jsem přešel za Prahu do Davle, kde jsou dva tunely, do nichž Němci nastěhovali frézy a soustruhy a tam jsme pracovali “.

Když jsme pak přišli do Černé, samozřejmě, tak jako všude, byli na barácích ještě němečtí obyvatelé. V našem budoucím domě byli dva Němci s chlapcem, bydleli vlevo a my vpravo. Nic nám nedělali, my jim také ne, celkem jsme spolu vycházeli, i když vím ze svého nasazení v Německu, jací oni dokáží být.

Já jsem však ještě v roce 1946 nastoupil na vojenskou službu do Českých Budějovic – Čtyř Dvorů a vrátil jsem se v roce 1949.

Mezitím docházelo k odsunu Němců, u nás jim nikdo nic nedělal, mohli si vzít tolik, kolik unesli, sraz měli dole u hospody na rozcestí, pak je auty vozili na vagony do Hůrky a odtud pryč. Zdálo se to být kruté, ale Němci rychle zapomněli, co oni dělali, když Hitler zabral pohraničí. Znám několik Čechů, kteří si dokázali vzít tak akorát aktovčičku a byli rádi, že rychle utekli, tak se k nim Němci chovali. Dneska se na to zapomíná a mnohem více se připomíná odsun Němců jako tragický.

Ovšem byly i případy opačné, vždy záleželo na lidech, třeba v Německu, tam byl s námi nějaký Rus, který udával a sami Němci nás upozorňovali, abychom se před ním měli na pozoru.

Když jsem se vrátil z vojny domů, našel jsem si zde děvče, které se nakonec stalo mou manželkou a po vánocích v roce 1950 jsme se brali. Manželka byla za svobodna Strnadová a tak po svatbě jsme se nastěhovali ke Strnadům na čp.10. Pak se nám narodila holčička, Věruška,která však ve svých dvaceti létech zemřela. Pro nás to byla hrozná rána, ale všechno, co tomu předcházelo, je ještě dnes nepředstavitelné. Začala mít problémy s okem, bylo jasně vidět, že je potřeba onkologické vyšetření, ale lékaři si stále vedli svou, že jde jen o určitý zánět. Teprve po třech až čtyřech měsících, kdy už situace byla vážná, se vše začalo řešit, ale bylo již pozdě.

U Strnadů bylo také hodně dětí a tak, abychom mohli žít samostatně, zažádal jsem o baráček u vody, naproti Gregarovým, kde jsou dnes papírny.Všechno se kladně vyřídilo, zaplatil jsem a baráček mi byl přidělen.

Do práce jsem nastoupil do Tuhových dolů do Hůrky, kde jsem pracoval v úpravně tuhy, která se zde mlela, sušila a pak odvážela pryč, zřejmě do železáren, kde jí využívali, protože tuha neshoří, pouze změní barvu.
Pod úpravnou tuhy stála velká budova rašeliny, odtud vedla úzkokolejná trať, po níž se sem přivážela rašelina až z Mayerbachu.Když pak rašelina skončila, budovu převzaly tuhové doly a měly tam sklad umleté tuhy.Vedle úpravny tuhy jsem také pracoval ve mlýně.
Když pak doly zase začaly fungovat, tak jsem přešel na práci do podzemí. Byly tam vyšší výdělky, ale zase to bylo velmi namáhavé. Tehdy se samozřejmě vše kopalo ručně, kompresor nebyl a tak ruce dostávaly pořádně zabrat.
Pracoval jsem na nové šachtě, pak na šachtě Vilemína, která zůstala po Němcích, byla vybetonována a tak se čistila a sloužila k odčerpávání vody.Pracoval jsem pak na úpadnici, která je nyní zatopená, byla pod tratí. Ovšem tam byly takové tlaky, že ty dřeva to neudržely, začaly se kroutit a tak se to potom zrušilo.
Voda však stále hrála svoji roli, čerpadla neustále čerpala, ale za vysokých mrazů i proudící voda postupně zamrzala a tak bylo nutno vše nechat zatopit.
Doly byly úplně zavřeny, když se začalo napouštět Lipno a tak jsem přešel na Bližnou. Tam se nejprve hloubila jedna jáma, pak byla nazvána Stará jáma, pak druhá jáma Barbora, pak se opravoval komín a dělala se další šachta. Nejhorší bylo, když se šachta hloubila ve skále, člověk pak v těch gumových oblecích byl propocen skrz naskrz.Nahoře museli topit, abychom pak po vyfárání se mohli vysvléct a oblečení usušit“.
Náhled na založení a hospodaření JZD:
„ Koncem roku 1948 vyhořelo zde v obci pět usedlostí, což postihlo kromě nás i Bláhu, Rosického, Honzu Váchu a Petra Váchu.Shořely hospodářské objekty a protože se v té době zakládala Jednotná zemědělská družstva, založilo se od 1.ledna 1949 i v Černé a většina sedláků tam vlastně z nutnosti vstoupila. Dobytek se tedy svedl do šťavárny, kde byla velká kolna a začalo se hospodařit.Hospodaření bylo však špatné, na jednotku bylo úplně zpočátku 2 Kč, takže, když lidé odpracovaly dvě jednotky, vydělali si za den 4 Kč. Ještě, že každý měl doma kravku a prase a dostávali i nějaké zrní jako deputát, jinak by se to vůbec nedalo přežít.
Tehdy bylo velkým hitem DDT, nazývaný Dynocid, to byl prášek proti mandelince bramborové a družstevníci ho sypali ve velkých dávkách přímo z vozu na brambory. Strašně to prášilo, lidé se dusili a tam mohl být i zárodek budoucí nemoci mého tatínka.
Když jsem pracoval v Tuhových dolech, bydleli jsme ještě u Strnadů a tak, když jsem přišel ve dvě hodiny odpoledne ze směny domů, bylo nutno ještě dělat v hospodářství, v senách, ve žních a vše, co bylo potřeba“.
Vzpomínka na řemeslníky a ostatní profese:
„Na čp.7, co je Jednota, bývala kovárna, nepamatuji si již jména vlastníka, ale byl tam šikovný kovář, Pepík Žižka, byl skutečně dobrý, i když si rád přihnul.
Pak si pamatuji samozřejmě pana Práška, to byl švec, klidný, vyrovnaný člověk, také rybář jako já. Na Gregarovině byl kolář Pokorný, později musel živnost zavřít, neuživil by se.
K doktorovi se jezdilo do Hůrky, tady začal být až později na baráku, co je dnes REX, jména si nepamatuji. Ale byl tu jeden velmi dobrý doktor, byl myslivec, jel někam za Budějovice na hon a někde při výjezdu z nemocnice se srazil se sanitkou a to byl jeho konec, jel prý příliš rychle.
Také tady bylo pár lidí, kteří sem přišli jako dosídlenci, tenkrát po Němcích tady bylo spousta nábytku a dalších věcí, ti to vybrali, odvezli a zmizeli. Ti si šli čistě po tom, aby si tady pomohli.
Život v obci:
Před dnešní Jednotou bývala pěkná kašna, ovšem lidé tenkrát na pořádek moc nedbali, do vody do kašny každý hodil to, co nepotřeboval a tak se pak musela zbourat, byla by jen pro ostudu.
Jinak, přestože byla zpočátku bída, tak si myslím, že život byl mnohem lepší než nyní. Lidé měli k sobě mnohem blíže, dneska je všechno jen o penězích a to je to nejhorší na světě, co může být.
Vzpomínám na to, jak naše kapela vyhrávala, já jsem hrál na trombon, Karel Vácha na harmoniku, Ruda Vácha na buben, Jenda Vácha na trumpetu nebo saxofon, takže jsme měli celou kapelu.A než jsme od svých baráků prošli vesnicí k hospodě na Bumbovinu, hostinský se jmenoval Bumba, na

dnešní Adéle, tak už byl sál plný lidí a hned se začalo tancovat. Lidé se spolu tenkrát lépe sžili, to dneska již není.
Pod naším barákem tehdy bývalo hřiště, vlastně louka a na ní dvě branky.Bylo to dobré místo a mohlo i zůstat, pokud by bylo zaneseno v mapě jako hřiště, pak by při zatápění Lipna muselo být zachováno, anebo ještě lépe vybudováno, to tehdy byla povinnost.
Problémy s barákem:
Zmínil jsem se již, že jsme se od Strnadů přestěhovali do baráčku u vody, kde je dnes objekt papíren.
V šedesátých létech, když byl předsedou MNV Vladimír Hofírek, tenkrát přišel za mnou s tím, že se musím z baráku vystěhovat, protože všechny baráčky okolo vody se budou bourat a vše se bude planýrovat.Můj tatínek tehdy vážně onemocněl, já jsem se Hofírkovi půl roku bránil, ale když jsem pak věděl najisto, jak je na tom tatínek, uvolil jsem se a přestěhoval do bytu ve vsi, kde bydlím dosud a který mi již na počátku předseda MNV sliboval.
Jenomže všechno bylo úplně jinak, k bourání nedošlo, dokonce baráček začali opravovat. S tím jsem se nemohl smířit a tak šlo všechno soudní cestou, chtěl jsem se znovu přestěhovat zpět, protože tam mi bylo dobře a byl jsem spokojen.Případ se řešil až u Ústavního soudu a vypadalo vše slibně, tam bylo rozhodnuto, že vůči mně byl ze strany MNV proveden podfuk, protože již třetí den po odstěhování barák připadl papírnám. Kvůli druhé straně však šlo vše znovu k soudu a případ byl znovu řešen podivným způsobem. Právník, který mě poprvé zastupoval najednou onemocněl a tak jsem si hledal nového, dostala to právníčka, která mě znovu podvedla. Nejenom, že v době soudního procesu u soudu nebyla, ale ani mně neoznámila, že se soud koná a tak jsem vlastně prohrál.
Byl jsem pak dlouhá léta poměrně ve špatném psychickém stavu, tatínek zemřel, pak maminka, na začátku sedmdesátých let mi odešla dcera a začala být nemocná manželka.
Žít se však muselo a já jsem si život zpříjemňoval především myslivostí“.
Myslivec pan Vácha:
„ Mysliveckou společnost v Černé zakládal František Švamberk, to byl myslivec tělem i duší. Já jsem tam vstoupil v roce 1954, takže již 54 let nosím flintu na rameni. Za tu dobu jsem přímo srostl nejen s puškou, ale i s přírodou. Myslivec nemůže vidět jen střílení zvěře, ale především její krásu a vznešenost. Často jsem na posedu pozoroval srnku, jak pečlivě obhlíží své stanoviště a teprve pak přivede své potomstvo, jak se o ně stará a hlídá, to je pravá myslivcova radost.
Vzpomínám si, že pod baráčkem, kde jsem tehdy bydlel se ukázalo hejno koroptviček a protože mi jich bylo líto, začal jsem je přikrmovat maminčinou pšenicí a koroptve se tam uchytily. Udělal jsem jim takovou budku a druhým rokem tam již bylo pět takových hejnek.
Celkově tady bylo tehdy velké množství zvěře, například za Rackem tam byly stovky koroptví a bažantů. Velmi rád jsem je pozoroval, když docházelo k „snoubení“, to byla úplná nádhera.
Byl tady učitel Nouza, ten se pak odstěhoval do Dubného a tak jsme s ním pak handlovali kohouty za zajíce, odchytali jsme asi 120 koroptví. Když jsme pak později dělali hony, bývalo na výřadu přes 100 kohoutů a téměř sto zajíců.
Bylo nás zpočátku osm, pak deset a revír jsme měli rozsáhlý až na hranice k Valtrovu, za vodou jsme dělali v osmi lidech naháňky. Dnes ani celá Černá není naše. Hony na zajíce jsou zbytečné, kolikrát se dělal hon a střelili se dva zajíci, v dalším roce jen jeden, to je pak pouhé vyvražďování zvěře.Protože již mám léta, honů se nezúčastňuji, ale snažím se na některé nešvary upozornit, ovšem často bez výsledku“.
Náhled na dnešek:
Pan Václav Vácha je člověk ze staré školy a tak není divu, že řada dnešních nešvarů se mu nelíbí a odsuzuje je. Většinou se jedná především o morální a charakterové vlastnosti lidí , což pak vede k morálnímu úpadku celé společnosti.
O současné obci říká: *„ To, co se nyní zde v obci udělalo, to skutečně zasluhuje pochvalu, to je na jedničku. Rád se projdu nyní obcí a pokochám pohledem na pěkně upravené prostranství, chodníky, květinové skalky a další pěkná místa. To se jim opravdu povedlo“.*

Rozhovor pořízen v bytě domu č.p.19 v Černé v Pošumaví dne 10.února 2009 – ing. František Záhora

NA NAŠÍ VĚŽI, HODINY BĚŽÍ

František Korčák

nar. 1938 - † 2018

Kostel bývá většinou výraznou dominantou v obci a tak téměř každá obec dbá na to, aby tato sakrální stavba, vedle toho, že slouží k náboženským obřadům, byla i významným architektonickým a krajinotvorným prvkem. Je proto věnována náležitá pozornost rekonstrukcím, opravám a úpravám těchto, dnes památných objektů.

Výrazným dekoračním prvkem na kostele jsou i věžní hodiny. Měly ve své době především praktickou funkci, protože byly často jediným zdrojem informace o čase, byly zdaleka viditelné a odbíjení hodin slyšitelné. Proto tyto hodiny většinou financovala obec, starala se o údržbu, obsluhu i opravy. Taková situace je i v obci Černá v Pošumaví, kde po dlouhá léta byla péče o věžní hodiny ve správě obce, ovšem starost o ně nebyla v dřívějších dobách na přiměřené úrovni.

Teprve posledních dvacet let jsou věžní hodiny v náležité péči, což je zásluha místního občana pana Františka_Korčáka. Celých dvacet let prakticky denně, ovšem někdy i dvakrát za den, musí vyšlapat padesát točitých schodů, které vedou k místu, kde je umístěn hodinový stroj, který pak pravidelně natahuje a stará se o všechny potřebné opravy a údržbu.

Hodiny na místní věži pohání malosériový věžní hodinový stroj z roku 1901 z dílny pražského hodináře Ludwiga Hainze **/ viz obr./.** Tato firma byla založena v roce 1836 a obnovena v r. 1994, je rodinnou firmou a přímým pokračovatelem původní firmy.Tato firma má ve své evidenci rovněž i tyto věžní hodiny a již je opravovala. Proto jsem rád, že přeměnu na elektronické řízení/ jak je uvedeno v závěru/ převezme právě tato firma, s níž byla uzavřena smlouva o dílo začátkem letošního roku.

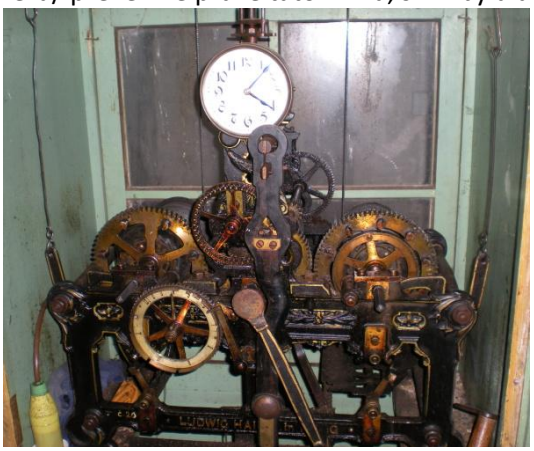

Věžní hodinový stroj z roku 1901(viz text) + pohled na věž kostela s hodinami – foto F.Z.

Pan František Korčák vzpomíná na dobu, kdy před dvaceti lety začal. Tehdy se zajímal o to, proč hodiny na věži téměř sedm let vůbec nefungovaly a tak se sám přihlásil k tomu, že hodiny opraví a uvede do fungujícího stavu.

Nebylo to však nikterak lehké, celý stroj byl zanedbaný, zrezavělý, v soukolí dokonce uražené zuby, místo kolem bylo pokryto vrstvou holubího trusu, na mnoha místech i stopy po střelbě na holuby. Přesto se mu podařilo vše vyčistit, vyvážit, ulomené zuby opravit, soukolí řádně promazat a uvést do chodu. Byl tehdy v pracovním procesu a tak prováděl opravy většinou po večerech, ale asi za dva měsíce mohl být se svou prací spokojen. Od té doby pak dbá na pravidelnou údržbu a především

natahování hodin. To provádí speciální klikou, kdy postupně vytahuje tři velká závaží, která pak vydrží maximálně 36 hodin bez natažení, ale on to tak daleko dojít nenechá, spíše přichází pravidelně za dvacetčtyři hodin.Dbát je nutno též na to, aby kyvadlo kývalo správnou rychlostí, aby se hodiny nezpožďovaly nebo nepředcházely, což se občas i stane, zejména v zimním období.Samozřejmě, že člověk není stroj a tak i pan Korčák občas podlehl nemoci, ale zacvičil si pro tyto příležitosti svého vnuka, který ho v těchto případech dobře zastoupil. Stalo se mu též, že někdy zapomněl hodiny natáhnout, ale všímaví sousedé ho včas upozornili. V letošním roce, kdy již věžní hodiny patří obci, neboť je přijala jako dar od Římskokatolické farnosti, bude na hodinách instalován elektrický pohon, který bude vyžadovat trochu jiné zaměření. Skončí dvacetiletá starost a péče o věžní hodiny ze strany pana Františka Korčáka. Obecní úřad mu za toto dlouhodobé působení děkuje a váží si jeho poctivé práce.
Věžní hodiny bude řídit elektronika – čas však bude stále stejný !

Rozhovor uskutečněn 15.května 2009 v bytě uvedeného, dům čp.119 – ing. František Záhora

DUŠÍ OCHOTNICKÉHO SPOLKU BYL NOUZA

Anna Korčáková

nar. 1943

Hlavním námětem našeho rozhovoru bylo vyprávění o divadelním spolku v Černé.
Ona samotná byla v té době ještě malá / 10 let/, takže si nic moc nevybavuje, ale její otec Adolf Václavík byl velmi činný v ochotnickém divadle, takže přece jenom něco pochytila.
Nejprve jsme rozšifrovali lidi na fotografii, kterou mi zapůjčila k naskenování – viz obr. na následující straně.
Paní Anna/ za svobodna Václavíková/ přišla do Černé s rodiči v roce 1952. Protože si vybavuje, že hlavním aktérem a motorem celého divadelního spolku byl řídící učitel Václav Nouza, pamatuje si, že v té době právě odcházel na vojnu. Vrátil se za dva roky a tak tedy asi od roku 1954 se rozvíjí v Černé divadelní činnost. Václav Nouza vlastně všechno zařizoval kolem kulturního dění v obci, čili rovněž divadelní činnost. Vybíral hry, které režíroval a zajišťoval jejich produkci v obci i na zájezdech.
Hrálo se na sále, na repertoáru byla zejména klasika, paní Anna si pamatuje hru Kolíbka od Aloise Jiráska a Paličovu dceru. Nastudované hry úspěšně předváděli nejen doma, ale vyjížděli i do jiných obcí. Sál byl uzpůsoben k tomu, že sem mohly být zvány i divadelní spolky odjinud,což opět zajišťoval Nouza. Vedle divadla se pravidelně dvakrát týdně hrálo i filmové představení.
Václav Nouza byl ředitelem školy až do konce školního roku 1960, kdy z Černé odešel a tím také přestal fungovat ochotnický divadelní spolek.

Zleva stojící: Kefurt / účetní v sodovkárně/; Mazur; Štumpf/ vedoucí sodovkárny/; Šádek / vařil pro Vodní stavby/; Břetislav Šádek, syn, majitel hotelu Swing na Radslavi/; Ing. Vítek / ředitel statku Černá/; Kefurt, syn; Adolf Václavík; Václav Lovětínský; Ing. Horňák / statek/
Sedící: Šádková; Roman Krejčí / zvěrolékař/; Anna Christlová, provdaná Krejčí.

Razítko ochotnického spolku + Adolf Václavík vlevo)

Rozhovor pořízen dne 15.května 2009 v bytě, dům čp.119
– ing. František Záhora

MOJE RODINA BYLA PRO REŽIM NEPOHODLNÁ

Václava Lovětínská

Za svobodna jsem se jmenovala Millnerová a přišla jsem s rodiči v době, kdy Němci odešli na odsun a začali jsme hospodařit na Muckově na usedlosti čp. 3. Od samého počátku byla naše rodina nepohodlná, orgány dělaly vše pro to, aby nás mohli zničit, což se jim nakonec i povedlo. V následujících létech uvěznili mého otce a stejně tak i mého budoucího manžela, nějaký důvod se vždy našel, u manžela vadilo snad i to, že si mne vzal.

Na čp. 3 v Muckově bydleli také Pekárkovi, znala jsem Andulu, která si vzala nejstaršího syna, ale před nimi bydlel na tom baráku nějaký školník ze školy v Krumlově.Už si moc nevzpomínám na lidi kolem, znala jsem dobře Františka Novotného, který přišel do Muckova v ten čas jako naši.

Moje mamka byla z deseti dětí, jeden z jejích bratrů, můj strýc, dělal nějaký čas v kovárně v Reichetschlagu, to byla osada, která patřila pod Hořice.

Na čp. 3 jsme však dlouho nevydrželi, rodiče dostali nařízeno, že se musí z Muckova vystěhovat. Tehdy jsem tady měla spolužačku a tak jsme našim pomohli jeden den vyplít mák a pak jsme si udělali výlet po Šumavě. Jeli jsme na Boubín, přespali v Lenoře, ovšem vytrvalý déšť naznačoval, že potrvá delší dobu a tak jsme se vrátily domů. Již z dálky jsem viděla, že nevisí záclony, v oknech nejsou kytky a tak jsem hned tušila, co se stalo. Kolem baráku se pohyboval nějaký muž a ten mi řekl, že naši jsou přestěhováni do bývalé hospody na rozcestí směrem na Pláničku, později tam statky měly kovárnu. Mamka připravila tři místnosti a tam jsme se přestěhovali, dlouho jsme tam však vydržet nemohli.

Naši chodili pravidelně do kostela do Černé, tam tehdy sloužil pan farář Prachař a tak po domluvě nás vzal bydlet na faru do Černé. Na faře se uvolnilo místo po německé rodině, tak jsme si všechno přestěhovali v bednách, které tam pak byly nevybalené mnoho let. Nahoře byla jedna strana k dispozici kněžím a na druhé straně jsme měly nevyložené bedny, které jsme likvidovali až po smrti mého otce.

Na faře jsme tedy žili s P. Janem Prachařem, který však o velikonocích v r. 1949 emigroval. Pro potřeby velikonočních obřadů se muselo chodit do Horní Plané, kde bylo děkanství a tam také Jan Prachař jel, ale protože se dozvěděl, že mu hrozí nebezpečí, tak hned v noci po návratu z Horní Plané odešel. Už si ani nerozvěcel, pouze baterkou svítil, protože fara byla stále sledována a určití lidé poslouchalo pod okny.

I naše rodina, pokud u nás byla návštěva, třeba v letním období, museli se vždy všichni hlásit na národním výboru, že jsou stále zde a nikam neodešli. Nebylo to jednoduché.

Panu faráři Prachařovi se podařil útěk, přestože byl neustále hlídán, výrok Františka Švamberka : „Tak dlouho jsme ho hlídali, až nám utekl“, je mezi pamětníky známý.

S panem farářem Prachařem jsme po jeho odchodu ve spojení nebyli, pouze některé věci jsme jeho rodině / pocházel z Choustníku u Tábora/ dovezli. Dost toho tady však zbylo a tak když pak přišel děkan Noska z Týna nad Vltavou, některé věci po farářovi Prachařovi poznal, např. výbavu pro vysvěcení, tak to po něm „zdědil“.

Po roce 1990 tady byl Jan Prachař na návštěvě, dozvěděli jsme se, že bude v Černé sloužit mši a tak jsme sem z Krumlova přijeli. Byl velice šťastný, bylo mu již přes 70 let a velmi oceňoval to, že mu

farníci pomohli v zakoupení letenky a výpravy do staré vlasti. Vyprávěl, že má mít setkání se spolužáky, s některými se také sešel již v Milevsku.
Jeho druhá cesta sem však se mu stala osudnou.Tehdy ho jeho rodina čekala na letišti v Ruzyni, ale tam vůbec nepřiletěl. Byl vylákán do Vídně, o což se údajně postaral někdo tady odtud. Buď vyslechli hovory, údajně sem prý vezl nějaké peníze pro konzistoř, každopádně po ubytování v hotelu, byl při venčení psa, kterého měl ssebou, přepaden a zbit tak, že musel být s přelámanými žebry a dalším poraněním dopraven do nemocnice. Při tom se mu tam ztratila veškerá zavazadla.
Z nemocnice ve Vídni ho pustili na revers, rodina si pro něho dojela, ovšem rentgen a další vyšetření mu tam zřejmě nedělali, protože byl v takovém stavu, že musel znovu do nemocnice do Pelhřimova, což zařídila jeho sestra z Černovic u Tábora.
Do Černé se tedy již nedostali, my s ním byli v telefonickém spojení, ovšem během měsíce svému zranění podlehl.
Z dalších farářů v Černé tady byl po Prachařovi nejprve páter Motejl, dalším farářem byl Solnica, to byl Slovák, působil zde dost dlouho a často za ním jezdila návštěva z přízně a též jakýsi kněz Bindač. Páter Solnica zde byl na návštěvě po roce 1990, jak tvrdila paní Rosická, žil prý v té době v Nitře.
Po něm přišel asi farář Staněk, pak nastoupil Vrba. Ten se tady proslavil zejména tím, že byl neustále v hospodě a na faru si pak po uzavírací hodině tahal spoustu chlapů a pokračovali v pití a bujarém veselí. Není divu, že ho nakonec někdo udal dopisem na konzistoř, protože to, co se na faře dělo, začínalo být neúnosné.
Dalším farářem zde byl Šmíd, který nás vlastně oddával, ale nebyl tady dlouho, tehdy nenechávali kněze dlouho na jednom místě, takže se často střídali.
Po Šmídovi asi přišel Noska, pak zde byl Švarc, kterého vystřídal na dlouhou dobu farář Michal Tkáč. Farář Prokop Švarc byl vyučený krejčí, také prý vařil nějaké léky na snižování vysokého tlaku.
Znovu k naší rodině
V době, kdy byla na Mokré STS /Strojní traktorová stanice/, v roce 1948 až 1950, dělal tam šéfa Bohuslav Švarc a můj taťka dělal účetního. STS pomáhala Jednotným zemědělským družstvům s polními pracemi a se vznikem statků pak skončila. V té době tady vznikla jedna taková aféra, taťka jako účetní byl pro peníze na výplaty v bance v Krumlově, ale tam ho zadrželi s podezřením, že by mohl peníze zpronevěřit. Tehdy se samozřejmě pracovalo i v sobotu, čekalo se na taťku, až přiveze výplatu a on nepřijel.
Tehdy tady byla nějaká členská schůze ROH, byli zde zúčastněni i pracovníci z Krumlova a Chvalšin, kde také byly STS. Já jsem sem přijela, ptala se, kde je taťka, byla zde četnická asistence, příslušníci se jen smáli a nic neříkali. Pak na schůzi vystoupil Hucek, který zde zastupoval krumlovského ředitele a řekl, že ten pán, na kterého se čeká, je toho času „pod klíčem“.
Ovšem za nějakou chvíli pak taťka přišel, sice byl pro podezření z zpronevěry zadržen, ale pak ho museli pustit. Byli jsme tak jako rodina očerněni a posléze jsme se dožadovali o zjednání nápravy.
Problémy jsem měla i jiné, v té době ještě byly potravinové lístky a šatenky a protože, jak jsem říkala, byla naše rodina nepohodlná, byly mi podstatně kráceny, ale i z toho důvodu, že naši ještě soukromě hospodařili. Potravinové lístky tehdy v Černé rozdělovala paní Záškodová, která byla předsedkyní Svazu žen a poslankyní národního výboru.
Měli jsme asi tříletou dcerku, můj muž tehdy přebíral Růžičků statek na Radslavi , když se likvidovalo JZD a přímo tam ho sebrali. Mě nikdo nic neřekl, přestože všichni kolem to věděli. Večer mi přišla mamka říct, abych ho nečekala, že ho sebrali.
Tehdy jsme bydleli jako rodina v předposledním baráčku po pravé straně u jezera, vedle bydleli Váchovi. Mě také nalákali ke statkům, kam jsem po mateřské dovolené nastoupila, ovšem, když zavřeli mého muže, dali výpověď i mně. Myslela jsem si, že mně třeba jen někam přeřadí, když mám malé dítě, ale přišla přímo výpověď.
Chodila jsem potom do lesa sázet stromky, celkem asi tři roky.

STŘÍDAVĚ POKRAČUJE I MANŽEL

Václav Lovětínský

Přišel jsem na Šumavu v roce 1947 jako zootechnik s pastvinářským družstvem Jihlava. Já začínal na statku v Českém Rudolci, v této souvislosti se musím zmínit o tom, že v době mé služby byl zámek v Českém Rudolci úplný přepych, kdežto dnes je naprosto zpustošený.
V této oblasti jsem začínal na Hrdoňově, chvíli jsem pak byl na Blatné, pak v Kovářově a v r. 1949 jsem odcházel na vojnu.V té době bylo ustanoveno ředitelství Státních statků v Dolní Vltavici a pak se postupně přestěhovalo do Černé na Šumavě.
Po návratu z vojny jsem pracoval na ředitelství statku v Černé jako hlavní zootechnik, agronomem zde byl Jaroslav Krákora, mechanizátorem Vácha, vedoucího dílen dělal Josef Dvořák, spousta lidí se zde v různých funkcích vystřídala, už si ta jména nepamatuji.
Prvním ředitelem na Vltavici byl Kubík, po něm přišel jeho bratr Rudolf, mezitím došlo k přebírání JZD, postupně jsme přebírali Černou, Mokrou a Radslav.
V r. 1958 jsem musel od statků odejít, nebyl jsem tady tři roky, všechno se vázalo na rodinu, stále po nás šli, až mě nakonec zavřeli. To bylo za ředitele Hlaváčka.
Po návratu z vězení jsem dělal na pile a pak jsem se opět vrátil na statek a asi rok jsem jezdil s fekálem. Pak i k mému překvapení mě znovu vytáhli do funkce vedoucího hospodářství na Černou. V té době jsem tam měl výbornou partu techniků, Standa Hron, Milan Novotný, Honza Novák a účtařku dělala Marie Kročáková. Skladnici mi dělala Marie Kantorová, která pak odešla s manželem do Vyššího Brodu.
Předtím však dělal na tomto provoze zootechnika Václav Pivec, mechanizátora Sláva Halada, jeden čas dělala agronomku i Marie Kročáková.
Co se týče ředitelů statku v Černé, tak asi nejznámějším byl Burda, to byl vyučený číšník, většinou byl stále v lihu. Burda jezdil stále na koni, tehdy i vedoucí a technici měli každý koně.Burda ten většinou pravidelně koně strhal, každou chvíli jsme ho vezli do nemocnice, aby mu spravili nohy.
Statky také pořádaly koňské dostihy a tady se musím pochlubit tím, že jsem vyhrál 1. cenu rovinového závodu v běhu na koních Státních statků v Českých Budějovicích / bohužel si nepamatuji, který rok to bylo/.
Zmínil jsem se o tom, že Burda byl vyučený číšník, stejně tak tehdy ředitelé na trustu v Budějovicích mohli klidně vytvořit stavební skupinu, to byli většinou profese jako zedník, tesař, kovář a podobně, režimem na tato místa dosazeni.
Po Burdovi byl ředitelem Hlaváček, po něm přišel z Frymburku Nekovařík, pak Vítek a krátký čas i Stanislav Dvořák. Ten ovšem nechtěl v Černé zůstat a odešel do Frymburku, protože tehdy se to nějak dělilo a vznikl Statek Frymburk. No a pak už přišel Petřík a po něm Soustružník, já byl vedoucím na Černé do konce roku 1973, kdy se Bližná sloučila s Černou a tehdy jsme se přestěhovali do Českého Krumlova.
Na ředitelství statku se to stále měnilo, vzpomínám si, že Ujčík byl kádrovák, Žilík plánovač, Válek dělal dispečera, nějaký Lachout účtaře. Majka Strnadová byla dlouhá léta sekretářkou, dělal tady i Benedikt Braun a další, kteří mi již vypadly z paměti.

<u>Statek po po převzetí JZD</u>

Když jsme jako statek přebírali Jednotná zemědělská družstva nebyla situace nijak růžová, statek se potýkal s naprostým nedostatkem krmiva, dobytek hladověl, krmilo se skutečně všechno možné.V Černé zůstaly po JZD různé zbytky na polích, to jsme v listopadu sekali a krmilo se to, krmily se došky, na Muckově dokonce ředitel Burda přikázal krmit fůru větví přivezených z lesa.

Nejhorší situace byla na Mokré, kde bylo 60 krav a asi 40 telat, půlroční dobytek vážil 80 kg, na skladě mělo družstvo na celou zimu 70 q sena.
Samozřejmě, že se shánělo krmení a sláma, na Valtrově byl nějaký Slovák a tak jsme se snažili přes něho sehnat slámu na Slovensku, které nabízeli poměrně dost. Potřebovali jsme k tomu však souhlas Ministerstva, aby se to také nějakým způsobem zaplatilo.
V Praze jsme však měli zásluhou ředitele Burdy velmi špatnou pověst, Statek Černá byl vyhlášený jako odstrašující případ a tak, když jsem přijel do Prahy ohledně té slámy, prakticky vůbec nikdo s námi nechtěl mluvit.
Družstva, která statek přebíral na tom sice byla velmi špatně, ale mnoho lidí tam pracujících bylo velmi dobrých,v Černé např. Bláha, Honza Rosický, Macháček a mnoho dalších.
Když jsme u toho dobytka, je zajímavé, že tehdy, když jsme vyhnali na pastvu, velmi často docházelo k nadýmání a to na lučních porostech, mnohokrát bylo nutné přistoupit k trokarování. Dneska je dobytek na pastvě neustále a nic takového se neděje, žádný problém. Stáda jsme tehdy měli různě, např. na Hrušticích, u Hořic, u Pláničky a všude byly s nadýmáním problémy.
Co se týče stájí, zpočátku byl kravín na čp. 15, u Rosických byla velká maštal pro býky a teletník byl pod čp. 1 vedle Novákových / to je ten barák pod Štěrbovými, který se dosud opravuje/.Tam jsme také chodili pro mléko, když jsme měli dcerku malou.

Něco málo k hospodám

Současná hospoda na rozcestí byla tehdy vyhlášená. Říkalo se tomu „rumové údolí“, stavělo se Lipno, hospoda plná Slováků, jen to tam hučelo.Hospodský měl pro všechny případy za pultem v rohu sekyru.
Další hospoda byl Fusek, tam co pak bylo ředitelství statků, bylo tam i řeznictví.

Řemeslníci a živnostníci a ostatní

Pamatujeme samozřejmě pana Práška, u kterého jsme si nechávali opravovat boty, paní Prášková zase šila. Ostříhat jsem se chodil k Horkýmu, on nebyl holič, ale stříhal, bydlel na čp. 32 oproti pivovaru, tam jak bývala také pošta, stříhal ale tam v těch místech, co se nyní adaptuje dům Kautského.
Josef Záškoda vozil poštu do Hůrky, paní Václavíková zase chodila s poštou, pak poštu také nosila sestra paní Juročkové, která bydlela ve Slavkovicích

Obvodní lékaři

Hodně let zde působil MUDr. Tůma, zrovna v době, kdy se narodila naše dcera, pak odešel do Vyššího Brodu. By tady po něm asi MUDr. Krebs, ten se pak zabil, pak MUDr. Maňhal a než jsme odešli tak MUDr. Hocký. Dtředisko bylo tam, kde bydlel pan Ondráček, dneska hotel Rex.

Divadlo v Černé.

V Černé se v padesátých létech ochotničilo. A nebyly to jen nějaké pokusy, divadlo žilo a se svými hrami vyjíždělo i do vzdálenějšího okolí. Ochotnické divadlo neslo název „Spolek J.K.Tyla“ já byl též jeho členem. Tím, kdo to všechno dával dohromady, režíroval a staral se o celý chod byl ředitel školy Jan Nouza.
Ochotníky byli , jak si vzpomínáme, pan Václavík Adolf, Sláva Křivánek, Kostka Vladimír, moje mamka Milnerová / paní Lovětínské/, veterinář Roman Krejčí, Marková Božena, Šádek Břetislav, Anča Christlová, nějaký Kefurt, který pocházel z Golčova Jeníkova a ještě další.
Hrála se Tvrdohlavá žena a Paličova dcera a ještě nějaké jiné převážně veselohry. S divadlem jsme vystupovali ve Frymburku, v Hořicích, ve Světlíku, v Horní Plané i v Českém Krumlově.
Hrála se zde soutěžní představení, zúčastňovali se i žáci z hůrecké školy, hrálo se na sále nad hospodou, kostýmy jsme si půjčovali, ale dost jsme si i sami ušili.
Nápovědu dělala neteř faráře Šmída, on jí tehdy nechtěl nikam pouštět, ale s divadlem mohla.
Bohužel s odchodem ředitele Nouzy z obce, počátkem šedesátých let, divadlo prakticky skončilo.

A zase něco o nás

Také jsme bydleli v baráčku, předposledním za Černou směrem k Plané, u jezera, u tehdejšího hřiště, pak tam myslím bydlel i Ota Friedl / Šoka – převozník/.
Svatbu jsme měli v roce 1953 na MNV vlastně jako první v Černé. Tehdy nás oddával předseda MNV Stanislav Med.

Já jsem také pracovala ve Výkupu v Hůrce, pak jsem měla být přeložena do Krumlova, tam jsem nechtěla jezdit, protože nesnáším jízdu. Jeden čas jsem byla lákána na MNV, ale nakonec mě přemluvil ředitel školy Jaroslav Zimmermann po paní Benediktové do školní družiny. Tam jsme pak pracovali s paní Boženou Leškovou.
Ještě se vrátím k té době kolem věznění. Když se vrátil muž z vězení, tak zavřeli mého taťku. Když se pak vrátil, měl zakázaný pobyt na Krumlovsku, Kaplicku i Prachaticku. Pracoval tehda jako účetní někde na Třeboňsku, jel jednou do Budějovic, tam se mu udělalo špatně, padl na ulici a skončil v nemocnici.
Já jsem si ho potom vzala sem k sobě, šla jsem to hned oznámit na MNV, ale protože měl zakázaný pobyt, tak hned večer přišel místní příslušník Pokorný a odvedl ho. Říkala jsem, že potřebuje dohled druhé osoby, nemůže zůstat sám, má tady rodinu, byl tu i bratr a že se chceme o něho starat.
Druhý den jsem hned musela k prokurátorovi a nic to nebylo platné, pokud jsem se o něho chtěla starat, musela jsem s dítětem za ním.

Vzpomínka na rok 1968

Vstával jsem dost brzy ráno do práce a tak jsem slyšel v noci neobvyklý hukot. Prakticky se ale nic moc nedělo, vojska projela Černou, přesto jsme se poněkud báli, když jsme viděli kanóny namířené do oken.Střelba se však ozvala, to když vojáci projížděli za Černou kolem pastvin, kde jsme pásli dobytek, který byl v ohradníku. To asi Rusové vůbec neznali, protože do toho začali střílet.
Mezi kostelem a farou pověsili lidé panáka, psala se i hesla, aby vojáci šli domů, kdo však toto činil , na to se názory různí. Vojáci se pak stáhli do Boletic.

Setkání s mladým Kolowratem

Hrabě Kryštof Kolowrat pracoval na sádkách v Černé, znali jsme ho a nedávno jsme se setkali s jeho synem, který získal po otcově smrti rodinný majetek na Rychnovsku.

Na faře v Černé bydleli s farářem Prachařem + V. Lovětínský jako poslanec MNV

Rozhovor pořízen dne 4.září 2009 na chatě v Další Lhotě poblíž Zvonkové
- ing. František Záhora

Z BUDĚJOVIC DO ČERNÉ- A UŽ JSEM TAM ZŮSTAL

Miloslav Čerkl / bydliště Horní Planá/

nar.1941

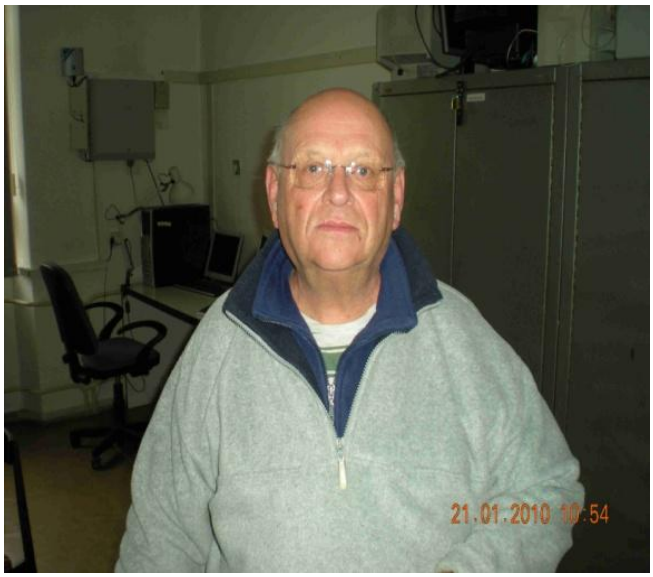

„Jak jsem se dostal do Černé? Jsem Budějičák, vystudoval jsem tam stavební průmyslovku. A protože v té době se muselo nastupovat do zaměstnání na umístěnku, tak na mě vyšla umístěnka na Statek Černá v Pošumaví – stavební oddělení. Nikdy jsem zde nebyl a když mi pak napsali, že mě očekávají 1. července 1959, že ubytování bude zajištěno, nasedl jsem na vlak a přijel do Černé. Bylo mi 18 let, měl jsem před vojnou a na statku mě tehdy přivítal p. Alois Kopeček.

Tak jak bylo dohodnuto, ubytovali mě v baráčku téměř na konci obce vpravo ve směru na Frymburk/ dnes rekreační zařízení – pozn. kron./ Bydlela tam jakási paní Kollerová, byla to Němka, česky téměř nerozuměla a já zase neuměl německy, takže dohadování bylo dost obtížné. Ale nakonec jsme se vždy dohodli, ona byla ráda, že tam někoho má, byla to už starší žena a prý se v baráčku sama bála a chtěla, aby jí tam někoho dali. Její dcera, už byla starší dospělá, dělala hospodyni na faře ve Zlaté Koruně. Paní Kollerová však nikdy nebyla vdaná a tak vyžadovala, aby se jí říkalo slečna.

Měl jsem tam ssebou na pokoji rádio, televize tehdy nebyla tak rozšířená, poslouchal jsem české stanice, někdy ke mně přišla a poslouchala se mnou, ale nerozuměla. Protože přes sobotu a neděli jsem jezdil domů do Budějovic a ráno v pondělí jsem se zase vracel, půjčoval jsem jí rádio do jejího pokoje, nainstaloval německou stanici, myslím, že tehdy vysílali „ autofahre „ a slečna byla spokojená.

V pondělí, když jsem přijel, hned na mne spustila – Mein Gott, to zase bylo bouraček, to zase zemřelo lidí, přestože byly třeba jen dvě bouračky, ale rádio jí ovlivnilo.

Tahleta slečna Kollerová, ono už jí v té době bylo přes šedesát let, ale v mladším věku, když ještě fungoval pivovar, měla nějak dohodnuto, že bude pravidelně dostávat určitý příděl piva. Proč a z jakého důvodu, to nemohu objasnit, každopádně jednoho dne jí příděl již nechtěli poskytnout, i když se ho všemožně domáhala. V pivovaru byli neoblomní a tak milá slečna vzala kárku a pěkně pěšky se vypravila přes Dolní Vltavici až do Schläglu, kde si v pivovaru svůj příděl vymohla. Je to přece jen větší vzdálenost, ale kvůli přídělu piva, co by slečna neudělala. Později dostávala rovněž příděl i v hospodě v Černé, kde byl hostinským nějaký Mrkvička.

Pak přišla doba mé vojenské prezenční služby, odešel jsem a počítal s tím, že do Černé se již nikdy nevrátím. Ovšem dopadlo to úplně jinak, samozřejmě jsem znovu nastoupil na statek, kde jsem se stal vedoucím investičním technikem. Z titulu této své funkce jsem se samozřejmě více věnoval prováděným statkovým investičním akcím.

Tehdy byl statek Černá poměrně rozsáhlý, patřil k němu i Frymburk, Slupečná, Světlík a dokonce i Slavkov. Takže jsem kontroloval a dohlížel na tyto stavby. V Černé jsme tehdy stavěli bramborárnu, bylo to ještě ve šťavárně, pak sušičku a další stavby.

Před novou výstavbou bylo často nutné i zbourat to, co dosud na budoucím staveništi stálo. V této souvislosti mě napadá jedna příhoda, která se stala na Bližné. Tam bylo potřeba odstranit jednu

starou zemědělskou budovu a aby prý to nebylo zdlouhavé, provede se odstřel budovy. Tak byl povolán jakýsi střelmistr, který prováděl nějaké odstřely u Lidových milicí. Lidem na Bližné bylo oznámeno, že to bude velmi silná rána, a tak ,aby si raději otevřeli okna. Lidé sice poslechli, ale okna otevřeli pouze z jedné strany, směrem ven k výbuchu a zadní nechali zavřená. Ozvala se ohlušující rána, okna se samozřejmě rozbila, ovšem výsledek byl vskutku nečekaný – stavba odolala a zůstala stát i nadále.

Když jsem nastoupil na statek, tak ředitelem byl Nekovařík, pak po něm přišel ing. Petřík. Vzpomínám si samozřejmě i na další lidi, techniky i dělníky, někteří mi už vypadli, ale např. Jarda Leška, Švarc, Růžička, Kokrda, Hazuka, na PaM byl Hofírek, v účtárně Bartošová, Černá. Bezpečáka dělal Benedikt Braun, zvláštní člověk, naprosto všude, i při těch vzdálenostech, chodil pěšky, vzpomínám na Majku Strnadovou a další.

Utkvěla mi i práce Václava Růžičky st., který dělal na Jestřábí a pak se přestěhoval na Bližnou. Na pracovišti měl tehdy vzorný pořádek, pracoval jsem i s Cirhanem Antonínem.

Tehdy byl takový systém, že všichni technici museli chodit na ranní kontroly do stájí, a tak i já, jako stavař, jsem toto absolvoval. Byl jsem delegován např. na Horní Planou, kde jsem musel být brzy ráno a kontrolovat příchody zaměstnanců a pak i kvalitu jejich prováděné práce. Přišel jsem tak do styku prakticky se všemi techniky statku a s mnoha lidmi, nejenom stavební profese, protože místa kontroly se vždy měnila.

Na ředitelství dělala uklízečku Anna Fikarová, která byla též svéráznou postavou. Především dělala důkladně svou práci a to znamenalo, že vždy řádně uklidila podlahy v kancelářích, stejně tak i stoly. Ovšem často technici, zejména při různých výpočtech a plánování, nechávali tiskopisy rozložené, aby druhý den mohly pokračovat. Ráno však našli vše řádně srovnané a uložené na stole v jedné hromádce.

Ve stavební skupině bylo tehdy na statku asi 30 zaměstnanců. Dělaly se všechny možné práce a tak zde byly i různé stavební profese.

V dílnách dělal mistra Hazuka, po něm pak, když se stal mechanizátorem, dělal mistra Václav Lhota, pamatuji se i na Františka Vaclíka, Jana Rosického, Brejcha z Horní Plané dělal sedláře a mnoho dalších.

V Černé také pracovala jako zdravotní sestra moje manželka. Uvažovali jsme mnohokrát, že se odstěhujeme do Budějovic zpátky. Když jsem pak kvůli prověrkám musel ze statku odejít, pracoval jsem u stavební firmy v Budějovicích. Tam bych býval dostal i byt, dokonce i zaměstnání pro manželku v nemocnici bylo přislíbeno, ale nakonec jsme zůstali zde na Šumavě a vzpomínám na ta prožitá léta docela rád.

Dnešní mladí lidé si vůbec neumí představit, jak jsme tehdy začínali, jak jsme pracovali a jaké podmínky k žití i práci jsme měli. Ale byli jsme mladí a připadalo nám to normální, vše se dalo překonat.

Na snímcích někteří funkcionáři na něž p. Čerkl vzpomíná. Zleva: Nekovařík, Leška, Švarc, Braun, Růžička

Rozhovor uskutečněn dne 21.ledna 2010 v budově Městského úřadu Horní Planá – ing. František Záhora

VZPOMÍNKY NA MLÁDÍ VE VLTAVICI ZPRACOVALA KNIŽNĚ- ZATOPENÉ DOMOVY

Erika Zemanová

nar. 1940

Do Dolní Vltavice jsme se přistěhovali v roce 1951 z Ústecka. Stejně jako zde, tak i tam to bylo území z kterého byli po roce 1946 odsunuti Sudetští Němci. V té době otec požádal o pozemek, ale protože matka byla německé národnosti, tak jsme neměli nárok. Teprve asi za dva roky se nám podařilo získat poměrně slušnou usedlost v obci Žandov, která nám byla přidělena. Museli jsme si však koupit stroje a veškerý dobytek, na což bylo nutno vzít si od spořitelny úvěr, který jsme pak spláceli ještě po svém přestěhování do Dolní Vltavice.

V obci se ovšem, jako všude, začalo zakládat Jednotné zemědělské družstvo, otec však do něho odmítl vstoupit a tak byl povolán na vojenské cvičení. Bylo to zrovna v období žní a tak máma zorganizovala pomoc příbuzných a společně s námi dětmi jsme obilí sklidili a svezli domů. Jenomže pak přijeli „na pomoc“ svazáci, obilí vymlátili, naložili na nákladní auta a všechno nám odvezli. Neměli jsme pak vůbec nic na krmení, na mouku a byli jsme podstatně omezeni i v přídělu na potravinové lístky.Naopak daný kontingent dodávek jsme však plnit museli a protože byly značně vysoké, plnit jsme je nedokázali a tátovi dokonce hrozilo i vězení.

Situaci bylo nutno řešit a tehdy tátovi na obci navrhli, aby podepsal budování šumavského pohraničí, zaměřené především na rozvíjející se projekt výstavby Lipenské přehrady. Nezbývalo vlastně nic jiného než podepsat a odstěhovat se na Šumavu. Bylo nám povoleno vzít si ssebou pár koní, s kterými táta pracoval v lese, dále bylo povoleno převésti jeden vůz na pneumatikách, jeden šrotovník a vlastní nábytek. Všechno ostatní jsme museli na Ústecku zanechat a tak jsme se odstěhovali.

Při příchodu na Šumavu a konkrétně do Dolní Vltavice nás, oproti Ústecku, čekalo velké překvapení. I na Ústecku byl odsun Němců, ale vše bylo zase poměrně hustě osídleno. V našem novém domově však bylo spíše pusto a prázdno. Ve Vltavici stály podél silnice jednotlivé baráky, které byly sice pěkné a zachovalé, některé měly otevřená okna, někde byly i záclonky, ale vše bylo prázdné a vylidněné. Ve Vltavici bylo tehdy celkem asi deset rodin.

Teprve během roku 1951 začali přicházet jednotliví dosídlenci, především přesídlením ze Zvonkové na Hornoplánsku.U školy byly tehdy zátarasy, stála tam četnická stráž, které jsme museli předložit veškeré dokumenty a písemnosti o tom, že máme přidělen domek čp. 38, který stál naproti poště. Byl to ten nejmenší domek ve Vltavici a chtěli jsme si vybrat nějaký jiný, větší. Ovšem, protože máma byla Němka, což bylo přítěží, nic jiného jsme si vybrat nesměli. Potřebovali jsme však někam ustájit koně a případně i další zvířectvo a tak jsme nakonec po dohodě obsadili i vedlejší domek a zvířectvo tam umístili.

Když jsme šli poprvé s bratrem Josefem do školy, šla s námi naše matka. Škola byla tehdy v Kyselově v jedné místnosti na statku, dole bučely krávy a my jsme po schodech nahoru nad nimi měli umístěnu třídu. Byla to taková malá místnost s malými okýnky, kde nás bylo celkem 12 žáků. Tehdy zrovna nastoupil nový učitel František Nejedlý, který si později vymohl jednu místnost v budově školy, ve které byli pohraničníci.

Než se otevřela Národní škola museli jsme však vydržet na statku. Okolí však bylo poměrně nebezpečné. Každý barák měl svou studni, máma nás stále upozorňovala, abychom si dávali velký pozor a někam nespadli.

Paní Zemanová mě pak ukazovala různé fotografie, které uchovává a které mi bohužel nemohla zapůjčit.

Na fotografiích byla vidět cesta k mostu, pošta, dům, do kterého se nastěhovali, i ten vedlejší, kde měli ustájen dobytek.

Dále domek ve kterém se hrálo kino, cestou vedle se šlo na Radslav, dále fotografie složeného dřeva, které se splavovalo po řece, most a razítko Farního úřadu.

Co se týče konstrukce na mostě pamatuje si paní Zemanová, že stála vedle mostu, pravděpodobně, když původní most byl vyhozen do vzduchu a dělal se most nový, konstrukce už se tam nedala a pak najednou prý zmizela úplně.

Na ukázku svatý obrázek, který farář Solnica rozdával jako památku na první svaté přijímání. Farář Solnica chodíval každou neděli k někomu na oběd, zpočátku ho všude vozili kočárem, pak si však koupil mopeda a jezdil sám. Dále nám obrázek zase uchovává razítko Farního úřadu Černá na Šumavě.

Paní Erika Zemanovápak vzpomíná útržkovitě na některé děje, které má v paměti ze svých mladých let a které by ráda použila ve své případné knize o životě v Dolní Vltavici.

Lékař ve Vltavici – to byl velký problém, často nebyl k sehnání anebo nebyla příslušná léčiva. Např. otec byl ušknut zmijí, potřeboval ošetřit nohu a dostat příslušné sérum, šel tedy na statek, odtud ho však poslali k vojsku na most, kde bylo možno zavolat polním telefonem. Vojáci ho pak odvezli k doktorovi, ten však tvrdil, že má potřebné sérum již propadlé, tak ho na statku naložili na motorku, jeli do Horní Plané, doktor tam nebyl, tak se rozhodli, že pojedou do Krumlova. Cestou potkali doktora i se sanitkou, tátu přeložili, motorkář odjel a sanitka jela pro sérum. Nakonec ho dostal, ale domů ho poslali pěšky, z Horní Plané až do Vltavice je pěkný kousek /14 km/, přišel domů úplně zničený a s horečkou.Protože po dlouhém hledání doktora dostal sérum pozdě a ještě šel pěšky, noha se mu nehojila, za dva měsíce dostal vředy, muselo se znovu do Plané a nohu řezat. Nebylo to jednoduché.

Sušení sena - protože bývaly dlouhé zimy bylo třeba vždy nasušit mnoho sena, měli jsme dvě stodoly a ty jsme se vždy snažili naplnit, třeba i cábrnou. Jednu stodolu, která byla u mostu jsme sušením naplnily my děti sami.

Na statku v té době neměly nic ke krmení a tak používali i došky ze střech neobsazených baráků. Jednou přišel správce za tátou, zda by mu neprodal nějaké seno, táta to na čestné slovo udělal, jenomže na jaře už byl na statku jiný správce a ten tvrdil, že o ničem neví, není žádná smlouva a tak jsme za seno zaplaceno nedostali.

Den Pohraničníků - na oslavy byl vždy pozván předseda MNV, správce statku a také někdo z mladých. Vzpomínám si, že jsem tam asi třikrát také byla účastna a právě při těchto příležitostech jsem si namluvila svého budoucího manžela.

Další vzpomínky - se týkaly např. močálů kolem Vltavice, zejména ve směru na Frymburk; vzpomínala jak se slavil 1. Máj ve Vltavici, jak se stavěla májka, jak vojáci každého pečlivě hlídali, první televize a první rádio ve Vltavici, jak přišli do obce cikáni, dostali nařezáno a zase odešli, manévry, dýmovnice, hraní na varhany, promítání kina, ministrování a návštěvy kostela, studně do kterých statky lily vyjetý olej a mnoho dalších vzpomínek.

S p i s o v a t e l s k á č i n n o s t

"Jsem vyučená řeznice a celý život jsem toto řemeslo dělala. Teprve, když zemřel manžel a rovněž kvůli mé nemoci, jsem musela živnost ukončit.

Moje matka se narodila na Šumavě v Roklanské hájence, já měla doma několik fotografií a při vzpomínce na tento kraj matčina rodiště a po rozmluvě s příbuznými a známými, jsem začala uvažovat o tom, že by bylo dobré vzpomínky a vyprávění mé matky literárně zpracovat.Rodina mé matky žila na Roklanské hájence 25 let a právě toto období, od roku 1908 do roku 1933 jsem se rozhodla podchytit a zpracovat.Zejména, když jsem se seznámila s panem Karlem Petrášem, který rovněž psal o Šumavě, kterou měl ovšem zafixovánu ještě jako dobu Karla Klostermanna. V následujících třech letech jsem potom vše zpracovávala.

Moje matka v období dospívání však z Roklanu utekla a to zejména kvůli otci, který byl velmi přísný, musela chodit stále do kostela, tancovačky zakázal a když jí jednou u nově koupených střevíčků usekl podpatky, to už byl ten poslední moment, který nevydržela a utekla na Ústecko. Celá rodina pak musela z Roklanu kvůli pytlákům v roce 1933 rovněž utéct.

Když se mi podařilo vyprávění mé matky dát dohromady a sepsat, nabídla jsem vše jednomu pánovi, který rovněž vydával knížku o Klostermannovi, aby se na to podíval a jestli by se mu to hodilo, že by to pro sebe použil. Měl to u sebe skoro celý rok a stále se nevyjadřoval. V té době se mi dostala do ruky knížka o Březníku, tak jsem se spojila s autorkou, která mě řekla, abych vše od onoho pána stáhla, že mi pomůže to vytisknout a vydat. S tím jsem souhlasila, ale k tomu je potřeba dost peněz, měla jsem něco připraveno na mou operaci a tak jsem to riskla.

Knížka se jmenuje – **Roklanská hájenka ve vzpomínkách** a vyšla nákladem 1000 ks. To je poměrně velké množství, ale již se mi podařilo 500 ks prodat, zejména informačním střediskům a Národnímu parku Šumava".

Knížka má poměrně příznivý ohlas a tak si dovoluji citovat alespoň dva dopisy, které mě potěšily.

Jeden je právě od spisovatele Karla Petráše, který píše:

„Vážená paní Zemanová,

Vaše kniha, ve které vzpomínáte na Roklanskou hájenku, doplněnou o dobové fotografie, mě velice zaujala a potěšila a udělala velkou radost. Je to napsáno s velkým citovým prožitkem a mě při čtení,, mohu-li to tak nazvat, pohladila. Zároveň je ve Vašem díle doplněno historické vakuum 25 roků.

Mohu Vás ujistit, že Vaše knížka je ve všech informačních střediscích Národního parku Šumava a prodává se. Za Vaši knihu ještě jednou děkuji, s pozdravem a přáním pevného zdraví – Karel Petráš".

Ještě jeden dopis:

„Dobrý den paní Eriko,

děkuji za krásně a lidsky napsanou knihu o Roklanské hájence. Přečetl jsem jí plným dechem. Je to kraj mě velmi blízký, na tato místa jezdím skoro denně a přesně si dovedu představit ten těžký život. Jsem také Šumavák, bydlel jsem jako dítě na samotě pod Boubínem, kde to také nebylo lehké.Rád bych si tuto knihu koupil, pokud jí ještě máte na prodej. Děkuji za odpověď a přeji krásný den – Pepa".

Kontakt s Českou televizí

Česká televize / režisér Zdeněk Flídr/ natočila dokument o Klostermannovi s názvem – Karel Klostermann, básník Šumavy a zbudovských blat. V tomto díle jsou i fotografie ze Šumavy, především Roklanská hájenka , kterou zapůjčila paní Zemanová.

Při natáčení a zejména pak při závěrečném slavnostním ukončení v Kašperských Horách se setkala s mnoha známými lidmi, např. s hercem Otakarem Brouskem st. který k pořadu mluví komentář.

Paní Erika Zemanová se podle svých slov bude snažit popsat své vlastní vzpomínky na Dolní Vltavici v jedné další knížce.

Současně přikládám i článek, který jsem napsal a který vytiskly Deníky Bohémia, Českokrumlovský deník dne 8. září 2011.

Erika Zemanová: od hory Roklan k Dolní Vltavici

Již několikrát jsem se zmínil o tom, jak inspirativní je pro mě setkání s rodáky a pamětníky zdejšího kraje, kteří svým vzpomínáním a vyprávěním obohatí dosavadní známé historické poznatky.

Zhruba před rokem jsem poznal jednu starší, ale stále velmi vitální ženu, která byla iniciátorkou setkání svých vrstevnic ze školních let v osadě Dolní Vltavice.

Po padesáti letech zavzpomínali na svá školní léta a na život v obci, která se odsunem německých obyvatel vysídlila a kterou v dalším období čekala úplná likvidace, vzhledem k vytvoření hraničního pásma a následně zatopením lipenskou přehradou.

Výše zmíněná paní se jmenuje Erika Zemanová, v současné době bydlí v Teplicích v Čechách a začátkem letošního září mi poskytla rozhovor a některé fotografie o životě v Dolní Vltavici, kde prožila se svou rodinou období od roku 1951 do roku 1957. Období, zdá se poměrně krátké, ale na zážitky a prožitky dostatečně bohaté, což hodlá v nejbližší budoucnosti autorsky zpracovat.

Paní Zemanová má totiž již první literární činnost za sebou, napsala a vydala knihu pod názvem Šumava – Roklanská hájenka ve vzpomínkách, v níž popisuje dosud neznámou historii nejen Roklanské hájenky, ale celé rodiny Kortusových, která zde žila v letech 1908 až 1933. Vyprávění o 25 letech života ve stavení na konci civilizace, pouhých 1,5 kilometru od druhé nejvyšší hory Šumavy – Roklanu, zpracovala paní Zemanová podle vyprávění své maminky Marie Kortusové, která se zde narodila.

Tuto knihu, proloženou dobovými fotografiemi, jsem přečetl s velkým zájmem a takřka jedním dechem, autorka citově ztvárnila těžký šumavský život ve stylu Karla Klostermanna.

Při psaní knihy se seznámila i se spisovatelem Karlem Petrášem, který psal rovněž o Šumavě a též blízko stylu Klostermanna. Po vydání její knihy jí dopisem poděkoval, zejména za vyplnění historického vakua 25 let v oblasti Roklanské hájenky.

Fotografie Roklanské hájenky hrály též důležitou roli v dokumentu České televize – Karel Klostermann, básník Šumavy a zbudovských blat, jehož natáčení a dalších setkání, zejména v Kašperských Horách, se paní Zemanová rovněž zúčastnila.

Další životní osudy odvály maminku Marii Kortusovou na sever, na Ústecko, kde se provdala, narodil se jim syn Josef a v roce 1940 dcera Erika. V roce 1951 odchází celá rodina Malchusova znovu na Šumavu, tentokrát však budovat pohraničí do oblasti Dolní Vltavice. Dostali přidělen domek čp. 38, který stál naproti poště, ale byl velmi malý, a protože jim bylo povoleno přistěhovat si i koně, ustájili je ve vedlejším stavení.

Paní Zemanová mi pak vylíčila mnoho zážitků z tehdejšího pobytu v Dolní Vltavici, kde si pak našla i svého budoucího manžela. Vzpomínala především nejen na školní léta, ale i na tehdejší obtížný život v obci, problémy se sháněním lékaře, na močály kolem obce, na sušení sena, slavení Prvního máje, na vojáky a mnoho dalšího.

To vše by mělo být námětem jejího knižního zpracování o Dolní Vltavici, kde by však využila i vzpomínek svých vrstevnic a přátel. Na její budoucí knížku se samozřejmě těším a přeji ji, aby i nadále byla plna optimismu a životní vitality.

8.9.2011, František Záhora, Českokrumlovský deník

Rozhovor pořízen za přítomnosti Anny Augstenové v jejím bytě v domě č.p.88 Černá v Pošumaví dne 3.9.2011 – ing. František Záhora

FOTOGRAFIE MI PŘIPOMENOU MLÁDÍ

Anna Augstenová

nar. 1940 - † 2014

Byla přítomna záznamu vyprávění paní Eriky Zemanové, neboť obě, jako kamarádky, prožili své mládí v Dolní Vltavici.
Pro potřebu Kroniky obce poskytla pouze několik fotografií bez záznamu rozhovoru.

Na obrázcích je většinou zachycena budova školy v Dolní Vltavici, přátelské posezení s vrstevníky i s vojáky Pohraničního útvaru Kyselov.

1912

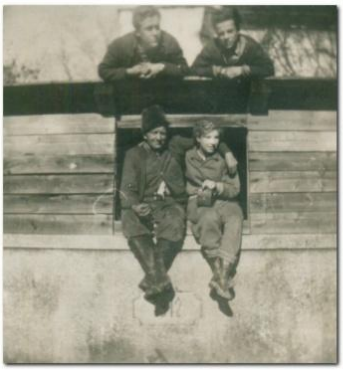

Rozhovor pořízen za přítomnosti Eriky Zemanové v bytě Anny Augstenové v domě č.p. 88 Černá v Pošumaví dne 3.9.2011
– ing. František Záhora

NA HUBENOVĚ BYDLELI KOUSEK OD KAPLIČKY

Vincenc Pocklan

nar. 1941

Přistěhoval se v r. 1947 s rodiči do osady Hubenov, která patřila k obci Mokrá. Zde začal chodit do 1. třídy, po dvou letech se však naskytla možnost přestěhovat se do Mokré a tak ukončili na Hubenově hospodaření.
Na základě přídělové listiny osídlili dům čp.4 na Hubenově / dle V.P. asi 14 ha z.p./ a začali hospodařit. Stejně jako oni obsadili ostatní domy po vysídlených Němcích i ostatní sedláci / Josef Šuba, Juraj Šuba, Kadlec, Kutlák a další/. Podle něho bylo na Hubenově velkých statků pět a pak byly menší baráčky.
Obec Hubenov se rozkládala několik desítek metrů od současné kapličky směrem nahoru podél úvozové cesty vedoucí na Muckov. Jako první statek hned od spodu bylo právě čp.4, kam se Pocklanovi nastěhovali. Na ním byl dům čp.3, ve stráni vpravo čp.2 a naproti pod úvozem čp.7. Pozemky byly rozloženy vlevo i vpravo a stejně tak i nahoře až ke Slavkovicím. Sedláci obdělávali pole s koňmi, Pocklanovi měli voly a všichni sedláci byli většinou soběstační. Každý sedlák měl svou zahradu, kde se podle V.P. dařilo ovocným stromům.
V Hubenově tehdy nic nebylo a tak, pokud potřebovali čas od času něco koupit, zašli do Mokré.Zpočátku ani netoužili po nějakém vyžití (např.hospoda), bylo plno práce kolem dobytka, což byla i pravidelná denní náplň dětí, školáků. Na Hubenově nebyla zavedena elektřina, svítilo se petrolejkami a tak nejdůležitější věcí, která byla potřeba koupit, byl petrolej.
Statky byly rozsáhlé, takže v jednom bydleli většinou dvě rodiny, což platilo i v době, kdy byly ještě osídleny německým obyvatelstvem.
Hlavní cesta vedla na Muckov a spojení bylo rovněž se Slavkovicemi a dále do Černé, ale poměrně špatnou cestou. Do Černé se chodilo pravidelně především do kostela.
Vedle toho, že v Hubenově nebyla ani prodejna, ani hospoda a především v zimě byli obyvatelé prakticky úplně odříznuti od světa, měli postupně stále snahu dostat se pryč, především nejdříve do Mokré. To zesílilo zejména v době, kdy v Mokré vzniklo Jednotné zemědělské družstvo a sedláci byli postupně nuceni do družstva vstoupit. Se ztrátou polí a dobytka byla snaha z Hubenova odejít ještě silnější. Postupně však ani družstvo nemělo zájem na hubenovských statcích a tak vše směřovalo k likvidaci a zániku.
K demolici celého Hubenova došlo pak kolem let 1956 – 1957, kdy už nebyly statky obsazené a ještě to vlastně určovaly i dané směrnice vlády a KSČ. Podle V. Pocklana bourali Hubenov pražští policajti.
Většinu života pak prožil V. Pocklan na Mokré, jeho manželkou se stala Veronika, roz. Motičáková, kteří bydleli v domě vedle cesty z Mokré na Hubenov (dnes již téměř zpustlý, neudržovaný objekt).

Původní a dnes opravená kaplička na Hubenově stála u úvozové cesty kousek od domu, kde Pocklanovi bydleli – foto F.Z.

Na dvorku obytného domu č.5 na Mokré, kde již dlouhá léta bydlí p. Pocklan s rodinou –foto 2010 F.Z.

Rozhovor poskytnut v bytě domu čp.5 na Mokré dne 22.listopadu 2011 – ing. František Záhora

PO PŘISTĚHOVÁNÍ JSME SI PŘIPADALI JAK „NA DIVOKÉM ZÁPADĚ“

Vlasta Žilíková

nar. 1920 - † 2018

„Do Černé jsme se přistěhovali z Vysokého Mýta v roce 1955 a to především kvůli bytu. Byt jsme sice měli, ale nebyl moc vyhovující a tak jsme se rozhodli reagovat na výzvu k osidlování pohraničí. Tehdy probíhala akce, ve které vyzývali lidi se vztahem k zemědělství, aby šli pomoci našemu pohraničí. Oblast Vysokého Mýta patřila pod Pardubický kraj a ten měl určen dosidlování v kraji Jihočeském. V Černé byly k dispozici nově postavené finské domky a protože manžel byl absolventem táborské střední zemědělské školy a posléze i Obchodní akademie, dostali jsme byt ve finském dvojdomku přidělen. Manžel nastoupil na ředitelství státního statku a já, vystudovaná zdravotní sestra, jsem byla zatím doma, protože jsme měli dvě malé dcery.V době, kdy jsme se přistěhovali, nebyla v Černé žádná idyla, připadali jsme si doslova jak na „divokém západě“. Finský domek byla sice novostavba, ale s mnoha nedodělky, řada věcí chyběla, jako např. kliky u oken, dodělávaly se i kliky u dveří, nebyla veranda, neměli jsme kam dávat palivo na zimu.

Polovina fiňáku byla sice podsklepená, ale do sklepa nevedly žádné schody, po otevření dveří jsme uviděli jen díru a v ní metr vody, což bylo nepoužitelné. Trvalo tři roky než nám sklep udělali. Protože jsme neměli kam uložit palivo na zimní období, dohodl manžel výstavbu provizorní kůlny. Někde v zátopovém pásmu se rozebrala stará kolna, přivezli jí k nám autem a tam, kde jí schodili, tam jí také postavili.

Připadalo nám, že všechno bylo děláno jaksi na divoko. Např. jednou přišel starý Jankovič, který dělal různé podobné práce u statku, a že nám jde udělat sklep a máme mu říci, kde má kopat, aby odtekla voda. To jsme my však nevěděli, nikdy jsme ve sklepě nebyli, to mu měl říct stavební technik, ten ovšem vůbec nevytáhl paty z kanceláře a nechal vše na domluvě Jankoviče s námi. Byl to prostě takový tehdejší způsob práce, neorganizovanost a chaos.

Naše polovina finského domku měla č.p.49, vedle nás bydleli Vítkovi, on byl zootechnik a později i ředitel statku. Nad námi bydleli Kantorovi a nad nimi Štěrbovi.

V čp. 65, kde bydlela Kamila Růžičková byli v té době Mikuškovi, on pracoval u statku jako hlavní účetní, zakrátko se však přestěhovali do Frymburku a místo nich přišli Bartoňovi, neboť on nastoupil po Vítkovi jako zootechnik statku.

Na čp.66, kde bydlí Molákovi se nastěhovali Hofírkovi, on dělal od roku 1960 předsedu MNV.

Ve zděném domku čp.61 již tehdy bydleli Kopečkovi a vedle nich Válkovi.

Hned zpočátku, abychom měli vůbec čím topit, jsem chodila s paní Válkovou do lesa na šišky a klestí.Tehdy byl v této oblasti příděl uhlí na celý rok ve výši 7,5 q a s tím nebylo možno vystačit.

Manžel spolu s Vítkem „vyškemrali“ na pile v Hůrce piliny a tak když byla postavená kůlna, kterou jsme měli s Vítkovými napůl, dávaly se tam piliny a topili jsme s nimi.

Jak již jsem uvedla, verandy nebyly dodělané, byly neuzavřené, pouze se sloupky a tak jsme si v tom prostoru ukládali dřevo.

Po vsi se tehdy potulovaly houfy koz, které kdeco spásaly a mnohokrát nám i naše dřevo u verandy pobouraly. Všude také byla hejna hus a celkově na člověka působil vzhled obce dost negativně, zejména různé rozvaliny baráků, vytlučená okna apod.
Co se týče obchodů, pro maso jsem chodila do Hůrky, ostatní nákup byl na čp.11 u Špačků, kde je nyní penzion a noční bar. Zásobování tehdy bylo vcelku slabé, třeba vejce se tady vůbec nedala koupit a proto je manžel vždy přivážel z Budějovic, když tam byl služebně. Dala by se bývala sehnat u lidí, co měli hospodářství, ale já jsem se s nimi v počátku moc neznala a rovněž na rychlé seznamování jsem povahově nebyla.
Stejné to bylo i v krámu, když přišlo mléko nebo máslo, už tam měla Špačková konvičky od ženských, které tu bydleli již dříve a tak na mě často nezbylo.
Začala jsem proto chodit nakupovat do Hůrky, kde byl krám na kraji hned vedle dnešní vojenské zotavovny a prodávali tam starší budějovičáci.Chodilo se po staré silnici anebo také přes les.
Co se týká zaměstnání, tak v mém oboru to v počátku bylo dost svízelné.Místo obvodní sestry v Černé bylo obsazeno, tam pracovala Květa Frolíková a do Krumlova, kde bych možná místo sehnala, bylo zase velmi špatné spojení, protože autobusy jezdívaly podstatně méně než nyní.A protože jsem se žádné práce nebála, začala jsem chodit se ženskými do zátopového pásma klestit a pálit vykácený les, což předtím udělali chlapi. Utvořily se skupiny ženských, té naší velela paní Prášková a kromě mě tam pracovala její dcera Růža, dnes Študlarová a tehdy 15ti letá, dále Helena Hovorková a Julie Kautská.Hajný nám vždy přidělil kus lesa, chodili jsme někdy až ke Kovářovu, na Milnou, byla to pěkná práce, která se mi líbila, poznávala jsem zdejší krajinu a terén a byla jsem spokojená.
Dělaly jsme také pod Hůrkou, kde bývaly rašelinové závody, tam se muselo velmi opatrně, protože v lese byla rašelinová oka, kam se člověk snadno mohl zabořit. Vidíte vysoké stromy, vysoký les a mezi tím jen malinká tůňka, to bylo velmi nebezpečné.
Jednu dobu jsem též pracovala na statku jako skladnice a tři roky jsem strávila prací ve šťavárně, kde jsem poznala prakticky celý provoz.
V té době za mnou přišla vedoucí Domova důchodců v Horní Plané, která se dozvěděla, že jsem zdravotní sestra a jelikož jejich sestra odcházela do důchodu, chtěla abych k nim nastoupila. Měla jsem určitou obavu, zda vše řádně zvládnu, vždyť jsem již několik let v oboru nepracovala, ale protože to nutně potřebovali, tak jsem souhlasila a pracovala tam rok a čtvrt. Práce tam bylo skutečně dost, byla jsem jediná kvalifikovaná sestra, kromě mě tam byla ještě 60ti letá sanitárka a těžko se to všechno dalo zvládat.
V té době měl Domov důchodců na starosti MUDr. Kreps, který tam chodil i na obědy a ten mě jednoho dne nabídl práci na středisku v Černé,pracovat jako dětská sestra.Ta, která tam dosud sloužila, musela odejít, protože její muž, který byl příslušník PS, byl přeložen. Navíc odcházela na mateřskou dovolenou obvodní sestra Seilerová, manželka zubaře a rovněž ženská sestra byla v jiném stavu.
Celkově však zdravotní středisko nejprve fungovalo v Hůrce, 1x týdně tam ordinoval i zubař.Teprve v roce 1958 začala fungovat lékařská stanice v Černé v domě čp. 47, nyní hotel Rex. Jako první zde ordinoval MUDr. Maňhal a po něm MUDr. Kreps.
Aby tedy MUDr. Kreps nezůstal na obvodě úplně sám, podlehla jsem jeho přemlouvání a z Domova důchodců přešla do funkce dětské sestry. Jenomže jsem vlastně musela dělat i sestru obvodní a zase jsem měla určité obavy o zvládnutí. MUDr. Kreps mě však ujišťoval, že mi ve všem pomůže a tak jsem tam v roce 1964 nastoupila. A skutečně mě nikdy nenechal „ve štychu“.
Tehdy bývala mateřská dovolená šest měsíců a tak se na obvod vrátila sestra Seilerová, vrátila se i ženská sestra a já pokračovala dále jako sestra dětská. Tam jsem sloužila do roku 1968, kdy odešli Seilerovi, já se vrátila na obvod a na dětské přišla nová sestra.
Kromě stanovených obvodních lékařů však se ve službách střídali i ostatní lékaři. Jedním z těch, na které nejvíce vzpomínám byl MUDr. František Tůma. Znal dokonale celý tento obvod, pracoval jako obvodní lékař v Horní Plané a právě, když se přesunovalo zdravotní středisko z Hůrky do Černé, odešel do Vyššího Brodu.
MUDr. Tůma byl typický románový venkovský doktor, prakticky každého znal, o každém všechno věděl, znal jak se která žena jmenovala za svobodna, koho si vzala a podobně.

Když jsem měla službu a sloužil MUDr. Tůma, tak vždycky v našem obvodě udělal mnohem více návštěv, než na kolik původně jel. On mimo plánované návštěvy zašel ještě i k dalším, které znal, podívat se, jak se jim daří, on věděl o každém s čím marodil a na co se léčil, poptat se jak se cítí – prostě pravý správný venkovský doktor.
V roce 1969 odešel MUDr. Kreps a jako obvodní lékař nastoupil MUDr. Hocký. S ním jsem sloužila až do roku 1975, kdy jsem odešla do důchodu. MUDr. Hocký býval velmi často nemocen, byl po operaci páteře a tak ho již v době jeho působení na obvodě zastupovali jiní lékaři, nejvíce však MUDr. Eva Krepsová. Pamatuji si ji ještě jako svobodnou, dívčím jménem Blažková a velmi dobře jsem s ní vycházela. Byla to velmi hodná žena, kterou jsem měla strašně ráda. Sloužila jsem s ní již v důchodovém věku jako výpomoc na nočních službách, stejně tak jako s některými ostatními doktory.
Po odchodu MUDr. Hockého pak nastoupila na obvodní středisko do Černé MUDr. Krepsová trvale. Po jejím odchodu se střídali další lékaři, nejvíce MUDr. Zrnéčko, jeden čas zde byl znovu i MUDr. Maňhal, zastupovali i MUDr. Petlán, MUDr. Pečírka a další. Se všemi doktory jsem vždy dobře vycházela“.
Paní Vlasta Žilíková se svěřuje, že právě díky svému oboru zdravotní sestry znala prakticky téměř všechny lidi v obvodu, znala však zpaměti i všechna čísla domů a to nejenom v Černé, ale řadu z nich i v Horní Plané.
Při našem rozhovoru si však momentálně nevzpomněla na žádnou zvláštní příhodu či událost. Dozvěděla se často spoustu věcí, zejména když pracovala ve šťavárně, ale nic takového, co by stálo za zaznamenání.
Co se týče ostatního života v obci, ani tam mi nemohla poskytnout žádné přesné údaje. Přestože manžel dělal na statku ,nevzpomněla si například na sled ředitelů statku ve funkcích. Když přišli do Černé byl ředitelem Hlaváček, po něm asi Vítek, nějaký čas byl i Nekovařík, pak zřejmě nastoupil Petřík.
Hospoda byla ve vsi pouze jedna na rozcestí, kde si pamatuje, že byl Mrkvička.
Nevzpomíná si ani, že by v obci probíhaly nějaké akce, úspěšné bylo pouze divadlo, o kterém se zmiňuje:
„ Divadelní soubor, který v obci fungoval byl skutečně velmi úspěšný, zejména díky učiteli a řediteli Janu Nouzovi, který to všechno vlastně táhnul.Divadlo nastudovalo některé hry s kterými bylo úspěšné nejen doma, ale i v okolních obcích. Velmi dobrým hercem byl poštmistr Adolf Václavík. Dodnes před sebou vidím jeho hranou postavu z Paličovy dcery, kterou výborně hrával. Jenomže učitel Nouza odešel, nastoupil Zimmermann a ten už o divadlo ani o žádnou další osvětu zájem neměl, takže se divadelní soubor rozpadl“.
„Na sále se také pravidelně promítalo kino, to měl na starosti František Podroužek. Pokud bych mohla uvést menší veselou příhodu, tak snad to, že Podroužek věděl, že já nemám ráda písničku *Já už to políčko nedoorám* a tak, když jsem vždy vcházela do sálu, naschvál rychle pustil desku s touto písničkou, stoupnul si do dveří promítací místnosti a díval se jak budu reagovat. Ale bylo to jen takové škádlení, vycházeli jsme spolu dobře a oba jsme se tomu pak zasmáli“.
Paní Žilíková dále hovořila také o tom, jak bylo nařízeno vystěhování z domků v zátopové oblasti naproti zdravotnímu středisku.
Tehdy se stěhovali do postavené bytovky čp.19 Váchovi a Khodlová, Čurdovi zase do čp. 27, stěhovali se i Frídlovi, on šel pak na Vltavici a ona na čp.17. Vystěhování se uskutečnilo, ale domky zůstaly dodnes. Nakonec se paní Žilíková svěřila s tím, že se jí nelíbilo hospodaření statku:
„ Velmi špatně se hospodařilo, nebývalo kolikrát čím krmit, každou chvíli se dobytek odvážel do kafilérie. Já pocházím z hospodářství a tak vím, co se všechno muselo dělat a tak mi bylo líto, když posekané seno zůstávalo dlouho ležet. Co to pak je za kvalitu, jakou výživu to zvířatům může dát? Tak to bývalo zejména v počátcích, když jsme sem přišli a to se mi nelíbilo“.

Rozhovor se uskutečnil v bytě domu dcery Heleny Valnohové čp.105 v Černé v Pošumaví dne 6.ledna 2012 – ing. František Záhora

SEDMDESÁT LET ŽIVOTA NA MUCKOVĚ

Vlastimil Pekárek

nar. 1941

Již od roku 1950 žije Vl. Pekárek na Muckově, nyní dům čp. 8.

Rodina Pekárkova původně bydlela ve Vizovicích, které jsou proslulé svou dobrou slívovicí a kde otec našeho pamětníka pracoval u firmy Rudolf Jelínek. V období po odsunu sudetských Němců, kdy se začalo uvolňovat pohraničí, rozhodl se jeho otec pro zemědělské hospodaření. Nejprve to však bylo na Znojemsku, v obci Slup u Jaroslavic, kterýžto kraj je zase proslulý svými vinicemi. Koupil tam hospodářství, jenomže zanedlouho zde vzniklo JZD a tak zase o všechno přišel.

V té době vykonával vojenskou základní službu v Boleticích na Šumavě nejstarší syn Josef, který prozkoumal různé možnosti a zjistil, že právě na Muckově jsou volné statky k hospodaření. Vlastimil Pekárek pak pokračuje:

“ Otec se sousedem Kuběnou se proto jeli do Muckova podívat, statek uprostřed návsi s popisným číslem 3 se tátovi zalíbil, Kuběnovi zase čp.1 a tak se oba rozhodli pro přestěhování. Bylo to v únoru roku 1950, kraj prázdný a úplně odlišný od původního moravského. Dokonce jakýsi šofér, v době jejich příjezdu se divil „ lidi, kam to jedete, já to tam znám, tam vůbec nic není“.

Touha hospodařit však byla velká a tak táta, z toho , co utržil na Moravě ve Slupi,nakoupil dobytek a vše ostatní potřebné, zabydleli jsme se a začali hospodařit. Na tomto statku se však již předtím vystřídalo více „majitelů“, takže tam vůbec nic nebylo. Okna porozbíjená, stav špatný, vše se muselo nakoupit a začít vlastně od začátku. Dostali jsme 22 ha pozemků, na práci nás sice bylo dost, ale měli jsme jen tři koně, kteří vše museli stačit. Bráchové se tehdy hodně nadřeli, zejména Rosťa dělal na polích od rána do noci. Pole jsme měli na ploše „Pod jeskyní“ asi 8 ha, dále pak pod současnými stájemi a pod cestou na Muckově. Bylo to však hodně mokřin, muselo se sekat kosou, ručně vše sušit.

Hospodaření však dlouho netrvalo, v roce 1953 jsme museli vstoupit do JZD a předat dobytek.Tátovi se zpočátku do družstva moc nechtělo a když už pak byl členem, hledal jiné možnosti výdělku. Starší bratři však v družstvu dělali rádi, ovšem strašně se nadřeli a výdělek téměř žádný. Zpočátku bylo 0,80 Kčs na pracovní jednotku. V té době probíhala výstavba Lipenské vodní nádrže a tak tam odešel otec pracovat, bylo nás hodně a družstvo neposkytlo možnost obživy. Tátovi to bylo vyčítáno, že má v družstvu pole a že by na nich měl zůstat dělat. Odešli však i jiní, několik se jich odstěhovalo,mezi nimi i původní soused Kuběna, někteří začali dělat na STS na Mokré. Táta na Lipně začal pak přece jenom trochu vydělávat a nakonec byl vlastně rád, že pole a vše ostatní zanechal v družstvu.

Ve stodole našeho statku byla vystavěna stáj a sem se svedl dobytek od všech členů. Zpočátku tam byly dojné krávy, postupně pak mladý dobytek, který krmil Šimon Dirbák a nakonec teletník, kde se o telata starala moje švagrová Gita, ale to už je za více než dvacet let později.

To ovšem znamenalo, že jsme se opět museli přestěhovat, tentokrát na statek pod silnici s pop.číslem 4. Tento statek dostal můj bratr Milan, který se vrátil z vojny a stejně jako ostatní převedl dobytek do

družstva. Zůstala nám však jedna záhumenková kráva pro naší potřebu, která byla ustájena na našem bývalém stavení čp.4.
STS na Mokré si samozřejmě pamatuji, jako klucí jsme tam chodili na brigády něco málo si přivydělat, např. jsem jako závozník jezdil na samovazu.
JZD se po celou dobu potýkalo s problémy, sice bylo na pracovní jednotku o něco více, přesto v roce 1953 prakticky zaniklo a vše převzal Státní statek.
Život na Muckově nebyl nikterak lehký, řada lidí odešla, ale my jsme zůstali. Přečkali jsme problémy soukromého hospodaření, přečkali jsme JZD, přečkali jsme i spoustu správců, kteří se na Muckově střídali jak na běžícím pásu. Dokonce na to existovala i písnička, která se zpívala jako častuška, pamatuji si pouze jednu sloku:
Na státním statečku, zařehtej smutně koni,
kdykoliv jsem tam jel, správce se tam změnil,
tři letos, čtyři vloni.
Z původního našeho statku se udělaly ubytovny, protože v té době přicházelo na výpomoc mnoho brigádníků. Postupně tam pak vznikl obchod a další místnosti, kde jsme se scházeli jako mládežníci. Byla zde i jakási hospoda a dokonce se zde udělaly i byty, sám jsem tam s manželkou bydlel nějaký čas než jsme dostali byt.
Do školy jsem chodil na Muckově, v Bednářích, to byly zlaté časy. Byla to jednotřídka, od první do páté třídy, od šestky jsem chodil do Horní Plané, pak přišla změna a konec jsme dochodili v Hořicích na Šumavě.
Na Muckově byl ustaven i Svaz mládeže (ČSM), bylo nás asi dvacet a dokonce jsme jednou vyhráli i STM(Soutěž tvořivosti mládeže).Scházeli jsme se v klubovně na našem bývalém statku. Chtěli jsme poslouchat hudbu, ale nebyl žádný gramofon, tak jsme si ho půjčovali od pana Petra Moronga, který bydlel v Emrech a on jediný měl gramofon s rádiem a spoustu desek a tak nám to půjčoval. Pak se však odstěhoval na Slovensko, ale za čas se zase vrátil. Bydlel nejdříve ve Slavkovicích, tam i pracoval a pak se přestěhoval do domečku, na jehož místě vystavěl nyní dům Pavel Kučírek. V tomto domečku původně sídlila i Místní správní komise, vznik MNV není nijak doložen.
Do svého prvního zaměstnání jsem nastoupil jako závozník na déťáku (pásový traktor DT-54) se svým švagrem Jardou Frídlem. Jezdili jsme po okolí a rozorávali meze. Já jako závozník seděl na pluhu a dělal pluhaře.Jezdili jsme nejen na Muckově, ale i na Olšově, na Hodňově i jinde. To bylo ještě zpočátku, sedláci, kterým jsme meze rozorávali za námi s vyhrožováním běhali, švagr mě musel vzít do kabiny pásáku.
Když jsem si pak udělal řidičák dostal jsem svůj traktor a pracoval co bylo potřeba. Pak jsem však začal marodit se zády a se žaludkem, takže jsem potom byl přemístěn do dílny. Dílna nebo také kovárna byla v budově na okraji obce, nazývané dnes Lauferka (majetek sestry zpěváka Josefa Laufera).
První dílna však byla na čp.1, kde bydlel Kuběna, toho pak přestěhovali právě na Lauferku a když se Kuběna odstěhoval udělala se dílna tam. Vedle byl dřevěný barák z padesátých let, který později vyhořel. Byl po generální opravě, ženské tam tehdy uklízeli, zatopily v kamnech a odešli. Jel jsem tehdy z pole, vidím kouř, zavolali jsme pomoc.
Na Muckově bývaly i časté taneční zábavy, právě na tomto dřevěném baráku vedle Lauferky. Jednotlivé místnosti se upravily a vznikl jeden velký sál.
Na zábavy tam chodili lidé i z okolí, ale rovněž i brigádníci ze Slovenska. Například Vyžbohy bylo samostatné hospodářství, které převzali do péče mládežníci ze Slovenska.
Ze Slovenska zde také byli na přivýdělek faráři. Bylo jich celkem sedm, pamatuji si např. nějakého Jožu Rylka. Ti se napřed ráno modlili, pak šli sekat trávu a večer do hospody něco popít. Narazil se sud a už to jelo, nebyli zde za trest, ale chodili si přivydělat.
Na Vyžbohách si pamatuji hospodařit Řezníčka, Koubleho, Čajanovi, k nim jsem jezdil pro mléko. Hostinná Lhota patřila k Muckovu, tam bydlel zpočátku i František Novotný, pak se rozvedl a přestěhoval dolů do Emrů.

Lidí se tady vystřídalo dost, jak za JZD, tak za statků, všechny nejde vyjmenovat. Jezdil zde např. i Adolf Wudy, celou dobu zde žije a pracoval Jan Morong, byl zde i Jarda Frídl, Kubincovi, kteří bydleli na Kramolíně a pak odešli do STS Mokrá.
Na ubytovně v našem původním baráku zůstal pak nejdéle Ladislav Ziegler, Rudolf Klein, bratři Jan a Julius Plavuchovi a někteří další.
Kolem roku 1965 již jsou na Muckově pouze dva velké statky, jeden z nich je obydlen. Postupně probíhá výstavba nového Muckova, nejdříve se postavila správní budova a kuchyně s jídelnou a pak začala výstavba nových stájí. Stavět se začaly i nové finské domky.
Pak, když byly postaveny stáje, choval se zde pouze dobytek na žír. Nad stájemi se vybudovaly odchovny na brojlery, později se stáje adaptovaly na mléčné krávy.
V sedmdesátých létech jsem pak začal chodit do odborné školy, udělal si maturitu a pak pracoval jako technik. Dělal jsem jak mechanizátora, tak zootechnika a to nejen na Muckově, ale i v Černé a později i na Světlíku. Z vedoucích utkvěl vlastně v paměti až poslední František Kokrda, byl zde i Václav Růžička, krátký čas i Stanislav Hron. Zootechnika dělával i Josef Němeček, František Seidenglanz, později Tomáš Suchánek i Marcela Koutná. To však již bylo po sloučení s Černou a pod hlavičkou Statku Frymburk a vedoucího dělal Jan Šerban.
Po revoluci v roce 1989 se pak začala situace měnit, zemědělství statku se postupně rozpadávalo až zaniklo.Já a moje rodina jsme zde však zůstali až dosud. Změna je jen v tom, že na rozdíl od dřívějška, kdy zde bylo stále rušno, stálý pohyb, prostě Muckov žil, je zde dnes prakticky prázdno a pusto, Já se však věnuji zemědělství v menším rozsahu stále, tentokrát na " na svém", což přinesly restituční náhrady po roce 1990".

Z doby pracovní činnosti - 70.léta + s manželkou Terezií na Slavnostech obce Černá v Pošumaví r. 2013

Rozhovor pořízen v Černé v Pošumaví dne 7. března 2013
– ing. František Záhora

S NOSTALGIÍ VZPOMÍNÁ NA DOBU DĚTSTVÍ

Antonín Pártl

nar. 1945

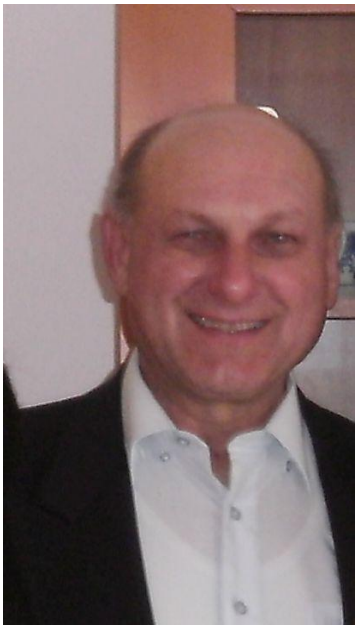

V říjnu roku 2013 jsem byl kontaktován rodinou Valíčkových z Dolní Vltavice, abych vešel ve styk s pamětníkem, bývalým obyvatelem obce Dolní Vltavice. Po telefonické domluvě jsem pana Antonína Pártla navštívil v Brloze u Křemže, kde má jmenovaný firmu na výrobu ozubených kol.

Ve svém současném bydlišti v Brloze, žije již několik generací Pártlů. Do Dolní Vltavice se dostali na základě přeložení jeho otce Vojtěcha Pártla do funkce poštmistra poštovního úřadu v Dolní Vltavici. Bylo to v roce 1946, poštovní úřad byl nejprve na čp.16 a v roce 1949 přemístěn do budovy čp.50, kde původně sídlil sedlář a byla zde i dílna. Vojtěch Pártl měl domek v nájmu, vykonával zde funkci poštmistra a rovněž zde bydlel. Vedle „malé“ pošty doručoval i balíky, vše si vozil z Černé v Pošumaví na kole a po vesnicích v obvodu poštovního úřadu vše rozvážel.

Ředitel školy v Dolní Vltavici, předseda MNV a kronikář František Nejedlý v Pamětní knize popisuje poštovní úřad takto:

„Do českých rukou přechází poštovní úřad v srpnu 1945, kdy zde nastupuje službu poštmistr Placer a dva listonošové. Když pak v roce 1946 byla obec vysídlena a již znovu neosídlena většina vesnic v obvodu zdejšího poštovního úřadu / Kyselov, Mayerbach, Fleissheim, Kozí Stráň/, zůstává na poštovním úřadě pouze jeden vedoucí, který zde dopoledne úřaduje, odpoledne si pak jezdí pro poštu do Černé a pak vykonává roznášku po Bližné, Radslavi a Dolní Vltavici. Tuto práci vykonává od roku 1947 Vojtěch Pártl, který zde byl původně listonošem“.

Doba, kdy Pártlovi přišli do Dolní Vltavice byla velmi bouřlivá, zrovna probíhal odsun sudetských Němců, přicházeli noví osídlenci, pomalu probíhala příprava na výstavbu Lipenské přehrady. To vše ovšem nemohl malý Toník jako dítě v celém důsledku vnímat a tak se jeho vzpomínky soustředí spíše na oblast školy a dětských her.

Teprve po létech, tak jako většinou každý člověk, s nostalgií vzpomíná na dobu dětství, které v Dolní Vltavici prožil. Chce však vědět i podstatně více a tak se zajímá celkově o historii celé obce v širších souvislostech.

Do hledání zapojuje i svou rodinu, která postupně vyhledává vše o historii místa, kde Antonín Pártl prožil své mládí a kde pracoval a do dění v Dolní Vltavici se zapojoval jeho otec Vojtěch Pártl. Právě tyto poznatky, postupně vyhledané a nashromážděné, jsou cenným materiálem nejen pro samotnou rodinu Pártlovu, ale tvoří i důležitý kámen v mozaice historie celé obce Dolní Vltavice.

Domek čp.50, kde byl poštovní úřad, byla jednopatrová budova na kraji městečka s nádherným výhledem na řeku Vltavu, která zde tvořila zákruty a často se i vylévala z břehů. Za domem býval rybníček na kterém plavaly kachny, vedle bydlel hajný Zadražil s rodinou.

Dolní Vltavice, to býval ráj pro kluky. Tak jako vzpomínají ostatní pamětníci na to, jak prolézali opuštěné domy a hledali jakýsi „poklad“, tak to vše postihlo i našeho pamětníka a ostatní kluky v obci.

Vzpomínky pana Antonína Pártla se soustřeďují především na život a práci Vojtěcha Pártla. Ten společně s manželkou Marií vychovával dva syny, Toníka a Vojtíka. Dnes se Antonínovi vybavují vzpomínky na školní léta, na učitele a ředitele Františka Nejedlého, na pana faráře a 1.svaté přijímání.

Vzpomíná si i na rodiny Valíčkovu, Berkovcovu, Sojkovu, Zadražilovu, na Válovi, Chromíkovi, Košinovi a další. Znal se samozřejmě i s rodinou Malchusových, jejichž dcera Erika, později provdaná Zemanová, je známa svou spisovatelskou činností a mnozí naši čtenáři ji znají z dříve uvedených jejích vzpomínek. V kostele, kam bylo nutno chodit, neboť náboženství byl ve škole povinný předmět, se ozýval zpěv Slováků písní:

Omša sa začíná, obeť chleba a vína, ktorá bola Spasiteľom ustanovená.

Chvalme Boha spoločně, prosme všeci srdečně, daj ó Pane, aby Ťa chválili večně.

Vojtěch Pártl měl rád řeku.Ta přinášela různá prkna, trámy, větve a další různý materiál a Vojtěch měl vždy připravený hák, dříví vytahoval, rozsekal, složil na hromadu, nechal uschnout a později navozil do kolny. Dokonce prý plavala jednou v řece i velká vrata, na nichž se vozili vojáci, v největší hloubce u mostu však z nich spadli do vody a jeden se utopil.

Vojtěch Pártl byl však činný i vedle svého zaměstnání, zapojil se i do správy obce, jak o tom svědčí zápis kronikáře Františka Nejedlého:

„V roce 1947 vzniká v Dolní Vltavici Místní správní komise (MSK), jejímž členem je od roku 1951 i vedoucí poštovního úřadu Vojtěch Pártl, který pak je 21.dubna 1952 zvolen zástupcem předsedy MNV, tehdy již Františka Nejedlého, který vystřídal dosavadního předsedu MNV Františka Augsbergera.

V roce 1948 byl v obci ustaven i místní akční výbor Národní fronty, v němž jsou zástupci všech složek.

Předsedou je Miroslav Košina, členy Josef Vála, Vojtěch Pártl a František Chromík“.

Z rodinných vzpomínek dále vybírám autentické vyprávění, v němž se některé již zde popsané události opakují:

Kolem Dolní Vltavice byly vesnice Fleissheim, Mayerbach, Kozí Stráň, Kyselov a Radslav.Vltavice byla opravdu krásné městečko, které dělil přes Vltavu most, který byl Američany po pádu bomby zbořen. Zůstala tam jen socha sv.Jana Nepomuckého. Most byl pak postaven znovu.Ve vsi bydleli Češi, Němci, ale také rumunští Slováci, kteří s finančníky pracovali na Státním statku. Po odsunu Němců tam bylo plno volných a zařízených domů. Majetek byl z těchto domů většinou rozkraden.

Byla tam škola, hospoda, kostel, řezník, obchody a pošta.Pošta byla původně uprostřed vsi, muselo se tam jít po schodech a protože byla děravá střecha a poškozený strop, bylo rozhodnuto, že bude přemístěna do domu číslo 50, kde pak poštmistr Vojtěch Pártl po přeložení z poštovního úřadu v Českých Budějovicích bydlel.

Obchod vedl svobodný pan Čech. Též tam bydlel český pekař s manželkou, který však pekl špatný chléb.

Ve škole učil svobodný pan učitel Nejedlý , který daroval malému Toníkovi v 1. třídě knížku „Malý vynálezce“ a řekl „Kluku, z tebe bude jednu vynálezce“. Snad už tehdy i jeho učitel věděl, co se z Toníka klube za vynálezecké číslo!

Též tam byl český řezník Košina s rodinou a synem Jirkou, který pak chodil s Toníčkem Pártlů do školy ve Vltavici. Pan Košina to měl po odsunu Němců snadné. Po vesnici se potulovaly krávy a jiná zvířata a bylo co zabíjet a prodávat. Později se však seznámil i s vězením. Ve stáří chodil chytat ryby. Jednou ztratil peněženku a Vojtěch Pártl ji našel a vrátil mu ji. Pan Košina mu za to chytil velkou štiku v řece, kterých tam bylo tenkrát dost. Celá rodinka si na ní pochutnala. Když zemřel, odstěhovala se jeho paní, která úplně oslepla se synem do Křemže a ten se o ní staral.

Byla tam též Mateřská školka. Vojtěch Pártl chtěl, aby syn Vojtěch do ní chodil. Byly tam sestry Lepschovy, Máňa a Edeltraud, které dávaly na děti pozor.

<u>Vzpomínky na budování Lipenské přehrady:</u>

Pro časté záplavy bylo rozhodnuto, že se vybuduje přehrada s elektrárnou. Lidé se dívali, jak byly zatloukány kolíky v lese, kam až by měla sahat voda přehrady a říkali si, že je hlava bolet nebude, a že to bude trvat, než celé dílo bude postaveno. Začali kácet lesy, odvážet dříví a navážet materiál na hráz a stavět elektrárnu. Tak vznikla Lipenská přehradní nádrž.

Byla škoda té krásné krajiny, těch lesů a rostlin, borůvek, brusinek a hub, kterých bylo kolem dokola mnoho. Jednou jel jeden chlap jednoho roku s žebřiňákem po cestě lesem a lidi mu házeli rovnou hřiby na žebřiňák. Rostla tam také klikva - větší než borůvka.

Bylo tam také hodně rašeliny, až se země u Frymburka - kde byly i bažiny, pod nohama nebezpečně houpala. Rašelina se vyrýpávala lopatou, říkalo se tomu borky. Zelenině se proto dařilo v zahrádkách výborně.

Vzpomínky končí, každý pamětník se svým vyprávěním je velmi cenný, nejen pro zápis do kroniky obce, ale především pro naše potomky a následovníky, kteří mohou ve své budoucí práci čerpat nové poznání.

Škola v Dolní Vltavici a Stiny kaplička – obojí z roku 1955 – Archiv kroniky obce

Rozhovor pořízen v Brlohu dne 7. listopadu 2013
– ing. František Záhora

DODNES MI V UŠÍCH ZNÍ „HUDBA“ TELEFONNÍCH DRÁTŮ Z VLTAVICE

Antonín Pártl – po šesti letech

„Narodil jsem se roce 1945. V roce 1947 jsme se přestěhovali do Dolní Vltavice, kde taťka nastoupil jako vedoucí pošty. Vše na poště musel dělat sám. Dělal i listonoše. Pošta se nacházela v budově č. 50 v přízemí, horní patro zabíral náš byt. V minulosti bylo v budově sedlářství. Taťka si denně musel jezdit pro poštu do Černé v Pošumaví, v létě jezdil na kole, v zimě na lyžích. Byl jsem rád, když mi dovolil, abych mu s doručováním pomáhal. Jednou jsem nesl zásilky na hlásku pohraniční stráže, kde proti mně vyběhl velký pes, bylo štěstí, že ho voják včas zastavil.

Na dětství prožité ve Vltavici vzpomínám moc rád. Každý si své dětství idealizuje, ale my jsme ho takové měli. Strávili jsme ho celé u řeky, která tu protékala. Prázdné domy skýtaly velká dobrodružství. Jednou jsme našli velký obraz vykládaný perličkami, nám připadal velice krásný, někam se nám ztratil nebo jsme ho zničili. Já jsem měl jako kluk maličkou bedýnku pokladů, které jsem tu našel, ale při stěhování jsem si je nemohl vzít, tak jsem to oplakal. Příhod mám nespočet, hodně příběhů si pamatuji. Málem jsem přišel o prst, když jsme s klukama roztočili mlátičku. Jednou jsem chtěl proskočit oknem v opuštěném domě, ale zůstal jsem viset, protože jsem

chytl za kalhoty o hřebík. Potupně mě sundala sousedka.
Dobře si pamatuji, jak se tu plavilo dříví. Metrová polena někdy vytvořila hráz před mostem, kterému tím hrozilo poničení. Byl zde také problém s doktorem, který byl v Horní Plané. V zimě se k nám hodně špatně dostával. Doprava, to byl problém, od vlaku jsme museli chodit pěšky z Hůrky. Počasí tady bylo drsnější. Jednu zimu se prohazoval sníh jako ze zákopu, až nad hlavu.
V uších mi také zní zvuk drátů pro telefonní spojení. Na sloupech bylo asi 40 izolátorů, v zimě byly dráty napnuté mrazem tak, že to znělo jako krásná hudba. V roce 1957 jsme se přestěhovali do Brloha, kde si rodiče postavili malý domek. Byla nám i ostatním lidem dána možnost použít stavební materiál z rozbouraných domů. Celkově mi bylo při stěhování velice smutno. Měli jsme výbornou partu kluků.
Základní školu jsem dokončil v Brloze, vyučil jsem se opravářem zemědělských strojů, pak jsem šel na vojnu do Chebu, kde jsem se věnoval hodně technice. Po vojně jsem nastoupil do podniku LIRA Český Krumlov do údržby, po dokončení průmyslovky jsem přešel do funkce konstruktéra. V roce 1990 jsem založil vlastní firmu na výrobu ozubených kol. Nyní jsem v důchodu a firmu převzal syn. Na Vltavici vzpomínám dodnes. Občas sem zajedu, abych zavzpomínal na mládí“.

Antonín Pártl se svou oblíbenou harmonikou na setkání rodáků v Dolní Vltavici dne 12.srpna 2019 – na lavičce s ním Ludmila Prennerová/ viz dále/ - foto Mgr. Pechoušek Pavel

Rozhovor pořízen pro brožuru o Dolní Vltavici při příležitosti akce Dolní Vltavice žije – 12.srpna 2019
– Mgr. Pavel Pechoušek

Z ČERNÉ NA ZVONKOVOU A PAK ZASE ZPÁTKY

Marie Pajpachová

nar. 1930

Paní Marie Pajpachová se se svým manželem Augustinem Pajpachem(✶ 1929 -✝1992) přistěhovali do Černé v Pošumaví v červnu roku 1963. Oba pochází ze západního Slovenska, pan Pajpach z města Malacky a paní Pajpachová z Moravského Svätého Jána.K přestěhování do Černé je vlastně přiměl bratr paní Pajpachové pan Blažej Šišolák se svou manželkou Alžbětou Šišolákovou, kteří již v Černé žili a bydleli v nově postaveném bytovém domě čp.23. Blažej Šišolák pracoval jako pasák dobytka a Alžběta Šišoláková pracovala v kravíně. Po krátké době se však oba vrátili zpět do obce Diakovce, nedaleko města Šaľa na Slovensku.

Manželé Pajpachovi po svém příchodu do Černé dostali přidělenu půlku domu čp.8, kde v druhé půlce bydleli Záškodovi (dnes penzion Slunce).

Pracovní období manželů Pajpachových lze rozdělit na několik fází. Hned po příchodu v roce 1963 nastoupila paní Marie Pajpachová na hospodářství Státního statku Černá v Pošumaví jako krmička a dojička do kravína v Černé a pan Pajpach začal jezdit s autem u autodopravy státního statku, která tehdy sídlila v prostorách dnešní společnosti VPS Marek. Kravín v Černé byl právě v tomto roce uveden do provozu jako čtyřřadý s kapacitou 174 ks dojnic. Ty se pravidelně vyháněly na pastvu, kde jako pasák pracoval pan František Špaček (otec Jiřiny Němcové). Na stáních pak pracovaly ošetřovatelky ve dvojicích, měly přidělenu určitou skupinu krav. Z jmén, na které si paní Pajpachová vzpomíná, to byly v tomto období např. paní Anežka Jedličková, Johana Gregarová, Emilie Záškodová a další, o kterých bude zmínka později. Zootechnika tam v té době dělal Stanislav Hron, ing. Jan Novák a krátký čas i Václav Pivec. Nočním hlídačem v kravíně byl František Jedlička. Jako skladník tehdy pracoval pan Bláha a koně, ustájené na čp.15, měl na starosti Josef Macháček.

Předsedu MNV vykonával Jiří Žák, tajemníka František Podroužek, ve škole si pamatuje již jen Jaroslava Zimmermanna. Z farářů si nejvíce pamatuje P.Michala Tkáče a kdo byl před ním si již jméno nepamatuje / byl prý to děkan, takový dědeček/. *Podle záznamů, které máme k dispozici sloužil na zdejší farnosti do roku 1967 Páter Karel Prokop Švarc a od roku 1967 do konce roku 1969 Páter Jaroslav Staněk. Těsně po něm nastoupil od 1.ledna 1970 Páter Michal Tkáč.*

V době, kdy přišli do Černé nebyla ještě postavena nová samoobsluha potravin Jednoty Kaplice a obchod, který vedli manželé Kostkubovi se nacházel v budově čp.11. V horní části domu Kostkubovi bydleli, dole byl obchod. Po přestěhování do nové prodejny, zůstala dole prodejna průmyslového zboží, kde byla vedoucí Jiřina Němcová a později Božena Musilová.

Stejně tak se v té době opravoval jediný hostinec v obci, který vedli a provozovali manželé Baníkovi a vše se pod jejich vedením přestěhovalo na Panelovou restauraci.

Jakmile se uvolnil byt v bytovce č.p.23, dostali jej manželé Pajpachovi přidělen a přestěhovali se z čp.8.Tehdy tam také bydleli, mimo jiných, i Leškovi a Uhlířovi (ti pak odešli do Frymburku).

První pracovní fáze manželů Pajpachových skončila v roce 1968, kdy odešli pracovat na jiné hospodářství Statku Černá v Pošumaví – na Zvonkovou. Tam v té době dělat vedoucího (správce) Stanislav Dvořák, který bydlel s rodinou na Mokré v domku po pravé straně původní silnice , kde později bydlela paní Marie Holá. Ten vlastně Pajpachovy přemluvil a „zlanařil“ na Zvonkovou. Jednak potřeboval někoho k dobytku a jednak tam byla volná půlka finského domku a tak se Pajpachovi

stěhovali. Ve finském domku bydleli na půlce právě s Dvořákovými. Pan Augustin Pajpach pásl dobytek na Račíně, kde měl i potřebnou maringotku na přespání a paní Pajpachová dělala různé nutné práce na hospodářství, např.krmila telata, ale měla na starosti i výkrm velkého hejna hus, které se chovaly v prostoru vlevo před příjezdem do Zvonkové. U baráčku si postavili hospodářské příslušenství a chovali pro sebe téměř veškeré domácí zvířectvo.

V té době nebyl na Zvonkové žádný obchod, takže se jezdilo nakupovat buď do Nové Pece anebo přívozem do Horní Plané. Fungovala však závodní kuchyně statku, kde pracovala jako kuchařka paní Vandasová a tam se přivážely veškeré potřebné suroviny k vaření, což zajišťovala vedoucí závodních kuchyní celého statku Černá v Pošumaví paní Anna Válková.Některé hlavní potřebné suroviny(mouku, cukr, sůl apod.) si tak mohli obyvatelé zakoupit v závodní kuchyni na Zvonkové. Nákupy, ponejvíce v Nové Peci, se organizovaly hromadně, vedoucí zabezpečil traktor a vlek, na něj balíky slámy a všichni, kteří potřebovali nakoupit se usadili na vleku a traktorista Miroslav Kadlec vyrazil.Stejně tak se vozívaly děti do školy.Ráno k převozu a odpoledne, podle délky vyučování, se pro děti jelo dvakrát. Někdy je také vzali i vojáci Pohraniční stráže, kteří měli ve Zvonkové jednotku a kde byl velitelem Ludvík Košťál. Když přehrada zamrzla, vysekal se v ledu pruh, kde jezdila převozní loď pro osobní potřebu. Velký prám byl vytažen na břehu a tak veškerá doprava musela jet přes Novou Pec. Pro krmiva, osiva, hnojiva, náhradní díly a další, se muselo jezdit do skladů v Černé v Pošumaví, což je vzdálenost 30 km a oproti cestě převozem více než dvojnásobná vzdálenost. Po ledě si v zimě pracovníci statku jet netroufali, pěšky se však při dokonale zamrzlé hladině, přece jen odvážily.Pro všechny,ale především pro děti, však stále jezdil osobní převoz, i když podle jízdního řádu.Byly však i tragické chvíle. Jeden ošetřovatel nechtěl čekat na stanovenou dobu odjezdu a vydal se pěšky přes led, ale v blízkosti vysekaného pruhu pro osobní převoz. Led se pod ním prolomil a pán(jistý Machala) se utopil.

Na Zvonkovou Pajpachovi přišli v době tzv.pražského jara, panovalo celkové uvolnění a tak i na svém novém působišti se cítili spokojeně. Po příchodu spojeneckých vojsk se na Zvonkové a všude kolem pohybovala spousta tanků a situace již nebyla tak klidná. Navíc vedoucího Stanislava Dvořáka odvolali na jakousi funkci na Okresním výboru KSČ v Českém Krumlově a nálada se postupně zhoršovala. Jako vedoucí nastoupil Rudolf Vandas, pro děti jdoucí ze školy se již jezdilo pouze jednou, když končily děti chodící do školní družiny. Ti žáci, kteří tam nechodili a končili třeba v jednu hodinu, museli jít od převozu pěšky.

Paní Pajpachová vzpomíná i na mimořádnou zimu na přelomu let 1969/70, kdy napadlo tolik sněhu, že se dveřmi nedalo dostat ven a museli vylézat oknem. /*Tato zima přinesla skutečně velké příděly sněhu – na Šumavě výška mnohdy dosahovala až 2,5 m – pozn. kronikáře/.*

Stanislav Dvořák, na kterého paní Pajpachová vzpomíná, se již na Zvonkovou nevrátil, byl jmenován ředitelem Statku Frymburk.

Na Zvonkové dále žila rodina Hofnerova, kteří se starali o dobytek na Valtrově, dále Bártovi, Josef Bárta dělal účetního na hospodářství a paní Bártová krmila dobytek. Vlastně i tři dojnice, které chovali pro mléko pro lidi na Zvonkové.

Poměry na Zvonkové se postupně měnily a tak se paní Pajpachová rozhodla tuto etapu pracovního života ukončit. Zavolala řediteli Statku Černá v Pošumaví ing. Jaromíru Petříkovi s tím, že by se chtěli vrátit na Černou.Ten samozřejmě souhlasil, místo v kravíně bylo volné, volný byl i byt a tak se v roce 1970 ze Zvonkové stěhovali. Dostali byt na čp.32, bývalá stará pošta, přesně tam, kde dnes bydlí Richterovi. Jejich stěhování bylo tak rychlé, že když se jejich nejstarší syn vracel v sobotu z internátu domů, jel jako vždy do Zvonkové, ale tam již rodiče nebydleli.

Po svém návratu nastoupila Marie Pajpachová do známých míst v kravíně Černá, ale již s jiným obsazením. O přidělenou skupinu dojnic se starala společně s paní Jaroslavou Krchovou, dále zde pracovaly ošetřovatelky paní Růžena Hlávková, Zdena Pivcová, Arnoštka Friedlová, Marie Rusová, Jaroslava Zemanová, Eva Šmahelová, Hana Kortánová, Antonie Podroužková, Růžena Kaljánková. Kdo s kým pracoval, jaký byl systém střídání, kdo pracoval ve vedlejší malé „porodně“, to si již paní Pajpachová přesně nevybavuje. V tomto období – do roku 1976 v kravíně v Černé pracovaly snad i

paní Pokorná, Parkosová a možná i další. Stájníky dělali pánové Josef Krcho a Jaroslav Sochor, nějakou dobu i pan Pokorný.
V roce 1974 se Pajpachovi přestěhovali do nového, vlastními silami postaveného, rodinného domku čp.52 v prostorách za nově postavenou poštou. Domek však nejprve začala stavět paní Kalíšková z Horní Plané a Pajpachovi jej od ní ještě v počátcích výstavby odkoupili.
V roce 1976 skončila paní Pajpachová jako ošetřovatelka dojnic a místo ní nastoupila do kravína paní Anežka Šuranová. Které ošetřovatelky, či stájníci pracovali v dalším období v kravíně v Černé, to si nepamatuje. Marie Pajpachová začala totiž pracovat na provoze Pomocná výroba, kde setrvala až do svého odchodu do důchodu v roce 1983. Ale i potom ještě pracovala, např. na vrátnici anebo při výdeji jídel v nově zadaptované jídelně Pomocné výroby, která se nacházela v prostoru současné prodejny stavebnin majitele Petra Štěrby.
Při vzpomínce na některé zaměstnance si vybavuje velmi dobře mlynáře Bohouše Wolského, který bydlel na čp.15, sedláře Bártu z Horní Plané i Josefa Rozbouda, rovněž sedláře. Na Pom.výrobě pracovaly i paní Marie Machková, Božena Rosická, Josef Štěrba a další.
Provoz Pomocná výroba byl velmi rozsáhlý a paní Pajpachová si spíše připomíná pracovníky z oblasti skladů a sušárenství. V roce 1980 měl provoz celkem 101 zaměstnanců, kteří pracovali na oddělení dílen a opravárenství, na oddělení autodopravy a již zmíněném sušárenství. Vedoucím celého provozu byl Jan Račák, který vystřídal Ing. Jana Jankovce. Oddělení autodopravy řídila Jiřina Němcová, mistrem v dílnách byl Jiří Moravec, sušárenství vedl Jan Študlar, hlavním skladníkem byl Josef Štěrba, garážmistrem Metoděj Kavan, skladnicemi v dílnách Marie Štěrbová a Helena Puritscherová, hlavní ekonomkou provozu Ing. Magdalena Machalová, účetní Drahomíra Čunátová a fakturantkou Alžběta Černá. Obsazení těchto technických funkcí bylo však jiné jak před rokem 1980, tak i po něm a není předmětem těchto vzpomínek.
Paní Pajpachová zavzpomínala i na ředitele Statku Ing. Jaromíra Petříka a některé další statkové funkcionáře, ovšem bez zařazení do jednotlivých let.
Marie Pajpachová byla činná i funkcionářsky. V polovině osmdesátých let minulého století byla předsedkyní základní organizace Československého červeného kříže v Černé v Pošumaví a v období let 1977 až 1981 byla členkou Sboru pro občanské záležitosti / SPOZ/.

Členky SPOZ zleva: Fikarová Věra, Myšková Miluše,Žilíková Vlasta, Pajpachová Marie, Turková Pavla, Lhotová Josefa + Na kurzu počítače pro seniory v roce 2013

Rozhovor pořízen v bytě jmenované, dům čp. 52, dne 17.listopadu 2015 – ing. František Záhora

LIDI BYLI, ALE VÝROBA DOST VÁZLA

Michal Bandura

nar. 1946

K 1.lednu 1951 vzniká Statek Černá v Pošumaví, jehož jedním hospodářstvím je i **Olšov**. V roce 1959, je statek Černá rozdělen na pět oddělení a farma Olšov patří pod jedno z nich – pod Bližnou. Od roku 1960 zůstává Olšov samostatným oddělením ještě 5 let, postupně se stává farmou hospodářství Hodňov a od 1.ledna 1974 se stává součástí hospodářství Horní Planá, neboť dosavadní Hodňov se sloučil s Horní Planou.

Na dobu hospodaření Státního statku také zavzpomínal náš občan Michal Bandura :

„Bydleli jsme v domečku za tratí, za vodou a docházeli po trati do statku. V obytné části statku Olšov tehdy bydlel Vilém Augsten s rodinou, ten zde dělal správce (vedoucího oddělení). To bylo kolem roku 1960, já nastoupil po škole do svého prvního zaměstnání v roce 1961. Tehdy zde byl umístěn vpravo dobytek na žír, vlevo se chovaly slepice a dojné krávy, byli zde i koně. Mléko od krav, kterých zde bylo asi 50 kusů, se vozilo v konvích na zastávku vlaku, kde jsme konve do vlaku naložili a ten je vezl do mlékárny do Plané. V zadní části dvora byla stodola, kam se ukládalo seno, sláma, ale i obilí, které se pak mlátilo na stacionární mlátičce. Vzadu byly krechty na brambory i řepu, kde ženy, docházející i z Horní Plané, zjara pracovaly na přebírání a třídění brambor. Valná část prací se dělala s koňmi, byly zde tři páry, zejména zásobování. Později se již práce dělaly malými traktůrky, byly zde i silážní jámy, začalo se s řezačkou (asi SP 152), pak asi v roce 1964 přišel první kombajn SK-4. Lidí do práce bylo relativně dost, ale ve výrobě to moc nešlo. Krávy nedojily, často se i nenakrmilo, někdy nebylo ani čím. Pracovní morálka byla špatná, hodně pracovníků bylo cikánského původu, u kterých bylo zvykem celou výplatu hned propít. Jména pracovníků si již nepamatuji.

Co se týče vedení, tak po odvolání Augstena, který šel dělat dopraváka do šťavárny, nastoupil na Olšov František Kokrda. Ten předtím byl učitelem na zemědělské škole, která byla spolu s internátem v Bližné na čp. 6. Když byla zrušena a přemístěna do Kaplice, zůstal Fr. Kokrda raději ve výrobě a střídal provozy statku, tedy rovněž i Olšov. Posledním správcem byl Děkan Karel, což byl kovář z Horní Plané, pak se již Olšov sloučil s Hodňovem a pak s Horní Planou. V roce 1965 jsem odešel na vojnu a po ní jsem přišel ke statku Černá, více si o Olšovu nepamatuji“.

Pana Banduru jsem požádal o vzpomínku přímo na dvůr Olšov, každopádně však jeho vzpomínky jsou mnohem širšího rozsahu, neboť celý svůj profesní život pracoval v zemědělství v oblasti Černé v Pošumaví, ale o to možná někdy jindy.

Michal Bandura byl činný i v dobrovolném hasičském sboru jednotky obce

Rozhovor uskutečněn dne 11.července 2016 v prostoru firmy VPS Marek v Černé v Pošumaví – ing. František Záhora

O OLŠOVĚ MI VYPRÁVĚL DĚDA

Josef Císař

nar. 1954

Když se řekne Olšov, jistě si všichni vybavíme dvůr, který se rozkládá na úplném konci Malého Lipna. Patří pod osadu Žlábek a tím pádem pod město Horní Planá, ale protože se dlouho prolínal I dějinami naší obce, tak nezaškodí si o něm něco popovídat. Máme v paměti utkvělou představu, že se jedná o jeden ze tří schwarzenberských dvorů, vedle Jestřábí a Valtrova, ale je to trochu jinak. Olšovský dvůr totiž vznikl téměř o 250 let dříve, připomíná se v roce 1513 a to bylo za vlády Rožmberků. Především za Viléma z Rožmberka, který zaměstnával význačného stavitele Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan. A o tom víme, že mimo jiné nechal postavit pivovar a zámeček v Černé v roce 1568, takže je docela možné, že v té době pomáhal rozvíjet I Olšov. Každopádně však přece jen většího rozmachu se Olšov dočkal za vlády Schwarzenberků.Ti věnovali rozvoji zemědělství velkou pozornost, Olšov patřil pod velkostatek Krumlov a tak jako všude, určitě I zde se začalo hnojit, pěstovat ušlechtilé trávy, meliorovat a podobně. Schwarzenberkové přeměnili dvůr Olšov, jako všechny ostatní dvory, na tak zv. poplužní dvůr.Chovali se zde krávy, voli, mladý skot, prasata, pěstovali obiloviny okopaniny, vyráběl se sýr.

V první pozemkové reformě byl však Schwarzenberkům majetek vyvlastněn a nabídnut českým zájemcům. Těmi nakonec byli manželé Karel Tupý a Anna Tupá, kteří dvůr Olšov s výměrou 133 ha, 76 arů a 72 m² v roce 1925 odkoupili za tehdejších 271 tis. korun.

V Černé žijící pravnuk Josef Císař vzpomíná v roce 2016 :

„Karel Tupý byl můj pradědeček a se svou ženou Annou hospodařili na Olšovském dvoře, který odkoupili od Státního pozemkového úřadu, který jej vyvlastnil knížeti Schwarzenberkovi. O tom, jak se na Olšově hospodařilo, mi vyprávěl můj děda Josef Císař, rovněž bývalý občan Černé v Pošumaví a bývalý řídící učitel. Na dvoře prý býval vždy vzorný pořádek, ve stájích se chovaly různé druhy dobytka, měli asi 60 kusů krav a z mléka vyráběli vlastní sýry, které prý prodávali až v Budějovicích. Praděda Tupý již tehdy začal s krmením siláží, pouze jako přídavek, jinak stodola musela být naplněna dostatečným množstvím sena. Hospodaření v těchto podmínkách bylo však velmi svízelné a vždy „jen tak tak“ s krmením vycházeli. K inventáři dvora prý patřil i nádherný páv, oblíbenec všech přítomných. Kolik měli zaměstnanců si však nepamatuji. Když přišli Němci, musel praděda ze statku uprchnout, to již tam byl dosazen nový správce Hermann, který jemu i ostatním Čechům vyhrožoval. Na Olšov se nesměli až do osvobození vůbec podívat, i když určité snahy měli.

Než přišel rok 1945 tak jeho žena Anna Tupá zemřela, po roce 1945 měli nárok na vrácení majetku a tak jejich podíl byl rozdělen mezi Karla Tupého a jeho dceru Terezii Tupou, která byla provdána za mého dědu Josefa Císaře – podíl tedy připadl Karlu Tupému a Terezii Císařové. Josef Císař/ zeť Karla Tupého/ a Terezie Císařová byli tedy mým dědečkem a babičkou.

Na Olšově se zpočátku snažili hospodařit jako před válkou, ale bylo to velmi svízelné. Situace postupně dospěla k roku 1948 a nařízení o převzení zbytkového statku do Národní správy ukončilo jejich snažení. Na Olšově pak hospodařil Státní statek a po roce 1990 došlo znovu k restitučnímu jednání. Majetek byl vydán 13 dědicům, já i bratr Jiří mezi nimi, ostatní vzdálení příbuzní. Dlouho jsme se nemohli dohodnout, já s bratrem jsme uvažovali o možnosti hospodaření i za cenu počáteční půjčky, ostatní však byli rozhodně proti a tak nakonec bylo rozhodnuto celý majetek prodat“.

Panorama dvora Olšov z 8. 11. 2011

Rozhovor uskutečněn v domě č.86 v Černé v Pošumaví dne 29. července 2016 – ing. František Záhora

OČITÝ SVĚDEK HOSPODAŘENÍ NA OLŠOVĚ

Helena Štěpánová

nar.1932

Doplněk ke dvoru OLŠOV - viz vzpomínky Josefa Císaře

Hlavním aktérem a přímo očitým svědkem hospodaření na dvoře Olšov je vnučka Karla Tupého a Anny Tupé a současně dcera Terezie Císařové/ majitelky podílu/ a Josefa Císaře – paní HELENA ŠTĚPÁNOVÁ nyní žijící Havlíčkově Brodě.

Na část tohoto životního období vzpomíná(telef. rozhovor v r. 2016) :

„ Karel Tupý a Anna Tupá, můj dědeček a babička, koupili dvůr Olšov na základě přídělu od Státního pozemkového úřadu v roce 1926 a hospodařili zde až do září 1938, kdy byli nuceni uprchnout. Zaměstnanci byli většinou Němci, spolupráce s nimi byla dobrá až do doby záboru území německým státem. Situace se pak tak vyhrotila, že prarodiče byli nuceni nechat na Olšově téměř všechno a pouze s pár věcmi na žebřiňáku rychle ujet, neboť jim bylo již silně vyhrožováno. Jelikož děda dříve pracoval v Municích, podařilo se jim sehnat byt v Hluboké nad Vltavou, kde jsme bydleli pak všichni pohromadě, prarodiče , rodiče já i sourozenci. Asi po dvou letech jsme se stěhovali do Holubova, kde se tatínek stal řídícím učitelem a dostali zde učitelský byt.

V Holubově zemřela moje babička a tak, když jsme se po osvobození vraceli na Olšov a dostali zpět náš majetek, byl její podíl přepsán na mou maminku Terezii Císařovou.

Telefonický rozhovor uskutečněn dne 30.července 2016 – ing. František Záhora

OLŠINSKÝ RODÁK SE ŠLECHTICKÝMI PŘEDKY

Jan Stiny

nar. 1930 - † 2019

Narodil se ve vesnici Olšina v č.p. 5 a žije tam dosud. Do roku 1962 pracoval v JZD Hraničář Horní Planá, kam patřila i farma Hodňov. K 1.říjnu 1962 převzal družstvo Státní statek Černá a Horní Planá se stala samostatnou provozní jednotkou, stejně jako Olšov.Proto v této době nastoupil Jan Stiny do práce na dvoře Olšov, kam to měl z Olšiny nejblíže.

„ Na Olšově jsem strávil dlouhé období svého pracovního života, prakticky až do doby odchodu do důchodu v roce 1990.Bydlel jsem stále na Olšině a do práce docházel a později i dojížděl s párem koní, které jsem měl ustájeny zde na Olšině. S koňmi jsem na Olšově prováděl veškeré zásobování všech stájí, navážení siláže, sena, slámy a samozřejmě i jiné potřebné práce. V obytné části tehdy ještě bydleli Bandurovi, na levé straně měl část místností zaměstnanec Brabenec. Ještě v počátcích mé práce jsem též zajišťoval odvoz mléka od krav na zastávku, tehdy Olšov, dnes Žlábek. Mléko se v konvích nakládalo do vlaku, který je odvážel do mlékárny v Horní Plané. To jsem měl na starosti vždy jeden týden, pak druhý týden odvoz zajišťoval s druhým párem koní Brabenec nebo Bandura.

Na statku se v různé intenzitě chovaly krávy, prasata a později býci a mladý dobytek na žír.V horní stáji pracovali dva lidé, v dolní byl jeden ošetřovatel.

Od roku 1975 zde měli převahu kuřata- brojleři, byli umístěny v obou stájích, nejdříve všechno krmil sám František Kotscher, který bydlel ve finském domku, pak se to rozdělilo. Já měl spodní stáj a Kotscher horní. Ve stájích byly napáječky, voda byla přivedena vodovodem ze Žlábku. Po roce 1990 byl někde vodovod od fiňáku ke stájím přerušen. Brojleři zde byli myslím až do konce roku 1988, pak se zrušili a necelé dva roky se zde opět chovali býci na žír.

Olšov patřil později pod provoz Hodňov, kontroly a rozdělení práce prováděl většinou zootechnik Ryba nebo vedoucí Fedor Juráš, později, když se Hodňov sloučil s Horní Planou, tak technici z Horní Plané. V té době jsem dělal i některé potřebné práce na jiných částech provozu, zejména v rostlinné výrobě.

Po revoluci se přihlásili k restitucím a také je dostali potomci rodiny Císařových z Černé, ale trvalo to dlouho, než majetek prodali. Nejdříve ale prodali les, dnes ho mají údajně čtyři sedláci z Ulrichsbergu. Ve finském domku dnes bydlí dcera Františka Kotschera“.

Bohatá historie rodu STINY

Jan Stiny, pamětník (viz předešlá kapitola) pochází z velmi starého rodu, jehož prvnímu příslušníkovi byl udělen šlechtický titul s erbem. Byl to Valentin von Stiny, který bojoval v tzv. Šmalkaldské (Schmalkaldské) válce v letech 1546 – 1547.Ve Slovníku německých dějin, který cituje kronika obce Hodňov se uvádí: - 31.srpna 1546 došlo u Ingolstadtu k posílení císařských vojsk 17 000 Holanďany, jimž velel Maximilian von Büren tím se obě strany (protestantské vojsko, kterému velel Schertlin) vyhnulo větší bitvě u Nördlingenu a u Giengenu. Valentin Stiny bojoval na straně císařských vojsk(císař Karel V.) a zvítězil. Uvedené datum 31.srpen 1546 by mělo být v přímé souvislosti s udělením rodového znaku panu Valentinu von Stinimu v polním táboře u Ingolstadtu dne 10.září 1546.

Podle Jana Stinyho se Valentinův potomek přestěhoval v roce 1605 do Olšiny a od té doby zde rod Stiny nepřetržitě žije.

Jeden příslušník rodu Stiny(jak uvádí hodňovská kronika) se narodil v roce 1880 ve Wappoltenreith v Dolním Rakousku a byl geologem. Od roku 1923 byl profesorem Vysoké technické školy ve Vídni,

zakladatelem inženýrské geologie, prováděl průzkumy při stavbách údolních přehrad, vydal i Rukověť půdoznalectví.

Známým byl rovněž Dr. Anton Stiny, rodák z Olšiny (1862), který působil dlouhá léta jako městský, obvodní a posléze lázeňský lékař v lázních sv. Markéty u Prachatic. Byl také prvním primářem v prachatické okresní nemocnici v létech 1905 – 1922. Během války byl přidělen jako šéflékař k Maltézskému praporu č.35, jehož úkolem bylo přepravovat těžce raněné ze všech bojišť do různých nemocnic v zázemí. V prachatické nemocnici působil i jeho syn MUDr. Walter Stiny jako praktický lékař.

Další příslušníci rodu již většinou v Olšině na statku čp.5 hospodařili. Již v roce 1670 zde hospodařila (podle kroniky) rodina Pavla Stiny. Po chalupě nazýval se rod „Hable“ a podle kroniky zde nepřetržitě žil selský rod v mužské linii přes 200 let/ kronika z roku 1922/. V roce 1945 je v kronice uváděn Franz Stiny. Statek měl celkem 32 ha pozemků, z toho 11 ha lesa, 8 ha polností a zbytek louky a pastviny.

Dům čp.5 na Olšině – bydliště Jana Stinyho- zdroj: cs.wikipedia.org.

Celý život prožil Jan Stiny v krásném krajinném prostředí – foto viz uvedeno

Rozhovor pořízen v domě čp.5 na Olšině dne 1. srpna 2016 – ing. František Záhora

ZEMĚDĚLSTVÍ V OBCI ŽIVILO VĚTŠINU OBYVATEL

Milan Novotný

nar. 1945 - † 2017

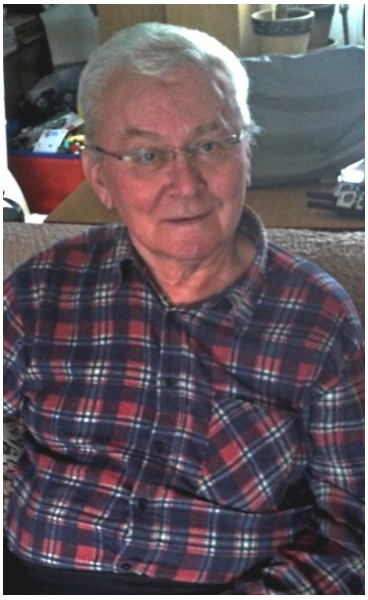

Pan Milan Novotný, bytem Černá v Pošumaví čp.85, je zatím v této sérii vzpomínek nejmladším pamětníkem. Přesto to v únoru 2017 bylo 50 let od doby jeho prvního nástupu do zaměstnání.

Vzpomíná na to, jak právě v únoru roku 1967 nastoupil jako agronom na hospodářství Muckov, Státního statku Černá v Pošumaví, n. p. Ředitelem statku byl v té době ing. Jaromír Petřík, o kterém bude později ještě řeč, do zaměstnání jej přijímal vedoucí osobního oddělení František Podroužek.

Na Muckově byl tehdy vedoucím František Kokrda, zootechnika zde dělal Stanislav Kortán a účetního Josef Šincl. Původně se měl zabydlet na ubytovně, která stála před Muckovem za kovárnou a byl to typický dřevěný barák, jaké se tehdy v padesátých létech stavěly téměř na všech hospodářstvích statku. Jenomže právě v době jeho příchodu na Muckov ubytovna vyhořela. Objekt byl po generální opravě, něco se zanedbalo, jak ze strany řemeslníků, tak i ze strany uklízeček (pamětník Vlastimil Pekárek uvedl, že zatopily v kamnech a odešly), každopádně ubytovně již nebylo pomoci. Tak nastupujícího Milana Novotného ubytovali v jedné místnosti u zaměstnance statku Františka Novotného na Emrech.

V rozhovoru s Milanem Novotným jsme se zaměřili prakticky jen život a práci na Státním statku.

„ V době mého nástupu do funkce agronoma na Muckov zde bylo pro zemědělské práce k dispozici asi pět traktorů Zetor 25, brzy však jsme dostali první Z-3011 a posléze i Z-40“ začíná své vyprávění pan Novotný Milan. „ Nejstarším traktoristou byl Rostislav Pekárek, který jezdil s pásovým traktorem DT-54, dále jeho bratr Vladislav Pekárek, dále Jan Novotný, Jan Morong, jezdil zde Rudolf Šuran, Martin Uhrín, Masopust a Pavel Škulka. Práci vykonávaly i tři páry koní, kočími byli Josef Macháček, Kortiš a Bigas. Kromě toho bylo na práci v rostlinné výrobě dalších asi 20 lidí, což bylo potřeba ve špičkách, ale v ostatní době se práce pro ně musela doslova vymýšlet. Uprostřed návsi stála stará usedlost, kde byly krávy a teletník, kde telata krmil Petr Morong s manželkou. Dojení bylo ruční, stejně jako všechny další práce. Na dvoře byla hromada hnoje, který překládal Z – 25 s nakladačem UNH-100, později to dělal František Macháček s lanovým nakladačem“.

„Hospodářství Muckov bylo známé hnojením vysokými dávkami umělých hnojiv“ pokračuje Milan Novotný. „Vedoucí František Kokrda využíval všech možností k získání co nejvyššího přídělu umělých hnojiv a také důkladně nechával pozemky na Muckově vyhnojovat. Proto zde byla rostlinná výroba, oproti ostatním hospodářstvím , na vysoké úrovni.Tehdy se také pěstovaly všechny hlavní plodiny, obiloviny, stonkový len, brambory, směsky. Potřebná mechanizace, zejména ke sklizni, však nebyla k dispozici. Měli jsme jeden cepák na silážování, jinak se převážně sklízelo seno, kopením a odvozem z kopic. Pozemky na Muckově jsou dost svažité, byly i problémy s funkčností vleků, které většinou nebrzdily. Bylo to dost nebezpečné, stejně jako podzimní rozvážení Vitahumu, což byl jakýsi kompost, kdy ženské stály na vleku a lopatami rozhazovaly Vitahum na pole. František Kokrda velmi rád a ve

velkém množství používal dusíkaté vápno(vápnodusík). Ten, stejně jako ostatní hnojiva, si hospodářství vyváželo samo z vagonů přistavených v Hůrce, pytle se pak ukládaly v provizorních skladech. Přes zimní období však většinou pytle popraskaly, vytvořila se nekompaktní hmota, která se musela nakládat a rozvážet a rozhazovat na poli.A to již bylo poměrně životu nebezpečné, při této práce se nesměl pít alkohol, což v té době na Muckově bylo prakticky nemožné. Jedním z machrů na způsob zacházení s vápnodusíkem byl Rudolf Klein, který nepil a tak to byla jeho práce".

(Při této příležitosti je potřeba zdůraznit, že František Kokrda byl odborník a věděl, že právě dusíkaté vápno je nejen dobrým hnojivem, které uvolňuje do půdy dusík i vápník k okamžité potřebě rostlin, ale má i funkci ochrannou, ničí řadu choroboplodných zárodků a škůdců rostlin. Vzhledem k jeho problémům s manipulací při skladování i vlastním hnojení, jej ostatní vedoucí hospodářství často odmítali. Z vagonu se však musel odebrat a Fr. Kokrda neodmítl a zajistil si jej pro hospodářství Muckov – pozn. Fr. Z.)

„ V roce 1969 postihla Františka Kokrdu nemoc a tak na hospodářství Muckov nastoupil jako vedoucí Stanislav Hron, dosud jako agronom na hospodářství v Černé. Jenomže během krátké doby byl přemluven příslušnými orgány a nastoupil na odbor hospodářské kriminálky v Českém Krumlově a jako vedoucí na Muckově skončil. Na Muckov se nakrátko vrátil František Kokrda, ale po určité době odešel na Černou jako agronom a na Muckov přišel jako vedoucí Václav Růžička".

Další časové období prožil Milan Novotný jako agronom na hospodářství Černá. „ Vedoucím zde byl Václav Lovětínský, zootechnikem Ing. Jan Novák a krátce i Ivan Hájek a účetní Marie Kročáková. V rostlinné výrobě se rovněž pěstovaly všechny plodiny, s vybavením mechanizací to bylo již o něco lepší. Problémy však způsobovalo pěstování stonkového lnu, ten se často, vzhledem k nepříznivému počasí dlouho rosil, na obracení sice byly již obraceče, ale často s poruchami a tak museli nastoupit brigádníci a obracet ručně tyčkami. Problém byl i s pěstováním brambor, ty se vozily na Mokrou, kde byla třídička, často i namrzly a byl pak problém s prodejem. Ty kvalitnější nám výkup v Hůrce a paní Marie Kholová vykoupily, část ostatních jsme vozili do Červeného Dvora do lihovaru, kde určité procento namrznutí nevadilo.

Na čp. 15 uprostřed vsi byl tehdy ještě teletník a byli tam ustájeni koně.S těmi jezdil Josef Macháček a s druhým párem na Mokré Jan Kortiš.Oba dva většinou zásobovali stáje, senem, slámou a siláži, vysekávali bažiny a dělali další potřebné práce.

Traktoristy vykonávali bratři Kortišovi, Kubinec a ještě další, zejména Štefan Labaj. Ten dostal nový traktor Zetor Crystal a s ním vykonával prakticky všechny práce. Na Mokré byla dílna, kde vládl vyučený kovář Ladislav Knitl.

Pamatuji se, že na Mokré bylo tehdy do živočišné výroby málo lidí a tak tam musely jezdit ženy z Černé. Byla to paní Kortánová, Myšková, Šuranová a Kovářová. V kravíně šéfoval Vincent Pocklan".

Z Černé odchází Milan Novotný na Pomocnou výrobu, kde se začíná zakládat oddělení těžké mechanizace. „ Tehdy jsme na statek nakupovali samé nové stroje, statek měl velmi vyspělou techniku. Zelenou tomu dal ředitel Ing. Jaromír Petřík, začaly se vytvářet sklízecí linky na siláž a senáž, utvořil se stálý kádr traktoristů, rozjela se sušárna BS-6 na zelenou píci.Na sušárnu se tehdy svážela podestýlka od kuřat, byl to experiment. Jelikož se k tomu přidávala 50% močovina, tak to postupně nevyhovovalo, neboť hliníkové plechy sušičky rezivěly a odpadávaly.

Vedoucím Pomocné výroby byl Libor Bartoš, ekonomkou a účetní v jedné osobě byla Drahomíra Čunátová, mistrem v dílnách byl Václav Lhota, sušky a sklady měl na starosti Josef Štěrba, já dělal těžkou mechanizaci, Josef Němeček byl skladník PHM a Alžběta Černá byla fakturantkou. V kanceláři pracovaly ještě Jiřina Němcová a Ludmila Cirhanová. Hlavním mlynářským byl Bohuslav Wolski.

Ing. Petřík byl hybnou pákou celého statku, byl přísný, ale spravedlivý. Dokázal potrestat a pochválit, byl to podle mě nejlepší ředitel, ale i člověk. Zástupcem byl hlavní agronom Jaroslav Leška, hlavním ekonomem Alois Kopeček, hlavním mechanizátorem Bohuslav Švarc, hlavním zootechnikem Ivan Hájek. Dále zde pracovali ve funkcích hlavního účetního Vilém Augsten,práce a mzdy měl na starosti Vladimír Hofírek,osobní oddělení František Podroužek, investičním technikem byl Ing. Karel Podruh, na dalších místech pracovali Václav Mandelík, Cirhan, v účtárně Eva Bartošová, známým byl Benedikt Braun, který měl na starosti bezpečnost práce a sekretářka Marie Strnadová. Zmínil bych ještě Jana Študlara, který měl na starosti závodní kuchyně a rovněž nákupčího Jana Maxu, který přišel na statek ze Strakonic. Později měla kuchyně na starosti paní Anna Válková, Jan Študlar se stal nákupčím, na stavebním oddělení byl Josef Kocián, Miloslav Čerkl a též Martínek (zeť zemědělského tajemníka OV KSČ Františka Dudy). O všech zaměstnancích, jak na hospodářstvích, na pomocné výrobě i na ředitelství statku by jistě bylo možno hovořit, ale je to již delší doba a jména postupně vyprchají“.
Milan Novotný zkráceně pak reagoval na sloučení Statku Černá se Statkem Frymburk v roce 1976: „ Při tomto sloučení, které každopádně více postihlo Statek Černá, bylo rozhodnuto, že v Černé bude vytvořena Autodoprava a ve Frymburku Těžká mechanizace. A tak se převážely jednotlivé stroje se statku na statek. Z Černé se tak tahala úplně nově vybavená těžká mechanizace do Frymburku a z Frymburku do Černé jsme převážely všechny auta na tyči. Ani jedno auto nebylo pojízdné. Ve Frymburku byly samé vraky a otevřeně je třeba říci, že to musel Statek Černá zachránit“.
V tomto bodě jsme vyprávění ukončili. Zemědělství zaměstnávalo v oněch dobách převážnou většinu obyvatelstva, dlouho by se dalo vzpomínat, my jsme se zaměřili prakticky jen na velmi krátké období působení Milana Novotného na statku – tedy od roku 1967 v době působení ředitele Ing. Petříka, i když určitá část přesahuje do období po roce 1970, kdy byl ředitelem Statku Černá Václav Soustružník. To je však již předmětem vzpomínání jiných pamětníků.

Především mechanizace byla středem zájmu p. Novotného – z Kroniky BSP provozu Černá

Rozhovor natočen v domě č.85 v Černé v Pošumaví- majitel Milan Novotný dne 5. listopadu 2016
– ing. František Záhora

UČITEL MĚ ZMLÁTIL PRAVÍTKEM DO KRVE

Antonie Káparová (rozená Sojková)

nar. 1945

Jsem narozená v Rumunsku a v roce 1946 jsme jeli do tehdejšího Československa. Byli jsme ti, kteří měli osídlit československé pohraničí. Naše rodina byla původem ze Slovenska, v Rumunsku jsme nežili dlouho. Babička byla od Trenčína a odešli s dědou do Rumunska hledat práci. Nejprve tam žili trochu jako indiáni. Vykáceli les, měli tam postavenou kolibu, ale pak postupně bohatli.

Naši tam měli už postavený svůj domek, chovali dobytek. Dodnes nechápu, proč se rozhodli odejít. Jedno je jisté, že bratr a sestra mojí babičky odjeli tehdy do Ameriky, kde žili ve městě Saint Paul a obrovsky tam zbohatli na lodní dopravě. Vlastní loděnice.

Nechápu, proč se od sebe trhli... Často babičku lákali, aby za nimi přijela. Já jsem byla rozhodnutá, že poletím s ní. Když si ale babička řekla, že odletí, tak vážně onemocněla a zemřela.

Potom, co jsme přišli do Československa, jsme nejprve žili v Zadní Zvonkové. Tam bylo tehdy hodně Slováků. Docházelo tam ale k velkým nepokojům, protože část těch nově příchozích převáděla emigranty za hranice do Německa. Celá vesnice to věděla a tak se děti ve škole hádaly: „Tvůj táta převádí přes hranice!“, vyčítaly si.

Byla tam jedna učitelka, komunistka, a to byl konec, protože byl do všeho zapletený i můj strejda. Přišli estébáci, nastaly výslechy a už jsme se stěhovali do Dolní Vltavice. Tehdy jsem začala chodit do školy. Psal se rok 1951. Ve Vltavici jsme dostali ohromný statek po odsunutých Němcích. Matka dělala u státních statků a táta byl dřevorubec.

Bydleli jsme nedaleko mostu, kde stála socha svatého Jana Nepomuckého. Můj soused byl Tonda Pártl.

Mám hodně vzpomínek, hezké, ale i ty, které bych nejraději vymazala. Nerada vzpomínám na našeho třídního učitele. Ten nás jednou se sestrou donutil, abychom si před celou třídou svlékly sukně a on nám dal na zadek pravítkem tak, až nám tekla krev. Mně bylo tehdy 13 let. Následně nám začaly rány hnisat a tak nás mamka vzala k doktorovi do Krumlova, vše nahlásila, vysvětlila původ zranění a ze dne na den jsme měli jiného učitele.

Nebo jsme měli hodinu náboženství a pan farář byl veliký nadšenec do motýlů. Tak stačilo jen říct: „Velebný pane, já jsem viděl krásného motýla!“ „Kde? Kde?“, ptal se farář. Pak už jsme jen celé odpoledne běhali po louce a chytali motýli do síťky.

Opravdu ale vzpomínám na Dolní Vltavici jako na nejlepší dětství. Jako děti jsme držely dohromady, i když jsme něco provedly, tak jsme se navzájem podpořily.

Do měšťanky jsme chodili spolu s ostatními do Horní Plané, to znamenalo každý den na vlak do Hůrky pěšky, to je asi devět kilometrů. Jezdili tudy péesáci do Horní Plané pro poštu, tak nás často brali na vůz a v zimě na sáně. Když ale nejeli, tak jsme museli pěšky.

V Dolní Vltavici jsme zůstali jako jedni z posledních. Tátovi nebyli schopní najít jiné ubytování, lesy neměly žádné byty.

Nakonec jsme se přestěhovali do Sedlice u Českého Krumlova. Ale bez auta se tam nedalo žít, protože v místě nebyly žádné služby a do města to bylo velice daleko. Po nějaké době jsme skončili v Českém Krumlově.

Pracovala jsem jako dělnice v krumlovské Liře, po deseti letech jsem odešla do Jitony, kde jsem rovněž pracovala ve výrobě.

Na takovouto Dolní Vltavici z mládí jistě paní Káparová vzpomíná

V Dolní Vltavici při setkání rodáků dne 12.8.2019- zcela vpravo
ostatní zleva: Ing. Ema Kondýsková + Pavel Vála + Jiří Košina. Stojící: František Vála

Rozhovor pořízen v Dolní Vltavici dne 12.srpna 2019 pro brožuru o historii obce při příležitosti akce Dolní Vltavice žije
– Mgr. Pavel Pechoušek

MŮJ ANDĚL STRÁŽNÝ MĚL V DOLNÍ VLTAVICI ŠICHTU

Jiří Košina

nar. 1946

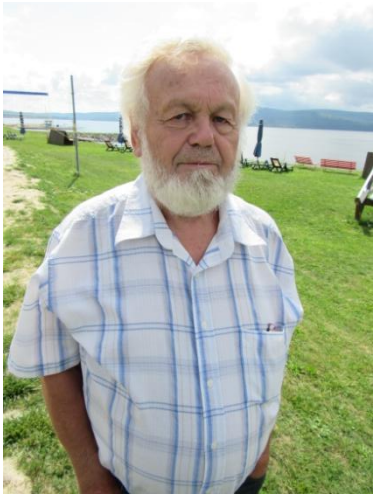

Narodil jsem se v Dolní Vltavici v březnu roku 1946. Rodiče pocházeli z Moravy. Otec byl vyučeným řezníkem v Počátkách a pracoval ve Studené. Do Dolní Vltavice přišli hned po válce, na podzim roku 1945 v rámci osídlování pohraničí. K tomuto rozhodnutí došli poté, když brzy po svatbě se jim narodil syn a záhy nato zemřel. Chtěli prostě pryč. Oba pocházeli z početnějších rodin, a tak ani jejich bydlení u rodičů nebylo zrovna příznivé. Proto využili této možnosti a rozhodli se začít nový život.

Protože otec počítal s tím, že se tu bude nadále zabývat svou profesí, tedy jako řezník, vzal si sebou i několik prasat, aby měl pro tuto činnost nějaký základ. Bydleli jsme na čísle popisném 15, kde bývala hospoda, kterou otec znovu otevřel a vedle zřídil řeznictví. Prodej masa obhospodařovala moje matka. Když se rušilo soukromé podnikání, tak mu komunisti všechno vzali, zakázali mu vlastní porážku a on byl nucen nakupovat maso na jatkách v Českém Krumlově.

V Dolní Vltavici jsem prožil krásné dětství, kolem řeky. Byla tu skvělá parta dětí, se kterými jsme se chodily koupat, stavěly různá plavidla i z kulatiny, která se plavila po Vltavě, anebo chytaly ryby. Já byl hodně živé dítě a měl jsem nad sebou anděla strážného, který měl celou dobu spoustu práce. Například v místě, kde bývalo srdce Vltavy, jsme se s klukama koupali a našli tam bednu se zbraněmi a náboji. Zbraně byly pečlivě zabalené ve voskovém papíru a tak byly jen navlhlé. Chtěli jsme je vyzkoušet, dát do provozu, ale nefungovaly, potřebovaly vysušit. Rozhodovali jsme se s klukama, co s tím. Nikomu by to jen tak neprošlo a jediný, kdo byl odvážný, tak byl Standa Turínský, jehož táta byl hrozně šikovný elektrikář a večer vždycky dával do provozu agregát na výrobu elektřiny. Ten vzal patrony domů s tím, že je dá na kachlová kamna, která měli v kuchyni. Pak se mu ale zdálo, že by to trvalo moc dlouho, tak nějaké patrony strčil do trouby. Jeho mamka chtěla péct buchty a tak více roztopila kamna a ono to začalo bouchat. Takže to kamna trochu více rozbilo. To byl hrozný průšvih. Doma pak bylo vysvětlování hrozícího nebezpečí opaskem.

Nebo při vojenském cvičení, vojáci označovali minová pole nápisem a drátem, což nám usnadnilo hledání. Byly to třeba cvičné pěchotní, takové dřevěné krabičky, kde byla jen zápalka, která prskla a z krabičky se zakouřilo. My je samozřejmě vyndali a udělali minové pole jinde. Nevěděli jsme ale, že tudy pojede pan Lukašák pro seno s koňským povozem. Koně se lekli, splašili se a koňský povoz mu pěkně rozebrali. Za to jsme taky dostali pěkně nařezáno...

Když se začaly bourat baráky před zatopením, přestěhovali jsme se do Chlumu u Křemže, kde jsme bydleli asi deset let. Když mi bylo třináct let, zemřel mi náhle otec a my jsme zůstali s matkou na všechno sami. Celý život jsem hledal tvůrčí práci a hodně jsem toho vystřídal. Vyučil jsem se ve Velešíně soustružníkem a pak jsem studoval vysokou vojenskou školu v Liptovském Mikuláši, která byla zaměřená na protiletadlovou obranu. Tu jsem ale nedokončil a byl jsem převelen na Letiště v Líních u Plzně jako technik letadel, kde jsem dokončil základní vojenskou službu. Poté jsem odešel do civilu, oženil se a ve Větřní pracoval jako mašinfíra. Následně jsem byl zaměstnaný v Domě služeb při MNV v Křemži jako údržbář. Poté jsem přešel do Boršova nad Vltavou, kde jsem pracoval ve skladu, odkud se distribuovaly barvy a laky. Po revoluci jsem začal v tomto oboru podnikat, kdy jsem sám provozoval velkoobchod barev v Českých Budějovicích, což mi vydrželo až do důchodu.

Několik foto z Dolní Vltavice z doby mládí pana Jiřího Košiny

Jakmile se začala Vltavice bourat, Košinovi se odstěhovali – foto Archiv Aigen

Rozhovor pořízen v Dolní Vltavici dne 12.srpna 2019 pro brožuru o historii obce při příležitosti akce Dolní Vltavice žije
– Mgr. Pavel Pechoušek

S LIPNEM JSEM SPJATÝ CELÝ ŽIVOT

Pavel Vála

nar.1948

Můj otec měl v Dolní Vltavici obchod se smíšeným zbožím hned u mostu. Každý rok byla povodeň a pravidelně nás to vytopilo. Pamatuji, jak jsme nosili cenné věci na půdu. Následně jsme se přestěhovali do domu, který pořád stojí, je naproti dnešnímu přívozu.
Otec byl z Tachova a matka z Nedvědic, což je malá vesnička u Veselí nad Lužnicí. Táta u Dolní Vltavice sloužil jako voják, ta krajina se mu líbila a když se po válce hledali mladí lidi, kteří by tu chtěli bydlet, tak se s mamkou přihlásili. Otec byl vyučený obchodník, tak dostal obchod. Pak tu pracoval jako technik. Když jsme se přestěhovali do Bližné, tak byl zaměstnaný na statku Jestřábí u Černé v Pošumaví, kde se staral o dobytek a o prasata.
Já jsem se vyučil traktoristou a dělal jsem také v družstvu, pak jsem přešel k národnímu výboru, kde jsem pracoval jako údržbář, řidič a staral jsem se o rekreační zařízení, které vlastnila obec Černá v Pošumaví.
Dětství jsme na Lipně měli krásné. V Dolní Vltavici to byla určitě jeho nejhezčí část. Byli jsme velcí kamarádi s Jirkou Košinou, pamatuji, jak jsme u nich doma často klečeli na polínku a dívali se na hodiny, kdy už můžeme stát. Hodně to bolelo, ale stejně to nepomohlo, protože jsme za pár dní klečeli znovu...
Těžila se tu rašelina a nám nedaly spát ty vozíky, ve kterých se rašelina vozila. To bylo průšvihů. V kopci jsme také našli chodbu, ve které byl pramen. Vlezli jsme tam, ale k pramenu jsme nedošli, protože jsme našli hromadu kostí, o kterých jsme si mysleli, že jsou lidské. Strašně jsme se báli. No možná byly lidské, ale my jsme to jako děti nepoznaly a dnes je ten vchod dávno zasypaný.
Když skončila Dolní Vltavice pod hladinou, tak jsem byl rád, že jsem mohl zůstat i dále na Lipně. Stejně tak tu žijí i moje děti. Celá moje rodina je tak s Lipnem spjatá celý život.

S mladším bratrem Františkem – 12.8.2019 F.Z.

Rozhovor pořízen pro brožuru o Dolní Vltavici při příležitosti akce Dolní Vltavice žije – 12.srpna 2019 – Mgr. Pavel Pechoušek

Z DOLNÍ VLTAVICE BYL ODSUNUTÝ VE TŘECH LETECH A DOMOV HLEDÁ DODNES

Helmut Nodes – bytem Mühldorf am Inn

nar.1943 Kozí Stráň u Kyselova

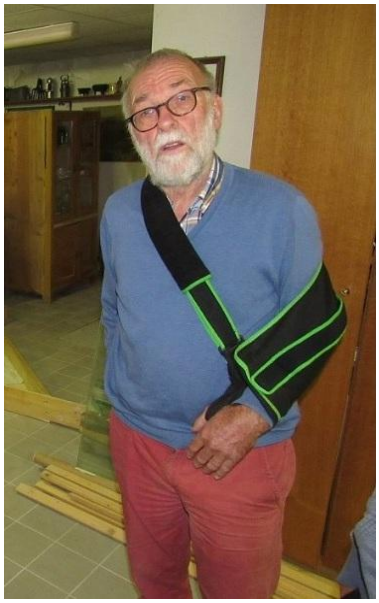

„ Narodil jsem se v roce 1943 v maličké osadě Kozí Stráň (Geisleiten), která patřila pod dolnovltavickou farnost. Celá rodina pracovala v zemědělství, obhospodařovala několik hektarů pozemků na české straně protékající řeky Vltavy a podobně velké území na rakouské straně. Tehdy tu ještě logicky lipenská nádrž nebyla. Žil jsem zde do 10. července roku 1946, kdy jsme museli pryč.

Pamatuji si, jak jsem jezdil s otcem na kole do kostela. Velice dobře si vzpomínám na náš dům. Nepamatuji si nějakou dlouhé časové sekvence, spíše chvilky strávené s dědečkem. Na něj mám opravdu mnoho vzpomínek, protože jsem ho miloval. Možná i z toho důvodu, že otce jsem si příliš neužil. Táta se vrátil po pěti letech z války, tři roky po odsunu měl už v Bavorsku nehodu, při které zemřel. Můj dědeček byl velice moudrý a zkušený muž. Živil se tím, že těžil rašelinu, která byla pro toto území typická. Otec pracoval v zemědělství. Dědeček mi vždy vyprávěl jak většina Dolnovltavických v roce 1938 vítala německou armádu a tím Hitlerův režim. Wehrmacht pochodoval v roce 1938 skrze Dolní Vltavici a obyvatelé tleskali a radovali se. Tušil, že to všechno asi nedopadne dobře. Vždy zdůrazňoval, že to byl začátek konce a odsun byl mimo jiné důsledkem toho, co se stalo v roce 1938. Na osudný den, kdy jsme museli opustit svůj dům i tehdejší Československo, si pamatuji velice živě. Byli jsme všichni doma. Věděli jsme, že se to stane, ale den jsme neznali. Ráno k nám přišli vojáci s tím, že se večer musíme hlásit na shromaždišti v Českém Krumlově. Nastal chaos, protože si každý s sebou mohl vzít pouze 30 kilogramů. Když jsme jeli do Krumlova na koňském povoze, tak rodiče vzpomínali na to, co kde nechali a zapomněli si vzít s sebou. Bylo to strašné. Nebyli bohatí, ale všechny osobní věci jsme nepobrali. Sám jsem jako malý chlapec, netušil, co se děje. Z události jsem měl dokonce velkou radost, protože jsem se těšil na velký výlet. Na nádraží mě společně s ostatními namačkali s celou rodinou do dobytčích vozů a v přeplněném voze jsme cestovali do Bad Birnbachu (kousek od Bad Füssingu, pozn.aut.), kde nás ubytovali v rodině jednoho ze sedláků. Takhle dopadli všichni ti, kteří cestovali se mnou. Zde jsme žili několik let ve dvou malých místnostech vedle stájí, velice skromné ubytování - sedm lidí – rodiče, dvě sestry, dědeček a jedna teta. První roky v Bavorsku byly velice těžké, nepřívětivé. Někteří Němci nás absolutně odmítali. Nebyli jsme vítaní. I když tam samozřejmě byli i dobří Němci. Německo mělo obrovské existenční problémy, rozbombardovaná města, z měst mnoho evakuovaných lidí. Do toho jsme přišli my odsunutí, proto nám říkali Bémáci. Nebyli jsme ani Češi ani Němci. Nebyli jsme vítaní, a to naši bolest z odsunu ještě umocnilo. Moje sestry pracovaly u sedláka, ke kterému jsme se nastěhovali. Následně strýc koupil vlastní pole a všichni jsme pracovali u něj. Navíc zima 46/47 byla velice chladná.

Se svou rodinou jsem žil následně celý život v městečku Mühldorf am Inn mezi bavorským Pasovem a Mnichovem. Vystudoval jsem speciální pedagogiku asi kvůli tomu, že se život se mnou nemazlil. Když mi bylo rok a půl, tak jsem strčil ruku do stroje. Ošklivě jsem si ji poranil v řezačce na trávu a pak mi v ruce vznikla sněť, amputace v nemocnici v Českém Krumlově tak byla jedinou možností, jak přežít. Když má někdo těžké žití, tak si hledá i těžké, náročné povolání. Stále cítím, že hledám domov, nemám ho. Proto jsem chtěl pomáhat těm, kteří jsou na tom podobně. Část svého profesního života jsem pomáhal dětem ve výchovných ústavech, asi čtyři roku jsem pracoval s problémovými mladíky a

následně posledních 28 let v protialkoholní léčebně jako terapeut. Sám mám tři syny, jeden pracuje ve Vídni, kde má firmu na úpravu zahrad, druhý je také speciální pedagog a nejstarší je zaměstnaný v Burghausenu.
Po odsunu jsem se do Československa dostal poprvé v roce 1986. Zažil jsem euforii, kdy jsem se po pobytu v Praze dostal do Českých Budějovic a mířil na Lipensko. Dojel jsem ale jen do Černé v Pošumaví, dále do hraničního pásma byl vstup jen na speciální povolení. Všude byli vojáci, kteří nás hlídali. Při své první cestě do Československa jsem zahlédl Lipno, přiblížil jsem se k místu, kde jsem se narodil. Cítil jsem, že jsem mimo sebe, v tranzu. Úplně jsem se třásl, hodně mě to zasáhlo. Místo, kde stála Dolní Vltavice, jsem neviděl ani z druhé strany lipenské nádrže, kam jsem jezdil celý život a dodnes zde mám i chatu. I tam byla totiž střežená zóna, kam se nesmělo. Vojáci nás hlídali i v Rakousku. Manželka byla jednou na malinách, omylem přešla kousek za hranici a hned byli u ní. Pár dní na to tam leželi vojáci v trávě a hlídali jí na každém kroku, aby se to nestalo znovu.
Lidé z Dolní Vltavice se začali scházet hned po válce. A nejen z Vltavice, scházeli se tak lidé z celé Šumavy. Pravidelná setkání všech odsunutých Čechů se konala na Třístoličníku, už v padesátých letech. Sám jsem tam několikrát jako dítě byl. Ve Frauenbergu byl obrovský stan, kde se všichni soustředili, tam se jedlo a pilo. Pak se šlo pěšky na Třístoličník, kdy byla sloužená mše svatá. Tam se vedly různé projevy, ale to mě nezajímalo. Co si tak vzpomínám, tak se v rámci veřejných projevů hodně mluvilo o právu na vlast. V Aigenu se setkávali rodáci speciálně z Dolní Vltavice. Aigen převzal patronát nad setkáními rodáků z Vltavice. Takhle se scházíme dodnes, ale logicky je lidí stále méně a méně, rodáci umírají…
Bolest v některých přetrvává do dnes. Bylo to velice těžké, s třiceti kily začít nový život. Část lidí brala odsun jako nespravedlnost a celý život se ten názor nezměnil. Někteří ale o všem přemýšleli a dávali si tu tragickou událost do širších souvislostí. Já prosazuji cestu smíření.
Hned po válce začal také vznikat archiv písemností a fotografií a dalších artefaktů souvisejících s Dolní Vltavicí. Na každém setkání padla výzva, aby lidé nosili své vzpomínky do společného archivu. Někteří byli při vytváření archivu velice aktivní. Veškeré archivalie jsme měli umístěné v prostorech městského úřadu v Aigenu, kde bylo vše přehledně vystavené a každý zájemce si mohl vše prohlédnout, takhle to fungovalo od roku 1977. Po rekonstrukci budovy městského úřadu před čtyřmi lety se vše přestěhovalo do prozatímních prostor. Nyní hledáme místo, kde by tento rozsáhlý archiv znovu mohl sloužit všem odsunutým krajanům.
Já se starám o to, aby archiv krajanů z Dolní Vltavice i nadále fungoval. Sám skupinu neoficiálně vedu, i když se nejedná o úředně zapsaný spolek a nejsem zvoleným předsedou. Přemýšlím nad tím, zda by se archiv dolnovltavických „Bémáků“ nemohl vrátit zpátky do Čech. Ta doba k tomu asi ještě nenazrála, i když je to stále jednodušší, sám si to dovedu představit. Zda se jedná o většinový názor, nevím. Měli bychom si to vyjasnit. Ale teď by to bylo ještě těžké. Domnívám se, že ještě existuje skupinka lidí, kteří by byli proti. Pořád mají v sobě hodně bolesti. Musíme ještě počkat. Pak případně celý archiv bude moci nalézt svůj domov v Dolní Vltavici“.

S ing. Kondýskovou v archivu Aigen + na tribuně(druhý zleva)při akci Dolní Vltavice žije 21.9.2019

Rozhovor pořízen v Dolní Vltavici dne 12.srpna 2019 pro brožuru o historii obce při příležitosti akce Dolní Vltavice žije
– Mgr. Pavel Pechoušek

PŘEVÁŽNĚ PRACOVNÍ VZPOMÍNKY AUTORA

Ing. František Záhora

nar.1943

NÁVRATY DO MINULOSTI -vzpomínky,které jsem psal pro Zpravodaj obce Černá v Pošumaví

1.část – duben 2019

Pro naprostou většinu našich občanů je to vzdálená historie, je to minulost o kterou se dneska moc lidí nezajímá. Vždyť to bylo téměř před padesáti léty. Přesto mi dovolte jistou dávku nostalgie a vzpomínky na dobu, kdy jsem se seznámil s naší obcí a od té doby mi cele přirostla k srdci. Vzpomínám na vše v dobrém, protože, jak to většinou bývá, to špatné se nějak vypaří, i když něco z toho mi v hlavě stále zůstalo. Ale nejsem člověk mstivý a tak se vždy vše urovnalo a vyříkalo a zapomnělo. O mém prvním vstupu na „čerňáckou“ půdu jsem již párkrát napsal, tak to nebudu dále rozebírat. Začal jsem prostě na Bližné ve funkci vedoucího hospodářství statku od ledna 1971, v době kdy zrovna vznikl Oborový podnik Státní statky Šumava a všude probíhaly různé delimitace, které ssebou přinášely i změnu v různých funkcích. Z Bližné odešel na Muckov dlouholetý vedoucí Václav Růžička**/ viz obr./,** který zde vykazoval velmi dobré výsledky, především v živočišné výrobě.Kravín na Bližné patřil v té době mezi nejlepší stáje na okrese co se týče dojivosti,většina dojnic byla zapsána v plemenné knize a dojivost již tehdy přesahovala vysoko nejen okresní, ale i krajské a mnohdy i republikové průměry. V té době byla na Bližné nouze o techniky. Vlastně tam byl pouze jeden a to Milan Radimský jako zootechnik.Agronoma dělal František Pivec, který však už v té době byl vážně nemocný a také během krátké doby ho zákeřná nemoc přemohla. A tak jsem vlastně táhnul celou výrobu sám, Milan Radimský vydržel necelý půlrok a také odešel.Což o to, všechno se dá nějak stihnout, člověk je mladý a má více elánu. To však vám moc nepomůže, když není to hlavní pro zajištění chodu živočišné výroby.A sklady na Bližné a na Jestřábí byly bohužel prázdné. Ředitelství situaci znalo a tak se snažili zajistit seno a slámu v různých zemědělských podnicích. Dovést to ale domů dobytku, to už leželo na našich bedrech.A tak každý den, od ledna až pomalu do léta, vyjížděly z Bližné vždy nejméně dva traktory denně a přivážely potřebné krmivo i stelivo.Když odešel Milan Radimský byl jsem nucen se více věnovat i živočišné výrobě a věřte mi, že někteří pracovníci, zejména v kravíně, mi to nijak neusnadňovali. Ve dne to bylo vcelku pochopitelné, ale často zvonil zvonek uprostřed noci a prý: „správec, pojďte rychle, telí se kráva a jsou tam problémy“ a já věděl, že takoví dlouholetí a dokonce vyznamenaní ošetřovatelé, by si dokázali poradit vždycky a za každé situace, ale proč trochu nepolechtat nervy správcovi, že?

No ale budiž, ono to vždycky nějak dopadne, proč si dělat starosti. Tuto větu jsem pak slýchával od dubna dost často z úst člověka, který byl na Bližnou přeřazen jako agronom.Jmenoval se František Seidenglanz**/ viz obr./,** který toho na statcích již mnoho zažil, prošel hodně farem na frymbursku a kájovsku a na Bližnou přišel z Blatné u Frymburka.Byl velmi výřečné povahy, znal spoustu vtipů, měl hodně přátel a byl to dobrák a „slušňák“. V širokém okolí byl právě pro tuto svou vlastnost znám jako „Franta sedmilhář“ a protože i jeho jméno bylo tížeji zapamatovatelné, tak mu všichni říkali „miglanc“. Právě on možná dokázal některé vyhrocené situace svým způsobem zklidnit, i když jeho jednání často hraničilo s flegmatičností. Takže jsme pak celou výrobu táhli spolu, přece jenom byla znát jeho pomoc i v oblasti živočišné výroby. Přestože se mezi námi občas vyskytovaly problémy provozního rázu,

považovali jsme se za kamarády, i když byl o 22 let starší.Na podzim pak nastoupil do funkce zootechnika Jan Mach, který pocházel z Přibic u Pohořelic. Byl poněkud prudší povahy a tak v oblasti živočišné výroby, zejména s pracovníky kolem kravína, vznikaly často jisté spory. Bylo však na něho určité spolehnutí, především v období sklizňových prací, kdy se pohyboval stále v blízkosti a zařizoval i některé práce v rostlinné výrobě, když já a agronom jsme byli na poli.Jednalo se zejména o svoz tzv.metrákového sena, kdy jsme museli zajistit odvoz každé kopičky od různých soukromníků v celém okolí. To byl stranický úkol a řada lidí, kteří vyráběli seno ve velkém a hned jak se ozvali jsme jim seno neodvezli, nahlásili to na OV KSČ. A hned byl problém na světě, protože vše se stihnout okamžitě nedalo.

2.část – květen 2019

Ještě než vjedeme do osady Bližná, míjíme po pravé straně, dnes zborcená a zarostlá vrata, což byl tehdy vjezd do areálu hospodářství statku. Hned uvnitř po levé straně byla malá budova, která sloužila jako kancelář, kde byly dvě hlavní místnosti a omezené potřebné příslušenství. V jedné místnosti byl vedoucí a technici, ve druhé pak pracoval účetní, aby měl klid pro práci. V letech 1971 – 1973, kdy hospodářsví Bližná skončilo, se tam ve funkci vystřídali Eva Válová(Novotná), Monika Záhorová, Jitka Válková a Adolf Václavík. Naproti kancelářím byla odchovna jalovic s teletníkem, nad ní pak byl kravín, vzadu tzv. malá stáj, dále tam byla odchovna mladého dobytka s teletníkem, konírna, kovárna a skladové kůlny – **viz obr.**

Podívejme se nyní jak to v Bližné vypadalo, co se týče bytového a ostatního fondu právě v onen rok 1971, protože v dalších létech se to různě měnilo. Ještě před vjezdem do osady byl po levé straně domek č.11, kde bydlela rodina Dankova. Hned v zatáčce stojí dům č.10, již tehdy poněkud zchátralý, tehdy tam bydlela důchodkyně Marie Chromíková, později se sem přezděhovala rodina Čertických. Naproti je dům č.23, zde bydlela rodina Dirbákova, paní Julie byla ošetřovatelkou dojnic a její manžel Josef byl v invalidním důchodu. V tomto domě bydlel i Václav Mandelík, který pracoval jako mzdový účetní na ředitelství statku v Černé. Ve směru na Dolní Vltavici byl dům č.21, který patřil rodině Cirhanových.

Jakési „panoráma“ osady tvořily dva devítibytové domy – v tom prvním s č.p.1 bydleli: traktorista Jan Čertický s rodinou, traktorista Oldřich Schwarz s rodinou, kočí Jaroslav Schwarz s družkou Martou Círalovou, traktorista Josef Šmakal s rodinou, lesní technik Zdeněk Zlámal s rodinou, traktorista Jaroslav Pilc s rodinou, traktorista Julius Habdák s rodinou, důchodkyně paní Háková a poslední byla garsonka,do které se nastěhoval v dubnu p.František Seidenglanz. **Na obr. náves v r. 1973.**

V bytovce čp.2 bydlel traktorista Pavel Vála s rodinou, řidič na Pomocné výrobě Dimitrij Kiněv s rodinou, řidič MNV Černá Josef Myška s rodinou, opravář a kovář Karel Zdeněk s rodinou a Milan Radimský s rodinou. Pak následovala polorozbořená budova čp.3, kde byla prodejna smíšeného zboží, v níž prodávala paní Ludmila Kiněvová a bydlela zde ošetřovatelka dojnic Marie Segečová.Kromě toho zde byla ještě možnost ubytování pro svobodné zaměstnance statku, což byl později traktorista Ladislav Šprtel. V čele návsi trůnila velká budova čp.6 ve které bydlela rodina Flöringova a byla zde později i Závodní kuchyně statku.Budovu pak koupil n.p.Staviva jako rekreační budovu a

Flöringovi se přestěhovali. Helmut Flöring byl kočí, Adelheid Flöringová ošetřovatelka mladého dobytka, později začal jako traktorista Helmut Flöring ml. Po silnici nahoru směrem na Jestřábí byly Statkem postaveny domky, kde zprava doleva bydleli: v čp.26 Josef Círal, skladník u statku, později se sem přestěhovala z bytovky rodina Šmakalova, vedle v domku čp.27 bydlela rodina Garajova, oba pracovali v kravíně a později se odstěhovali do Přísečné.Na jejich místo pak přišla rodina Flöringova. Následoval domek čp.28, kde bydleli Jiřina a Ivan Němcovi a sem jsem se pak přestěhoval já s rodinou. Vedle v čp.29 bydlel Václav Růžička st. se svou paní.V té době již jako důchodce pracoval ještě p.Růžička v dolní stáji statku zv.teletník,kde měl na starosti jalovice . Ještě v tomtéž roce se však Růžičkovi přestěhovali do Černé a vedle nás se nastěhovala rodina Habdákových. Julius byl traktorista a paní Marii si pamatuji na mateřské dovolené, v domku čp.30 bydlela rodina Horečných, Stanislav pracoval v kravíně a paní Antonie byla v invalidním důchodu, poslední byl dům čp.31, který obývala rodina Lukašákova, Josef a Marie, oba pracovali v kravíně.

K Bližné patřilo ještě Jestřábí, kde ve dvoře bydlela a pracovala rodina Válova a mimo dvora v tzv.generálském domečku bydlel se svými dětmi František Malý, který ošetřoval jalovice ve dvoře Jestřábí.

Na Bližné se v roce 1971 začala svépomocí v akci „Z“ stavět nová prodejna Jednoty, která začala fungovat v r.1973 a kam přešla prodávat i Ludmila Kiněvová. Na místě jak jí dnes známe/ později ovšem zavřenou a nefungující/ však stála pěkná kaplička se stromy, což všechno vzalo za své.

Budovy na levé straně návsi s čísly 4 – 5 se postupně zbouraly **– viz obr.**

Mimo areál statku byl tzv.dřevák, který byl určen pro společenské vyžití,ale byl využíván pouze komunisty a jejich nejbližšími známými, protože Jaroslav Schwarz měl klíče a nikomu je nepůjčil. Občas zde proběhlo zasedání MNV nebo oslavy Dne dětí, snad i Mikulášské oslavy, ale nejvíce , pokud si pamatuji , zde hrával Schwarz a ostatní – kulečník. Za budovou čp.6 byl ještě sklad umělých hnojiv.

3.část – červen 2019

Tuto část bych mohl nazvat podtitulem – *Pracovně vážně i nevážně* – a v tomto duchu se podívat na pracovní proces v tehdejším statku na Bližné.Pomalu ani sám bych již nevěřil tomu, co všechno se tehdy na polích pěstovalo. Vlastně téměř všechno – obilí na 185 ha, kukuřici na siláž, kapusta, směsky na zeleno, pícniny a jeteloviny, brambory na 17 ha a zbytek pastviny a louky – celkem 450 ha.A strojní vybavení odpovídalo dané době. Byly to Zetory 3011 a 4011(Jarda Pilc a ještě jeden chlapec, už si nevzpomínám na jméno), pak dva Zetory Super 50 (Čertický Jan a Vála Pavel), Zetor 5600 (Schwarz Oldřich), nejnovější traktor zrovna přišel – Zetor 5746, dostal jej Jula Habdák. Další Zetor Crystal 8011 dostal Ladislav Šprtel a ještě jsme měli pásový traktor DT-54, tam kraloval Pepík Šmakal.

Samozřejmě, že byly problémy, tak jako všude, jak s traktoristy, tak s pracovníky v živočišné výrobě. Dneska již se na to dívám trochu s úsměvem, ale tehdy to občas byly skutečně nervy. Ale podívejme se na pár výstřelků v řadách traktoristů, z nichž na některé je možno se dívat i téměř pozitivně. Např. takový Ladislav Šprtel, ten stihnul tolik práce, až se člověk nestačil divit. Zvládnul traktor i živočišnou výrobu, samozřejmě ne pořád, ale byly chvíle, kdy zastoupil kdekoho. Dostal v jisté době svoji skupinu dojnic v kravíně, současně pomáhal, vlastně téměř všechno udělal za Jiřinu Zdeňkovou a její skupinu (oba pak odešli z Bližné do Holubova, kde spolu žili). Na Jestřábí se ve dvoře po levé straně, hned zkraje, chovala prasata, i tam Láďa zajel a nakrmil (bylo to v jednom období, kdy jsem se v krmení prasat střídal se Seidenglanzem a Šprtel nám vyšel vstříc). Nic by na tom možná nebylo divného, ale on hned, když všechno nakrmil a poklidil, sednul do traktoru a hurá do Krumlova pro výpalky nebo melasu. Traktor měl rychlý, na tehdejší poměry ujížděl hodně rychle a Šprtel se nikdy nikde moc nezdržoval. Hned domů a než se pomalu ostatní traktoristé rozkoukali už stál na nástupu a čekal jakou dostane práci v rostlince .Jak říkám, hotový úderník, ale kupodivu to z větší části nebylo na úkor kvality prací. Ale i některé problémy se mu nevyhnuly. Například mu uletělo kolo, když vozil seno nebo slámu a tehdy se to řešilo na vyšší úrovni. Bylo to někde ve Větřní a veliké štěstí, že kolo

utíkalo směrem, kde zrovna nikdo nebyl.To zase traktoristovi O.Š. upadlo kolo u rozmetadla hnoje na poli v prostoru jachtingu a ujížděl bez něj až na Jestřábí, kde se nakládal hnůj, který tam byl uskladněn na dvoře. „Proč nenakládáš“ volal na chlapíka na nakladači. Ani netušil, že nemá kolo u rozmetadla. A měl to tušit, vždyť to byl velký funkcionář tehdejší vládnoucí strany.
Na Radslavi vlevo na tom kopci se sklízela pšenice a už tehdy se mírně kooperovalo. S kombajnem SK-4 tam sekali Pepík Šmakal a Rosťa Pekárek a ještě někoho tam z ředitelství tehdy poslali. Obilí se dováželo na sušku do Černé a žádná auta, pěkně traktory a na vleku nástavba, někdy mizerně udělaná, což se líbilo pšenici a snažila se dostat ven na svobodu.Bylo potřeba mít vleky připraveny na poli, aby kombajny nestály a mohly plynule vysypávat. Jeden mladas z Bližné, právě ten na jehož jméno si nemohu vzpomenout, si řekl, že potřebu vleků zajistí dostatečně. Trvalo mu trochu déle než za sebe zapojil čtyři vleky, ale povedlo se a tak se s tímto „kolosem“ vydal k Radslavi.Kdyby byl rozvážný, tak by možná dojel v pořádku a včas, ale mládí má rádo rychlost a tak to patřičně rozjel. Jenomže silničce z Bližné na Radslav se to moc nelíbilo a rovněž vleky se začaly vzájemně předhánět, no kam dojel to se asi domyslíte. Kombajny nemohly vysypávat a další pracovníci museli pomáhat vyprošťovat vleky, které sjely mimo silnici. Ještěže tam nebyla velká hloubka a ještěže pšenice nedávala moc velké výnosy, tak se to tak nějak postupně urovnalo. Snad ještě o jednom pánovi se zmíním. Ten byl také pořád v neustálém tempu, ale vždy v jiném než mu bylo určeno. Nedojel na určené pole, kde měl pracovat, ale vždy byl u něčeho jiného. Tu pomáhal telit krávu, tu zase nakládat na vůz dobytek na jatka nebo odvezl ošetřovatelům z kravína kůly na ohrady, prostě asi z padesáti procent dělal vždy něco jiného a vždy s výmluvou, že to bylo také potřeba.Prostě Karel Parkos byl již takový.

4.část – červenec,srpen 2019

Na Bližné jsem bydlel s rodinou celkem deset let, ovšem pracovně jako vedoucí provozu pouze tři roky. A přestože bych rád vzpomínal spíše na to dobré, patřily ty výše zmíněné roky k těm mým pracovním víceméně horším.Pracovat s lidmi je vždy obtížné, ovšem když se k tomu ještě přiřadí určitá povýšenost a nadřazenost některých tehdejších stranických funkcionářů, pak to moc vzájemně nevychází.Velice často jsem byl volán na stranickou schůzi, kde jsem pak byl kritizován za nesplnění některých prací, které nevykonali ti, kteří mě pak kritizovali. Často býval přítomen i okresní zemědělský tajemník a já téměř pokaždé odcházel s dost pokaženou náladou.
V náplni správce, jak mě tam všichni nazývali, byla také povinnost zajistit co největší účast lidí na prvomájovém průvodu v Horní Plané(samozřejmě lidí statkových).Nevím, kdo to mohl počítat, ale na poradě nám vždy řekli, kolik lidí, z kterého provozu tam bylo. Nám se to moc nedařilo, nejvíce měla vždy Horní Planá(tam asi počítali všechny lidi, co koukali z oken).Stejně tak se vyžadovala společná účast na volbách, pod heslem Jednotně k volbám. To jsem dokázal dát dohromady občas traktoristy,ostatní ne. V pátek odpoledne pak v řadě za sebou jeden po druhém vhodili připravený lístek do volební urny a měli konec pracovní doby.Ale pryč od politiky! Zabrousím nyní trochu do historie.
Na Bližné stávala kaplička, téměř uprostřed obce, kde se v roce 1971, v těsném sousedství, začala v akci „Z“ stavět prodejna smíšeného zboží. Kaplička byla vchodem do silnice a kolem ní rostly jehličnaté stromy. Při výstavbě prodejny byla kaple zbourána a bralo se to jako samozřejmost.Když jsem začal dělat kronikáře v roce 1977, tak mi dal tajemník MNV několik desítek fotek a mezi nimi i fotka s popisem, že se jedná o kapličku v Bližné. Celá léta se to bralo jako fakt, teprve mnohem později jsem zjistil, že podobnost s kaplí na Mokré, která se rekonstruovala, je naprosto totožná. Nejen celkovým vzhledem, ale také tím, že na Mokré i na dané fotce byly u kapličky stromy listnaté. Začal jsem tedy zkoumat podrobnosti a zjistil, že: v mapách Stabilního katastru z roku 1826 byla kaplička z Bližné zakreslena na pozemku 396 a v pozemkovém katastru dosud stále existuje pod tímto číslem, je majetkem obce a pozemek je veden jako zastavěná plocha a nádvoří. Při důkladném porovnání jsem dospěl k závěru, že fotka, kterou jsem dostal od tajemníka pana Frische, je z kaple na Mokré, odpovídalo tomu naprosto vše, včetně data postavení. Jak to bylo s kapličkou na Bližné jsem se pokoušel dále hledat, ale nic. Při výstavbě prodejny prostě zmizela. Prozkoumal jsem veškeré doklady ke stavbě prodejny, včetně stavebních deníků, kde bylo podrobně popsáno kolik se denně přivezlo cementu, cihel apod., kdo tam pracoval. Vše zapsáno, ale o zbourání kapličky nikde ani

zmínka. Pozemek i kaplička byla majetkem obce, jako památka zapsána nebyla a tak se o to nikdo nestaral. Nevím, zda existuje nějaká fotografie, sám jsem prakticky denně chodil kolem a nenapadlo mě kapličku vyfotit. No, škoda! **/ Foto kapličky jsem nakonec našel v archivu Aigen-Schlägl v srpnu 2019/.**

Ale ještě na chvíli zpátky k výrobě. Pro mě samotného byla do určité míry zátěž v tom, že jsem zajišťoval i práci zootechnika, kterého jsme tři čtvrtiny roku neměli.Tehdy si na mně pracovníci v živočišné výrobě, zejména v kravíně, dost vymýšleli. Stále byli s něčím nespokojeni,více než obvykle mně volali k porodům, stále bylo nutno řešit řadu sporů.V kravíně pracovaly party, které byly navzájem rodinně spřízněny a místo toho, aby vše řádně klapalo, se stále přeli, hádali, ba i někdy se i poprali.Každý chtěl, aby jeho skupina krav co nejvíce dojila a tak si navzájem kradli krmivo.Stávalo se, že z přivezené siláže zkrmil určitý ošetřovatel větší část, takže téměř nezbylo na druhé a hned vznikly spory. Do kravína se chodilo od půl druhé ráno, často však některý z nich přišel potají již po půlnoci, aby si krmení pro sebe navozil. Mnohokrát se stalo, že nelenili a s krmnými vozíky zajeli až do silážní jámy za kravínem a přestože bylo třeba blátivo,vynaložili velkou sílu k překonání všech překážek, jen aby měli pro sebe více. Na podzim 1971, jak již jsem zmínil v prvním díle, nastoupil jako zootechnik Jan Mach, který vydržel dva roky a na podzim 1973 ho vystřídal ing. Chaloupek, který předtím pracoval někde v Práčově na Přídolí. Spory v kravíně ohledně krmiva však trvaly často i dál**./ Pracovitá a bezproblémová byla paní Julie Dirbáková/.**

Dirbáková Julie,ošetřovatelka dojnic v kravíně Bližná,vyhodnocena za velmi dobré výsledky

5.část – září 2019

Začátek roku 1974 byl ve znamení delimitací v zemědělství, která probíhala na celém okrese. Na statku Černá se např. sloučily s Horní Planou provozy Pernek a Hodňov, u nás pak Bližná s Černou. Samostatný zůstal pouze Muckov s vedoucím Františkem Kokrdou, který znovu vystřídal Václava Růžičku, který odešel do funkce na Pomocnou výrobu. K p. Kokrdovi byl přiřazen jako agronom František Seidenglanz a zootechnika zde vykonával Tomáš Suchánek.

Na Černé byly upraveny místnosti v budově čp.15 na dvě kanceláře hospodářství, i nadále však zde byly i bytové jednotky.Vedoucí František Fleišman byl dosazen stranickými orgány, když předtím pracoval jako agronom na Horní Plané. Na rozdíl od některých členů tehdejší vládnoucí strany, s kterými jsem dosud pracoval, byl F.Fleišman člověk velice slušný, poctivý, pracovitý a kamarádský. Byl jsem ustanoven do funkce agronoma, zootechnika vykonával ing.Jan Novák, ekonomkou byla Marie Kročáková, mechanizátorem Miloslav Halada.Na Bližné a na Mokré byla jakási detašovaná pracoviště, kde byl technik, resp.dva a zařizovali potřebné práce, které se většinou řídily z Černé. Takovým technikem na Bližné se stal traktorista Oldřich Schwarz, který si z titulu stranického funkcionáře udělal "rychložír" na úrovni maturity a byl ustanoven jako vedoucí farmy. K němu po krátké době přiřadili jako zootechničku ing.Pechovou, která zde však byla jen krátce. Na Mokré dělal jakéhosi farmáře Jaroslav Stejskal, který přišel jako zootechnik z Pasečné.

Zůstaňme však zatím stále na Bližné. V té době (v roce 1974) žilo na Bližné celkem 124 obyvatel. Je zajímavé, pokud statistiky nelžou, že mužů i žen, včetně dětí, bylo shodně po 62.Důchodců tam tehdy žilo 12 a pobírali roční důchod celkem 110 568 Kčs, což je 768 Kčs na jednoho důchodce měsíčně.

Jestliže v tomto období žilo v osadě Bližná relativně dost obyvatel oproti dnešku, nebyli všichni nakloněni tomu, aby se udržoval pořádek, zejména na volných prostranstvích.Tehdejší MNV a postupně Občanský výbor v osadě měl dbát podle různých souborů opatření a závazkových hnutí o čistotu a údržbu veřejné zeleně. Do osady se nějaká zeleň přivezla, ovšem v mnoha případech velká část skončila někde na zahradách a na veřejné prostranství se dostalo mizivé množství.Občané už

tehdy byly jakýmsi nepsaným zákonem rozděleni na dolejšáky a hořejšáky.A já jakožto příslušník hořejší části obce jsem více inklinoval ke zkrášlení právě v našem úseku.Proto jsme si dovezli, společně prostřednictvím koňského potahu p.Helmuta Flöringa, z radslavské části mladé stromky lípy a zasadili je podél cesty ve směru na Jestřábí, aby vytvořily jakýsi uzavřený parčík.
Se systémem úklidu odpadů, tak jak jej známe dnes, si tehdy nikdo také nedělal velké starosti.V okolí bylo dost různých černých skládek, zejména v oblasti Radslavi, způsobené chataři a osadníky. Ale i prostřednictvím provozované zemědělské výroby vznikaly problémy, zejména s umělými hnojivy, chlévskou mrvou a močůvkou.To však nikdo nepovažoval za poškozování přírody, to víceméně k přírodě patřilo.Těch opravdu škodlivých plastových předmětů bylo tehdy velmi málo, ovšem například likvidace pytlů od umělých hnojiv se prováděla spálením a to už škodlivé bylo.
Po výstavbě nové prodejny a odstranění zdemolovaných budov v levé části osady, dostala Bližná přece jenom poněkud lepší vzhled.Pořádek v osadě byl jednoznačně ze všech osad obce Černá, daleko nejlepší.
A na závěr ještě pár vět o zemědělství. Hospodaření v letech 1974 a 1975 nebylo nikterak úspěšné, nedařilo se především v rostlinné výrobě, což bylo sice zapříčiněno i nepříznivými klimatickými podmínkami, ale zejména nebyla souhra mezi pracovníky, kteří nebyli sloučením nikterak nadšeni a přistupovali k práci dost liknavě.Traktoristé z Bližné nechtěli jezdit dělat na Černou a ti z Černé zase na Bližnou, všechno muselo být donucovací metodou a to se pak obrazí i v práci. Všechny tyto těžkosti měly samozřejmě vliv na celkové výsledky ve výrobě. Jestliže výnosy obilovin v roce 1973 byly v průměru 28,78 q/ ha, tak v roce 1974 to bylo pouhých 18, 05 q a v následujícím roce se nepatrně zvýšily na 19, 72 q/ha. Po létech si však pracovníci na sebe zvykli a vystupovali jako jedna parta, ovšem počátky byly velmi svízelné. Projevovalo se to však i ve stále se snižujícím počtu manuálních pracovníků. Jestliže v roce 1971 jich bylo na obou hospodářstvích vedeno 101, pak v roce 1975 již to bylo jen 72 pracovníků. V té době již však byla na obzoru další delimitace, která znamenala zánik Statku Černá v Pošumaví.

6.část – říjen 2019

Dosavadní povídání o Bližné bych nyní rád shrnul do jakéhosi cekového náhledu na život v této obci a osadě. Podíváme-li se do období ještě před více léty, můžeme se dozvědět o stavu tehdejší společnosti a poznáme, jak mnohdy těžce se v té době žilo. To samozřejmě tentokrát nevychází z mých vzpomínek, ale z historických pramenů.

Ke konci roku 1959 žilo v obci Bližná celkem 164 obyvatel. Všichni z nich byli dosídlenci, ať již Češi, Slováci, rumunští Slováci anebo Volyňští Češi z tehdejšího Sovětského svazu. V té době se sem přistěhovali i obyvatelé Dolní Vltavice, která byla v zátopovém pásmu a zde pro ně byly připraveny tři nové dvojdomky.
Celkově to byla zemědělská obec, obyvatelé byli také většinou zaměstnanci Státního statku. Pár lidí dělalo u lesní správy a několik u nově vybudované šachty na tuhových dolech. Tehdejší Místní národní výbor (MNV) se při jednáních zabýval i otázkou hospodaření státního statku, které v některých létech nebývalo zrovna úspěšné. Předsedou MNV byl Antonín Cirhan, tajemnicí Marie Šátralová a důležitá byla samozřejmě osoba předsedy vesnické organizace KSČ, kterým byl František Chromík.
V jednom hodnocení, kterého se koncem roku 1959 zúčastnilo 36 občanů a vedle místních funkcionářů i ředitel Státního statku, poslanec Okresního národního výboru Vladimír Vítek a odboroví funkcionáři, byl právě rok 1959 zhodnocen jako velmi špatný. Zejména traktoristé prý neodvedli dobrou práci, nikdo od nich práci nepřebíral, nikdo se nezajímal o to, aby se při žních nekradlo, což prý se dělo ve velkém. Lidé poukazovali na to, že mají malý deputát, a tak se obilí kradlo přímo od mlátičky. Kromě jiného, bylo poukazováno zejména na to, že většina problémů ve výrobě vznikla sloučením Bližné s Olšovem a tak zaměstnanci požadovali, aby byla oddělení Bližná a Olšov opět rozdělena a hospodařila samostatně. Sám vedoucí oddělení Václav Růžička poukázal na problémy na farmě Olšov, na špatnou pracovní morálku a organizaci práce. Dojivost na Olšově je malá a snižuje pak celkový průměr, při převzetí dobytka bylo vážením zjištěno manko asi 25 q, prasnice byly nahlášeny jako březí, přestože březivost nebyla. Dobytek pro nedostatečné opatření přes zimu byl velmi zesláblý, krávy ležely, nemohly se pohybovat a teprve po několikadenní pastvě a

pohybu na slunci se vzpamatovaly.. Požadavek zaměstnanců byl později vyslyšen a při delimitaci k 1. lednu 1960 se Olšov od Bližné odděluje a stává se samostatným oddělením.
Podle Vladimíra Vítka byla prý v roce 1959 pracovní morálka na Bližné nejhorší na celém statku, nešetřil slovy jako naprostá lajdáckost a nezodpovědnost. V živočišné výrobě sice dobré výsledky byly, ale stav stájí byl naprosto neudržitelný, byla nutně potřeba výstavby nových živočišných objektů. Už z toho všeho vyplývalo, že musí dojít k slučování nejen obcí, ale i zemědělských subjektů. Z celého tohoto hodnocení však nelze dělat závěr, že Bližná byla permanentně nejhorší. Naopak, již v roce předešlém, v roce 1958, i v některých jiných létech, bylo hospodářství Bližná hodnoceno jako daleko nejlepší na celém statku. Takže taková hodnocení jsou rovněž přinejmenším sporná. Ono to vlastně už bylo vše dopředu naplánované a vytyčené stranickou linií.
V roce 1959 byla poprvé zavedena autobusová doprava z Bližné do Černé, v obci byla jednotřídka národní školy, což byla jedna místnost zadaptovaná z úřadovny MNV (později občan Danko). Vyučování zde bylo zahájeno 19. února 1958 a protože škola v Dolní Vltavici již pomalu končila, vyučovalo se dopoledne na Bližné a odpoledne v Dolní Vltavici do doby, než škola v Dolní Vltavici definitivně skončila. Na Bližné se snažili otevřít i mateřskou školu, provedli adaptaci bývalé požárnice, ale dlouho byla ve fázi rozestavěnosti. Dokonce zřídili na Bližné i vlastní kino. Dostali promítací přístroj a v létě se dvakrát týdně promítalo, děti ve škole měly diaprojektor, kde se jim promítaly, jak zápisy uvádí, krásné sovětské diafilmy.
Byla zde otevřena i prodejna Jednoty, která prý byla dobře zásobena, pouze maso a masné výrobky zde nebyly k sehnání. Prodejna v Černé nebyla tehdy zásobena dostatečně masem, aby se dostalo i na občany z Bližné. Ti si doslova stěžovali, že než se po práci dostanou do Černé, maso je vykoupeno místními, kteří stojí před masnou již několik hodin před otevřením. Blíženské ženy jako složka Národní fronty požadovaly, aby masna zajížděla až do Bližné nebo aby bylo maso posíláno v již navážených balíčcích. Snaha byla i o otevření pohostinství, což se nepovedlo a byly i hlasy, že by stejně neprosperovalo. Rovněž se počítalo s výstavbou zemědělského útulku, ale dlouho to trvalo. Práce prý byla špatně organizována, když je zedník, není pomocník, není nikdo, kdo by vykopal a zřídil vodovod pro útulek. Počítalo se tedy s tím, že všechno provede Státní statek, který v té době zahájil výstavbu nového zemědělského areálu, neboť k 1. lednu 1960 byla provedena delimitace statků. Byl vytvořen nový Státní statek Černá v Pošumaví, kam bylo zařazeno i hospodářství Bližná. **/ Foto náves na Bližné 60.léta – Archiv Aigen/.**

Statek hned zpočátku provedl hodnocení celkového stavu na Bližné a konstatoval, že z 28 domů, které v obci jsou, je většina stavebně nevyhovujících, náves je neudržovaná a v dolní části rozbahněná.
Na čísle popisném 6 byla zřízena zemědělská škola(jedním z vyučujících byl i František Kokrda) a internát, kde byla i závodní kuchyně, ovšem nezkolaudovaná a nevyhovující po hygienické stránce, takže hygienikem uzavřena. Navíc na dvoře tohoto domu bylo zcela neudržované hnojiště. Brigádnická ubytovna byla v dřevěném baráku s nevyhovujícím sociálním zařízením, zemědělské objekty bez sociálního vybavení, zásobovány vodou ze dvou studen.
Všechny tyto objevující se problémy nakonec vedly ke sloučení s obcí Černá v Pošumaví od 12. června 1960 a zániku samostatné obce Bližná.

7.část – listopad 2019

Pátý, zářijový díl mého vzpomínání jsem končil tím, že na obzoru je delimitace statků, k čemuž od 1.ledna 1976 došlo. Dosavadní Statek Černá zanikl, respektive se sloučil s Frymburkem, pod novým názvem Statek Frymburk, odštěpný závod. Ředitel bývalého statku Černá Václav Soustružník odešel na úsek mechanizace na Oborový podnik Šumava, stejně tak ekonom Alois Kopeček přešel na kontrolní oddělení. Náměstek ředitele a hlavní agronom Jaroslav Leška se stal náměstkem ředitele

Statku Kájov.Na Frymburk pak přešel dosavadní zootechnik statku Ivan Hájek, dále ing. Jan Novák,pan Josef Žilík, paní Marie Strnadová, Eva Machačová a možná i někteří jiní.

Od počátku roku hned probíhala jednání o obsazení jednotlivých hospodářských funkcí, především na provozech. Ostatní technicko-hospodářští pracovníci čekali na rozhodnutí ředitelství Statku Frymburk a neznali prakticky svůj osud. Bylo mi též oznámeno, stejně jako několika dalším technikům z „čerňácké“ strany, že jsme čekatelé na některou funkci na provozech, protože funkce na ředitelství si všechny ponechala frymburská strana. Neznal jsem do té doby téměř nikoho z frymburské strany, pouze od vidění agronoma Františka Vlacha, když na Bližné zajišťoval odběr brambor z pařící kolony pro Statek Frymburk. Byl jsem proto tehdy docela mile překvapen milým, bodrým a téměř sousedským jednáním ředitele Stanislava Dvořáka.

Byla mi nabídnuta funkce vedoucího provozu Světlík a musel jsem se okamžitě rozhodnout.Na mé námitky, že se musím poradit s manželkou a problémy by byly i se školou a podobně, ředitel okamžitě nechal poslat auto pro mou ženu do Černé a hned nás vezli na Světlík.Když jsme tam vystoupili u 12 ti bytovky / na Bližné jsme bydleli v domku /, hned se kolem shromáždilo plno lidí , kteří také očekávali, kdo tam bude dělat vedoucího a tam jsem se zasekl, samozřejmě i žena a prostě jsem na Světlík odmítal nastoupit.Po asi trojím přemlouvání již na ředitelství, když jsem stále trval na svém, poznal jsem ředitele Dvořáka z poněkud jiné stránky- už nebyl milý a usměvavý.Na Světlík pak byl ustanoven vedoucím stranický funkcionář Oldřich Schwarz z Bližné. František Kokrda, který byl až dosud vedoucím na Muckově, byl přeřazen jako vedoucí na provoz Frymburk a na provoz Muckov, který stále zůstával samostatný, nastoupil Jan Šerban.

Ten den dopoledne již bylo prakticky vše vyřešeno, jenom Záhoru nechal ředitel čekat až do pozdějších odpoledních hodin. Když mě pak zavolali, ředitel Dvořák mi řekl, že mi dává poslední šanci a to je místo vedoucího v Černé , s dodatkem :“ ale běda, jak to nebude klapat“. Věděl jsem, že to nebude žádný med, ale přece jenom to bylo doma a znal jsem zde lidi a tak jsem na nabídku kývl.Od té doby začalo jedno z mých dalších nepříjemných období pracovního života.Na provoze v Černé, který sídlil dále na čp.15 byla totiž pouze účetní Marie Kročáková.Začala tedy fáze dosazování techniků na provoz.Hledali se vhodní kandidáti, nakonec se stal agronomem Stanislav Kortán, dosud ošetřovatel býků na Muckově, jako zootechnik byl dosazen ze Zvonkové Václav Stanko, který však byl neustále“pod parou“ a mechanizátora vykonával Jan Rulíšek, dosud řidič na ředitelství statku Černá. Všichni jsme se tedy vlastně seznamovali s provozem a vezmeme-li dále v úvahu fakt, že došlo ke sloučení statků a zejména ze strany nejen všech techniků, ale i manuálních pracovníků byl všeobecný odpor vůči Frymburku, který byl zakořeněn již z dřívějších dob, pak se nelze divit tomu, proč zemědělská výroba velice kulhala. Prakticky denně jezdili pověření pracovníci Statku Frymburk / Šusta, Hájek, Vlach a další / a vyloženě stále hledali chyby na všech úsecích a samozřejmě, že vždy nějaké našly. V té době se téměř nic nedařilo, lidé byli naštvaní a k práci lhostejní, to, co dříve šlo bez problémů, s tím jsme se nyní potýkali.Marně jsem požadoval od ředitelství pomoc v jarních pracech, pomohli jinde, ale na Černé ne.Poklesla dojivost, hynula telata, lidé si samozřejmě málo vydělali a tak to byl neustálý kolotoč a bylo jasné, že musí dojít k tomu, že se sloučí Muckov s Černou a jako vedoucí nastoupí Jan Šerban. To se také od 1.května 1976 uskutečnilo.

VZPOMÍNÁNÍ ČERNOPOŠUMAVSKÝCH PAMĚTNÍKŮ A RODÁKŮ NA DŘÍVĚJŠÍ ČASY KONČÍ

NÁSLEDUJE DRUHÁ ČÁST - *“A JEŠTĚ NĚCO NAVÍC”*

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH ČESKÉ UPRCHLICE Z BOSNY

Ivana Sirotková

nar. 1953

V současné době / duben 2014 – F.Z./ sledujeme aktuální vývoj situace v Ukrajině s následným začleněním Krymského poloostrova do státního území Ruské federace. V této souvislosti je připomínána obdobná situace v tehdejší Svazové republice Jugoslavie, kde boje o území Kosova byly ukončeny právě před 15 léty, v červnu roku 1999.

Jaká byla situace na tomto území Balkánského poloostrova, kde na začátku devadesátých let minulého století začaly spory, které vyústily v etnické čistky a vyvražďování obyvatelstva, nám nejlépe může popsat přímá účastnice, která tam žila, bydlela a pracovala, nyní občanka Černé v Pošumaví, paní IVANA SIROTKOVÁ.

Začtěme se tedy do jejího vyprávění, které je vzpomínkou na dobu tam strávenou.

Vše začalo v Kralupech nad Vltavou, kde tehdejší jugoslávští odborníci stavěli chemický závod Kaučuk a Rafinerie ropy. Zde se právě s jedním z nich seznámila, stal se jejím manželem a po třech létech se jim narodila dcera. Manžel pocházel z městečka Gacko, které leží v horách ve výšce 1260 metrů nad mořem v jižní části Bosny a Hercegoviny, asi 60 km od Dubrovníku. V té době začala firma, kde její manžel pracoval, stavět elektrárnu právě v Gacku, navíc tam měl dům po rodičích a tak se tam oba v roce 1979 přestěhovali. Zanedlouho se jim pak narodila druhá dcera a za další tři roky syn. Spolu s manželem pracovala paní Ivana v uhelné elektrárně jako laborantka, neboť byla profesí chemička. Manžel pocházel z muslimské rodiny, ale nikdo tehdy na to nekladl zvláštní důraz. Společně vedle sebe žili Srbové i Muslimové, v práci byli přátelé a kamarádi, ale teprve pozdější nenávist je rozdělila a způsobila vše, co se pak odehrálo.

Bylo to v období, kdy tento mnohonárodnostní stát se nazýval Socialistická federativní republika Jugoslavie a v jeho čele stál prezident Josip Broz Tito, který vládl až do své smrti v roce 1980 a který byl velkou autoritou. Jugoslávie byla sice socialistický stát, ale nebyla členem Varšavské smlouvy a neuznávala politiku Sovětského svazu, považovala se za zemi neutrální, což znamenalo možnost obchodování s východem i západem. J. B. Tito držel zemi pevnou rukou a tak po jeho smrti začali sami obyvatelé říkat, že to nedopadne dobře, že z toho vznikne válka. Obyvatelstvo bylo poznamenáno excesy II. světové války, kdy bylo nacisty povražděno mnoho tisíc obyvatel, přičemž k tomu dopomohli notnou měrou i samotní občané.

„V době, kdy jsme do Gacka přijeli, byli všichni obyvatelé Jugoslávci“ vypráví paní Ivana. „Gacko leží v Bosně a Hercegovině, kde byla směs všech vír a vyznání. Chorvaté jsou převážně katolíci, Srbové zase pravoslavní a v Bosně a Hercegovině byli vedle Bosňáků(kteří se při sčítání v roce 1991 přihlásili jako Muslimové) i ostatní víry“.

Po rozpadu komunistických režimů ve střední a východní Evropě se postupně rozpadla i Jugoslavie. Nejprve se odtrhlo Slovinsko, dále Chorvatsko, Makedonie a Bosna a Hercegovina a vznikla Svazová republika Jugoslavie, která byla federací Černé Hory a Srbska. Právě tato republika byla cílem bombardování vojenských sil NATO na jaře roku 1999, jehož cílem bylo zastavit vyhánění Albánců z Kosova.

V té době však již byla paní Ivana i s dětmi zpět v České republice. Jejich strastiplná a dodnes nezapomenutelná cesta začala v květnu roku 1992. Od března tohoto roku byla Bosna a Hercegovina nezávislá, vytvořená ve svazku Bosňáckých Muslimů a Chorvatů na základě referenda. To však neuznávali Srbové, vyhlásili v dubnu 1992 vlastní republiku a začaly etnické čistky, nenávist,

nevraživost a postupný boj každého proti každému.Hlavním předákem byl Radovan Karadžič, který byl z Bosny a Hercegoviny, byl však Srb a pravoslavný.
„V samotném Gacku i okolí to začalo vřít, pravoslavní Srbové začali pronásledovat bosenské muslimy, postupně se začalo i střílet“ vzpomíná Ivana Sirotková. „ Z celého území byli všichni Chorvaté a Muslimové postupně vyhnáni, kraj se dodnes nazývá Krajina Srbská.T vrdilo se, že si všechny problémy přivodila Bosna a Hercegovina sama. Já však jsem svědkem toho, že přišli a všechny chlapy mobilizovali jako vojáky, ovšem poslali je dolů na Dubrovník, v Gacku nezůstali.Pak přišla srbská armáda a různé jednotky jako „Bílí orlové“, kterým bylo všechno jedno, znásilňovali ženy, zapalovali stodoly, kam násilím vehnali živé lidi. Byla to agrese ze strany Srbů, kteří se řídili heslem – Všude kam vkročí srbská noha je srbské území.“
Jak to vše začalo a pokračovalo se dozvídáme z dalšího vyprávění.
„Manžel byl muslim, tvrdil, že se nám nic nemůže stát, já však trvala na tom, že chci zpátky do Čech. Dcera tehdy dokončila druhou třídu střední školy a protože to u nás skutečně začalo vypadat moc špatně, připravili jsme se na útěk. Manžel zůstal doma a my ještě v květnu jsme jeli autobusem do Sarajeva, ale tam to bylo ještě horší, tak jsme se vrátili zpět.
Srbové tehdy začali chytat Muslimy na ulicích, v jednom největším hotelu ve městě udělali koncentrační tábor, kam chycené naháněli. Bydleli jsme v domku společně se švagrem a švagrovou, která se asi v červnu rozhodla, že zajde do vesnice odehnat krávy. Tam již byl její manžel i synové s nevěstami, švagrová tvrdila, že pak se vrátí, aby hlídala barák. Moje dcery se rozhodly, že půjdou s ní, nechtěla jsem je pustit, měla jsem o ně strach, ale švagrová mě přemluvila. Prý se alespoň podívají, aby poznali, že ani na vesnici to není lepší. Tak jsem jim sbalila batůžky a odešly.
Ve vesnici bylo převážně muslimské obyvatelstvo, a tak Srbové cestu do vesnice uzavřeli, tak švagrová se šla podívat do vedlejší vesnice, kde měla rodiče a v tu chvíli začali Srbové původní vesnici bombardovat a za chvíli byla celá v plamenech. Nevěděla jsem, kde jsou v tu chvíli moje dcery, dostala jsem velký strach, že jsou mrtvé. Šla jsem za kamarádem, který byl srbským policistou, zda neví, co se děje. Když jsem mu řekla, že dcery jsou v té vesnici, vynadal mi, že jsem prý musela vědět, že vesnici napadnou. Byla to prý odplata za II. světovou válku, kde v roce 1945 povraždili muslimové spolu s Chorvaty mnoho srbského obyvatelstva.
Policista mě však ujistil, že vyšle hlídky, které budou hlídat všechny přístupové cesty a kdyby na mé dcery narazily, tak aby je pustili, ale že stát se může cokoliv, hlídky měly tehdy rozkaz každého na potkání zabít.
Mé dcery však během toho bombardování utekly s mou švagrovou a sousedkou do hor, kde již měli lidé poschovávané nějaké to jídlo na přežití. S mými dcerami utekla i neteř švagrové, v horách se však ztratily a trvalo jim tři dny než švagrovou nalezly. Mým dcerám tehdy bylo 17 a 14 let. V horách strávily celkem 14 dní, byly to hory vysoké 2000 m , nikde žádná voda, ani potůček, jen sněhové jámy. Naštěstí sousedka se vyznala v různých bylinkách a tak dětem vařila čaje, takže byly ušetřeny nějakých vážnějších zdravotních problémů.
Se sousedkou tam byla i její těhotná dcera, která se chtěla vrátit zpět do Gacka, kde měla manžela. Sebral tedy svoje dvě dcery, moje dcery, nějakou paní a starou babičku, kterou nesly na zádech a vydaly se na zpáteční cestu.Byla to cesta plná hrůzy, schovávaly se, měly strach, aby nenarazily na hlídky, tam by hrozilo zastřelení. Když přišly na cestu u Gacka, byl tam zrovna ten policista, kterého jsem prosila o ochranu mých dcer. Pustil tedy moje dcery, sousedku s dvěmi dcerami a tu jednu paní s malými dětmi. Babičku však odvedli stranou a když propuštěné kousek poodešli, zaslechli výstřel, to babičku na místě hlídka zastřelila.
Já jsem již předtím tušila, že se mi dcery vrátí, proto jsem šla upéct koláč, který mají rády, manžel se zlobil, proč peču, když holky jsou bůhvíkde. Moje mateřská předtucha se však vyplnila, dcery mi druhý den přišly domů. Dovede si každý představit jak vypadaly, 14 dní se nemyly, tak jsem je vydrhla, všechno vyprala a dala do pořádku.
Další den ráno přišel nějaký manželův známý a říká, abychom si sbalili věci, protože nás začnou vyhánět. Sbalili jsme tedy tři kufry, dětem do batůžku to nejnutnější prádlo a ráno pro nás přišli. Byli to vojáci z jednotky tzv. Bílí Orlové, kteří byli známi tím, že podřezávali své oběti. Šli jsme s nimi, jeden nám řekl, abychom šli spodní cestou, protože mám malé děti a na té horní, tam prý se střílí.

Bylo to také proto, že jeden náš známý kluk hrál fotbal, měl mezi Srby kamarády a dovolil, abychom šli s ním spodní cestou. Dovedli nás před hotel, tam rozdělili muže a ženy na dvě strany a nařídili nám nastoupit do přistavených autobusů.Ten kluk z fotbalu nám ještě ukázal na autobus, do kterého máme nastoupit, ten že určitě dojede, za ostatní že neručí.
Nastoupili jsme tedy do toho autobusu, který jel do hlavního města Kosova – Prištiny. Přitom jsme museli jet kolem tzv. Korytské jámy. Zde bylo pohřbeno za války v roce 1941 mnoho obyvatel, většinou Srbů, tehdejší skupinou „ustašovci".Přivedli je na pokraj jámy, udeřili do hlavy a nechali spadnout do jámy. Někdo tvrdí, že tam házeli muslimy, jiný zase Srby, těžko říci.Každopádně jsme měli při průjezdu kolem strach. Zachránili jsme se však všichni.
Měli jsme se dostat do Makedonie, ale na hranicích nám řekli, že mohou přejít pouze matky s dětmi do 15 let. Mé starší dceři již bylo 17, některým dalším také a tak jsme to odmítly.
Odvezli nás tedy zpět do Prištiny, kde nás na trávníku vysadili a autobusy odjely pryč. Zpočátku mezi nás přišli nějací Albánci a začali si vybírat - tebe, tvojí dceru, tuhletu paní- jestli chcete, můžete jít s námi.Jenomže byli oblečeni v bílých šatech, ověšeni všude zlatem, báli jsme se, že skončíme někde v nevěstinci a tak jsme odmítli s tím, že chceme být všichni pohromadě.
Byly jsme tam asi týden, spali na kufrech, sousedka tam měla sestru a tak zorganizovaly nějakou pomoc v jídle od Červeného kříže.
Pak přistavili vlak, převezli nás na makedonskou hranici a tam jsme byly na nádraží tři dny. Byla tam pouze hlína, na tom jsme ležely, nebylo co jíst, přivezli nám na dvě osoby jednu krabičku rybiček a jeden větší kulatý rohlík, děti dostaly trochu mléka.
Poslední den tam jeden malý klučina ustavičně brečel hlady, šel kolem celník, vzal nás do kanceláře a ptá se kdo jsem. Jsem Češka pravím a on řekl, že za chvíli pro nás přijede osm autobusů, abychom nastoupili až do toho posledního. Ten vás odveze do Skopje, já až budu mít po službě, tak tam na vás budu čekat a vyzvednu vás. Mezitím jsme dostali nějaké jídlo a že se pojede na Prespanská jezera, dcery však nechtěly, když nám ten celník slíbil, že nás vyzvedne a odvede na ambasádu. Ovšem ten, který celý odvoz řídil to nechtěl dovolil, prý je za nás odpovědný a že má kamaráda, který má tchyni Slovenku a u ní nás cestou vysadí. Pak že se tam vrátí a nějak nás do Čech dostane. V té vesnici jsme šli k oné Slovence, která přešla na muslimskou víru a odstěhovala se sem. Byla vdova, takže žádní muži do domu nesměli, nějací kluci nám tedy pomohli s kufry. Vypadali jsme určitě strašně po té cestě, ale přijala nás vstřícně, dokonce sama hned poznala, že jsem Češka. Řekli jsme jí, kdo nás poslal, nechala nás vykoupat a odpočinout, byli jsme tam asi tři dny. Během té doby jsme čekali, zda dostaneme nějaké peníze na cestu od Červeného kříže, jenomže ty stále nepřicházely. Slovenská muslimka nám tedy dala peníze sama, bylo to 400 marek, s tím, že si je pak nějak získá. Odvezli nás do Skopje na autobus, koupili jízdenky a jeli jsme vstříc České republice. Cesta trvala dvě noci, jeli jsme přes Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do Prahy. Tam, když jsme vystoupili, neměli jsme ani korunu, nemohli jsme zaplatit na WC v metru, toaletářka nás tam však pustila. Ve Stodůlkách jsem již musela požádat jednu paní, aby mi zapůjčila alespoň tři koruny na telefon. Tehdy stálo volání z automatu ještě jednu korunu. Paní mi je dala a já volala bratrovi, to jsem nepochodila, pak strejdovi a ten pro nás přijel a jeli jsme do Kralup. Toto strastiplné cestování trvalo celých 14 dní".
Do České republiky se tedy vrátila rodina začátkem července, zatím bez manžela a otce. Paní Ivana nastoupila v chemickém závodu opět jako laborantka, dodělala si střední školu s maturitou a děti začaly znovu chodit do školy.
O svém manželovi, který zůstal doma dále paní Ivana vypráví: „ Manžela a jeho příbuzenstvo odvezli do asi 70 km vzdáleného koncentračního tábora v Bileči, kde byli v nelidských podmínkách drženi. Na den dostávali přídělem jeden malý hrníček vody a jedno vajíčko natvrdo. Hodně lidí zde zemřelo, pak se o tom dozvěděl Červený kříž z Dubrovníku, vykonali tam návštěvu, vše bylo popsáno, takže se režim poněkud zmírnil.Byli tam tři měsíce a pak je Chorvaté vyměnili za srbské zajatce. Dostali se do Chorvatska, dali je dohromady a měli jít do války. Manžel však přes českou ambasádu uprchl do České republiky, kde jsme ho na podzim uvítali".
Závěrečné hodnocení a celkový pohled na část života prožitého v „Jugoslavii" shrnula paní Ivana : „ Ještě v době mého pobytu v Gacku se mnou udělal rozhovor dnešní senátor a novinář Jaromír

Štětina, který tehdy byl válečným zpravodajem. Bohužel článek, který napsal se mi dosud nepodařilo nalézt.
Tehdy při odjezdu jsem do Čech jela sama, všechny ostatní uprchlíky odvezli na Prespanská jezera, kde bylo velké rekreační středisko, z něhož se pak dostávali do různých míst světa.
Ještě před cestou jsem posílala do Bělehradu cestovní pas, aby mi mohli zapsat děti, ale odepsali mi, že bez povolení manžela to nejde. Ale pak přece jenom asi za 14 dní pas přišel a všechny děti tam byly zapsané.
Dnes na všechno prožité vzpomínáme a v paměti máme uloženy všechny strasti a tragédie, jichž jsme byli svědky. Zejména dcery prožily skutečně nezapomenutelné chvíle a poměrně dost je to poznamenalo.
I lidé v Gacku se postupně vzpamatovali, vrátili se do vesnic, postavili si nové domky, žijí a pracují nadále v elektrárně i jinde. Ovšem už to není to, co bývalo.
Podívat jsem se tam od té doby nebyla. Byli jsme s mým současným mužem na rekreaci v Baška Vode v Chorvatsku, do Gacka a okolí bych se možná ráda ještě podívala, ale jen tak kolem projet a nezastavovat“.
Vzpomínky Ivany Sirotkové končí. Prožila 13 let v oblasti Bosny a Hercegoviny, která oplývá velkým množstvím pamětihodností a podle mnoha zdrojů je jednou z nejunikátnějších a kulturně nejpestřejších oblastí Evropy. Bohužel válečné konflikty devadesátých let tuto zemi dost těžce poznamenaly. Během občanské války, která začala v roce 1992 zahynulo kolem 100 000 obyvatel, z toho 70% Bosenských muslimů, 25% Srbů a 5% Chorvatů. Skoro polovina obyvatelstva byla přesídlena, jak v rámci země, tak do zahraničí. Bosna a Hercegovina je stát malý, relativně mladý, ale určitě s nadějnou budoucností.

Městečko Gacko

Vyprávění Ivany Sirotkové zaznamenal v dubnu 2014 v bytě jmenované a krátce některými daty doplnil Ing. František Záhora

SNY O CESTĚ DO DALEKÝCH ZEMÍ SE MU SPLNILY

Bohuslav Švarc

nar. 1990

S dvacetiletým *Bohuslavem Švarcem* jsem si v příjemném prostředí bytu, které občas narušoval tříletý přítel člověka Dasty, povídal, respektive on sám mi vyprávěl, zejména o jeho poslední cestě do Mexika.

Již od mládí snil Bohouš o dálkách, o dalekých zemích a pevně věřil, že si svůj sen jednou uskuteční. Proto neváhal již ve svých jedenácti letech napsat již tehdy známému cestovateli Janu Tomšíčkovi, s kterým se pak také sešel a který mu jeho cestovatelskou budoucnost předpověděl. Jan Tomšíček se narodil v roce 1951 a podstatnou část svého života procestoval na kole. Zážitky z cest pak zpracoval v několika cestopisných knihách / např. „Na jachtě do světa“, „Afrikou domů na kole“, „V Jihoafrické republice na kole“, „K Viktoriiným vodopádům na kole“/ a naposled, kdy procestoval ruskou Sibiř napsal „Do Vladivostoku na zmrzlinu na kole“.

Jan Tomšíček pracoval v ČKD, původně chtěl plout do Austrálie, na plachetnici Polárka se však nepohodl s kapitánem, vystoupil proto v Kapském městě a tam si po nějaký čas vydělával na zpáteční cestu, kterou podnikl na kole, které měl uschované v podpalubí lodi.

Právě tyto cestopisné knihy a především osobní styk s Janem Tomšíčkem, kterého mladý Bohuslav Švarc navštívil a který byl zase na oplátku na Mokré a dodnes jsou spolu ve stálém styku, to vše podstatně ovlivnilo Bohoušovo rozhodnutí procestovat kus světa a pokusit se rovněž o cestopisnou knihu. V době, kdy Jan Tomšíček cestoval po Africe, byl Bohuslav ještě nezletilý, ovšem před svou cestou na Sibiř a na Aljašku, přijel do Mokré a chtěl si vzít mladého, budoucího cestovatele ssebou, ovšem rodiče, přestože byl Bohouš již zletilý, neměli jaksi pochopení, aby se vydal směrem do východních zeměpisných pásem.

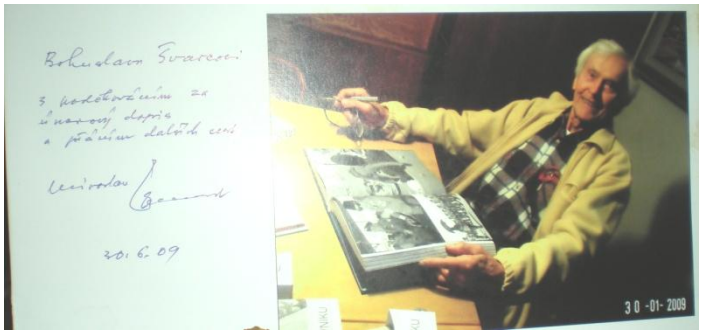

Velkým vzorem mladého chlapce byli i cestovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund, jejichž cestovatelskou literaturu doslova hltal. Vzorem mu byl i cestovatel Emil Holub a někteří další, vždyť ve své knihovně má dnes kolem třista cestopisných knih, z nichž velkou část sháněl po antikvariátech.

Miroslavu Zikmundovi po návratu z cesty po Mexiku také napsal a byl velice šťastný, když mu devadesátiletý, slavný cestovatel odepsal, poslal poděkování a popřál mu mnoho úspěchů v jeho cestovatelském životě **/ viz foto pohlednice/.**

Pak nadešel říjen 2008, ten dlouho očekávaný okamžik a sen mladého cestovatele se začínal naplňovat. Z letiště Praha odlétal na mezipřistání do Amsterodamu, let sice trval 80 minut, ale celkově měli určité zpoždění a tak odlet do Mexika City stihl skutečně na poslední chvíli. Letadlem letěl poprvé a tak oněch dalších osm a půl hodin do přistání v Mexiku, bylo pro něho poněkud

únavných a přizpůsobení na tamější podmínky a sedmihodinový posun dozadu, znamenal nutnost potřebné aklimatizace.
Proto první čtyři dny strávil v rodině pana Vyletěla, který pochází rovněž z Mokré a s nímž bylo vše předem dohodnuto. Přestože Bohouš byl připraven cestovat po Mexiku sám s batohem a fotoaparátem, bylo dobře, že toto zázemí u Vyletělů měl zajištěno a je jim za to vděčný.
Pan Vyletěl pracoval původně v Jihočeských papírnách ve Větřní, pak dostal nabídku pracovat v Angole, odtud v Mosambiku, až se jako expert dostal do Mexika, kde pracuje v Mexiko City v chemické továrně již 17 let.
Po aklimatizaci u Vyletělů, kteří bydlí ve městě Toluca de Lerdo, což je hlavní město státu Mexiko a leží v nadmořské výšce 2 680 m, začal Bohuslav uskutečňovat své plány. Již z domova měl připraveny průvodce, podle kterých částečně plánoval trasu.

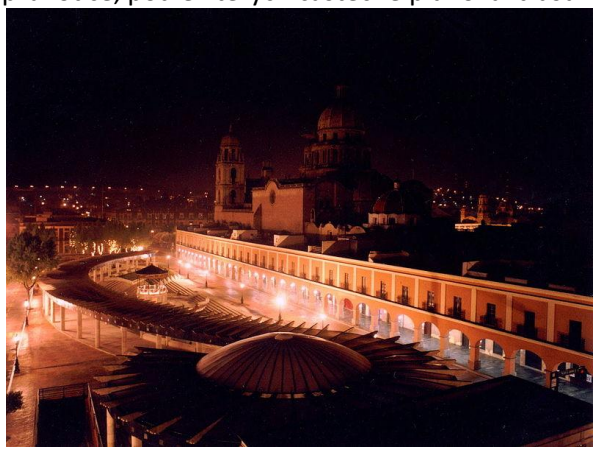

Dva obrázky z Toluca Mexiko / převzato z internetu/

Jako jedno z prvních míst navštívil město Taxco, nazývané také městem stříbra, neboť doly na stříbro zde otevřel Cortéz již v roce 1524. Celé město a okolí, to byl pro Bohouše nádherný zážitek. Samozřejmě, že od samého počátku fotografoval, zajímala ho především příroda a zajímaví lidé. Fotografuje digitálně s profi zrcadlovkou Canon a fotografií si přivezl kolem 4 000 kusů.
Místní dopravu, vedle autobusů, obstarávají osobní auta typu „brouček“, do kterých se dokáže napěchovat až 11 lidí, pohodlí to tedy není, všude samá ruka, samá noha, ale ve městě tak mexičané jezdí a ani policie to nijak neřeší.
Při své cestě pak jezdil Bohouš všude taxíkem. Autobusem dojel do nějakého cílového místa, pak vystoupal pěšky, po návratu si najal taxík, který ho někam odvezl a tak znovu dokola. Taxíky jsou prý velmi levné / asi 20 peso na 40 km/.
V Taxcu také údajně vznikl nápoj *Margarita*, alkoholický drink z tequily a pomerančové šťávy.
Další trasu uskutečnil Bohouš do Acapulka, toto město ho však moc nenadchlo, jednak je tam velké horko, celé město je cítit rybinou a lidé zde prý nejsou tak vstřícní jako tam, kde byl předtím. Jsou asi rozmazlení turismem. Dále pokračoval do Puerta Escondida, což je ve státě Oxaca a pak to samotné Oxacy, hlavního města tohoto státu. Zde navštívil Monte Alban, což je svaté město postavené na hoře 400m nad údolím Oxacy.
Po návštěvě těchto míst se zase na dva dny vrátil k Vyletělovým, aby si trochu odpočinul.
Celkově byl v Mexiku jeden měsíc a najel různými dopravními prostředky kolem 3 500 km, ale spoustu kilometrů nachodil samozřejmě pěšky. Bydlel vždy v různých hotelích, což se mu zdálo poměrně levné. Kurz byl tehdy 1,50 Kč za 1 peso a hotel ho vyšel asi na 80 peso.Levný byl prý i benzin / kolem našich 7 Kč/, mléko stálo asi 14 Kč po přepočtu. V hotelu ovšem neměl stravu a tak si případné obědy a večeře kupoval. Peníze papírové jsou tak trochu plastové, aby vydrželi vše, co s nimi Mexičané provádí. Mince mají velmi pěkné, stříbrňáky a dost těžké.
Co se týče dorozumívání, to byla určitá směsice španělštiny, angličtiny a němčiny a vždy se Bohouš dorozuměl. Už před cestou se jako samouk učil španělsky, nyní v tom pokračuje a chce se zdokonalit, aby při další cestě nejen rozuměl, ale i plynně hovořil. Angličtina se mu nelíbí, španělštinu obdivuje pro její zvučnost a zpěvnost a ani sami Mexičané nemají prý moc rádi lidi hovořící anglicky.

Na obrázku, převzatém z internetu je znak Mexika, který představuje orla s opuncií v zobáku, což je převzato z říše Aztéků.

Jinak lidé jsou zde strašně vstřícní, milí a snaživí každému pomoci. Pokud vidí člověka, který jim připadá poněkud bezradný, hned se ptají jak by mu mohli pomoci, zdá-li se jim, že má třeba hlad, nabídnou něco k snědku, např. banány a zaplatit nechtějí. Běloch jim připadá exotický a tak všude budí dost pozornosti, zejména Bohouš, který je vyššího vzrůstu a vždy mezi malými Mexičany trochu vyčníval.

Příroda v Mexiku je různorodá, je jí nutno posuzovat kraj od kraje, je málo zalidněná, asi 37 obyvatel na km² a rozdíly jsou i v počasí, kde jsou velké teplotní rozdíly. O tom se sám cestovatel přesvědčil, když přijel do Mexiko City k Vyletělům si na dva dny odpočinout a byl oblečen jen v tričku a krátkých kalhotách, tak ho překvapil mráz – 4°C, přičemž v Acapulku, kde byl předtím, bylo +30°C.

Po tomto krátkém odpočinku se vydal do jednoho z největších jeskynních systémů na jihu amerického kontinentu. Jeskyně Grutas / + mnoho dalších přídomků/ se nachází asi 50 km od města Taxco a vidět tyto jeskyně je skutečně veliký zážitek.

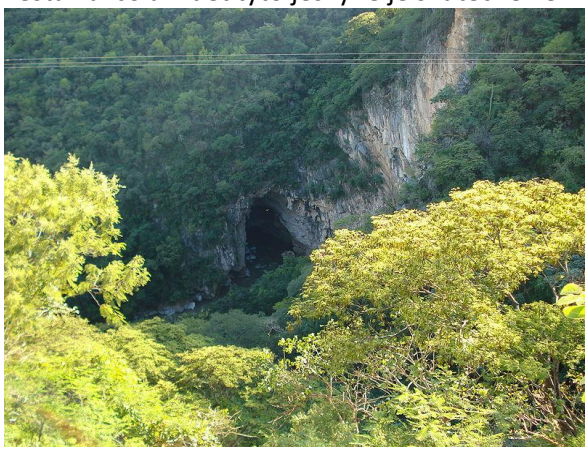

Vchod do jeskyně Grutas de Cacahuamilpa

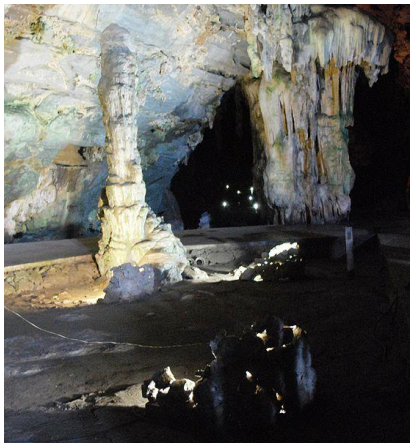

Uvnitř jedné části

/ převzato z internetu/

Rovněž navštívil vulkán Pico de Orizába vysoký 5600 m, který je také nazýván Hvězdná hora.

Známý Popocatepetl viděl jen zpovzdálí. Bohuslav Švarc si samozřejmě zakoupil a přivezl některé drobnosti, artefakty, které vyjadřují vztah k Mexiku, jako sluníčko štěstí, strom života, napodobeninu opeřeného hada, mayského bojovníka a také hlídače z pyramid Monte Albána, což jsou figurky jaguárů, kdy černá, která značí dobro, bojuje proti zlu, znázorněnému bílou barvou.

Na obrázcích je část drobností, které si B.Š. přivezl ze svých cest po Mexiku.

Vyzkoušel i řadu místních specialit a různých potravin typických pro některé kraje Mexika. Tak třeba čokoláda, která vznikla v Oaxace, mu jako nápoj vůbec nechutnala a tvrdá čokoláda zas chutná jako naše cikorka. A i Mexičanům spíše chutnaly naše Fidorky, které měl sebou. Jedl i jakési červy, zřejmě

larvy motýlů. Stejně tak musel ochutnat jejich velmi silně pálivé chilli papričky, které si přidávají a smíchají se zelím, které zase samotné nechutná Mexičanům.

Po návratu z Mexika, kde byl maximálně spokojen, tvrdí Bohuslav Švarc, že pro příště je lepší nic moc neplánovat, ono se vše naplánuje samo, vše se vždy vyřeší.

Přestože jel sám, je mu teprve dvacet let, necítil osamění a nebál se. Nikdy po celou dobu neměl žádný problém, nikdo se ani nepokusil ho okrást nebo přepadnout. Naopak se k němu chovali vstřícně a přívětivě, napájeli ho mescalou, což je nápoj podobný tequile, ale více je cítit kouřem.

Před odjezdem poprosil v jednom hotelu majitele, aby mu sehnal mexickou vlajku, dal mu na ní peníze, protože on prý musel pro ní na druhý konec města. Jenže ráno brzy musel Bohouš odjet a majitel ještě v půl jedné nebyl s vlajkou doma. Tak mu prostě „ukradl“ jeho vlajku, s tím, že si na to místo pověsí tu novou. Pro Mexičany je krádež vlajky něco nevídaného, oni jsou velice vlastenecky založeni a vlajka vlaje téměř na každém domě, proto byl Bohouš rád, že ho nikdo nepřistihl.

Rovněž se mu líbilo, že jsou tam všichni lidé pracovití, za jedno peso pikolíci natankují u pumpy nebo přivezou vozík u supermarketu, dokonce nandají zboží do tašek, spousta jich prodává na různých místech noviny, žvýkačky a jiné, všichni prostě něco dělají. Například nikde neviděl žádné bezdomovce.

Stejně tak se mu stále vybavuje všudypřítomná vůně avokáda, papáji, vůně pražené kávy, stejně jako čokolády.

Mile byl překvapen, že poměrně dost toho znají o naší republice. Věděli o Krumlovu, znají pojmy Jawa, Budvar, Plzeň, Petr Čech, ale nezvykly si na „Czechrepublik“, tvrdí stále „czechoslovak“.

Všechno vykonávají v klidu, žádný spěch, zdá se, že je i pořádek, ovšem je vidět vojáky se samopaly, kteří se většinou zaměřují na hledání drogy, což je v Mexiku tvrdě postihováno.

Celkově poznal úplně jinou mentalitu tamních lidí, u nás v Česku lidi většinou koukají jako bubáci, tam se člověka ptají, nepotřebuje-li pomoc. Z celého cestovatelského pobytu v Mexiku si přivezl plno poznatků, zážitků a veskrze pozitivní celkový dojem.

První část svého chlapeckého snu si Bohuslav Švarc splnil, nyní hodlá zážitky ze svých cest, zpracovat do cestopisné knihy. Po vzoru svého prvního cestovatelského učitele Jana Tomšíčka začal hned po návratu z Mexika s psaním všeho od samého počátku své cesty.

Jan Tomšíček

Do své knihy by chtěl vložit větší množství pořízených fotografií a vytvořit pokud možno exkluzivní knihu. Samozřejmě, že při množství perfektně dělaných fotografií je problém s cenou. Pokud by měla kniha stát např. 200 Kč, pak by se tam nemohlo dát dostatek fotografií, pokud by stála 800 Kč, pak to zase málokdo koupí. Asi nejlepší bude zlatá střední cesta, to znamená kolem 400 Kč za kus, uvažuje Bohouš. Spíše to tedy bude kniha fotografická, na kvalitním papíře, pěkně vázaná, v rozsahu asi 150 až 170 stran, vedle fotografií tam budou i některé obrázky, které si kreslí sám. Tisk i vydání má předběžně domluveno, korekturu mu v současnosti dělá jeho učitelka českého jazyka z Českého Krumlova, hotovo má asi tři čtvrtiny. Knih o Mexiku je u nás málo a tak by to mělo být dobrým přínosem k obohacení knižního trhu. Pokud vše dobře dopadne, mohl by knihu vydat v roce 2012.

V příštím období hodlá Bohuslav Švarc navštívit v roce 2011 znovu Mexiko a procestovat zbytek země, především však stát a oblast Yucatánu.Dalším cílem jeho cesty by byla Guatemala, Belize a Honduras, odtud by se pak vrátil zpět do Mexica a odlétal domů. Chtěl by se podívat do Acqua Azzura, kde jsou velké vodopády, dále na mayskou riviéru, poznat džungli a podobně. Na cestách by tím pádem chtěl strávit podstatně delší čas, asi tři měsíce a především chce umět dobře španělsky, čemuž se jako samouk věnuje v současné době.

Tentokrát by odlétal z letiště ve Vídni, kde je prý vše pohodlnější a především lacinější / nižší letištní taxy/.

Dalším jeho přáním je pak procestovat Afriku a poznat kraje o kterých píše Jan Tomšíček, který projel na kole z Kapského Města až do Egypta.

Bohuslav Švarc o sobě

Je poznat, že tento mladý člověk má talent a nadání více tíhnoucí k uměleckým směrům. Nejenom, že umí dobře fotografovat a ovládá techniku fotografického přístroje, ale rád a pěkně i kreslí a maluje a v neposlední řadě se jeví i sklony k psaní. Podle svých slov je však jinak technický antitalent a se současnou moderní technikou si moc nerozumí.

Protože má rád přírodu i zvířata, začal studovat veterinární školu, což bylo přání nejen rodičů, ale i dědy, ukázalo se však, že trpí určitou alergií a tak musel studia zanechat.V současné době studuje dálkově učební obor kuchař-číšník, neboť před nedávnem pracoval jako barman.

Více ho to však vábí k fotografování a tak hodlá studovat v blízké budoucnosti fotografickou školu v Českých Budějovicích. Již jako barman chodil šest let do jednoho krumlovského ateliéru vyvolávat si fotky, nakonec tam i určitý čas pracoval a bylo mu líto, když mu majitelka oznámila, že končí.

Má tedy určité zkušenosti v této oblasti, které v současné době využívá k fotografování krajiny Lipenské přehrady. Obešel již tři čtvrtiny Lipna, které má fotograficky zmapováno, zbývá mu ještě část Vyšebrodska a kolem Nové Pece.

Fotí samozřejmě i Šumavu a se svými fotkami se přihlásil i do soutěže, která byla organizována v oboru krajinářství firmou Canon. Poslal tam pět fotografií s náměty lipenské krajiny a umístnil se v republice na čtvrtém místě. Vítězné fotografie byly poslány na obdobnou soutěž v Evropě, kde skončil na krásném 32. místě.

Svými fotkami získal již určité renomé, reklamu má zejména v Českém krumlově, kde je o fotky zájem. Svá díla hodlal nabídnout Kapce naděje Venduly Svobodové, kterou telefonicky kontaktoval, ovšem bez výsledků. Lepší již to bylo s Kateřinou Neumannovou, s kterou byl v telefonickém styku delší dobu, ale ani tady se situace vpřed nepohnula.

Je škoda, že tento svůj talent a znalosti zatím nevyužívá elektronicky přes internet. Sám říká, že by si rád založil vlastní stránky fotografií, ovšem internet zaveden nemá, v osadě Mokrá není signál. Dalo by se vše samozřejmě vyřešit přes pevnou linku O2, ale tu si pořizovat nechce.

V současné době je zatím bez zaměstnání, ale od 1. března nastupuje do stáčírny vod Šumavského pramenu v Černé v Pošumaví. Pevné zaměstnání potřebuje kvůli penězům na příští cestu, volný čas využije ke svým rozsáhlým, umělecko-cestovatelským koníčkům.

Ať si Ti tedy, Bohuslave Švarci, splní vše, co jsi si v mládí vysnil a za čím pevně kráčíš. Mnoho odvahy a štěstí po celá další léta Tvého života!

Z Mokré až na konec světa

V bytě domu čp.5 na Mokré zaznamenal rozhovor dne 9. února 2010 – ing. František Záhora

PROČ ZROVNA O ČERNÉ V POŠUMAVÍ? VÁŽÍ MĚ K TOMU HEZKÉ VZPOMÍNKY

Helena Braunová – spisovatelka Český Krumlov

Přesně 4. března 1963 jsem šla poprvé po schodišti bývalého statku v Černé a měla jsem se hlásit do práce. Na schodech jsem se setkala s pánem v bry'lích, ktery' se mě zeptal: „Slečno, vy jste tu asi nová, smím vědět, koho hledáte?" Já jsem byla tou nesmírnou úslužností mile překvapena a řekla jsem: „Jdu se hlásit do práce a mám jít za soudruhem ředitelem." A opět ten pán v bry'lích se usmál a zeptal se: „Smím vás k němu dovést? Dovolte, abych se představil. Já jsem Benedikt Braun a zde pracuji." Poté mi podal ruku a pak mě dovedl do ředitelny. O tři roky později jsme spolu uzavřeli sňatek a následovalo velké štěstí, které trvalo třicet dva let.

Už je to několik desítek let, co jsem přišla poprvé do Černé v Pošumaví. Tenkrát to byla půvabná vesnička s kostelem a ještě i se hřbitůvkem na břehu jezera.Dnes už je to velká obec.

Kolikrát jsem stála na hrázi a pozorovala vodní hladinu jezera. Jemně se vlnila a ztrácela kdesi v dálce za obzorem.Tam se také nádherně modraly šumavské hory.Ta velká vodní plocha byla tak klidná – a mně se tolik stýskalo.Byla jsem poprvé tak daleko od domova.Strašný stesk se mně zmocňoval zvláště v sobotu, když moje spolubydlící Maruška odjela domů a já v podvečer ucítila vůni upečených buchet. To vonělo moc domovem. Musela jsem se rychle zavřít doma, protože do očí se draly slzy, a já bych nepřežila,aby to někdo zpozoroval.Nikdy bych nepřiznala svoji slabost.Tenkrát jsem chtěla dokázat tolik věcí a ukázat světu, co umím. Život však ukázal mně, jak se mýlím.

Jak bych jen mohla tušit, že pod tou klidnou vodní hladinou se skrývá velké tajemství.Kdysi tam bylo tolik rušno, a zrovna v těch místech, kam jsem se dívala. Až hodně později mi ukázal manžel starou šumavskou mapu, na které si vyznačil a modře vyšrafoval jezero, a já poprvé viděla, kolik tam bylo pohřbeno vesnic, vesniček, usedlostí a mlýnů.

Podzemní lom u Muckova – byl tam opravdu poklad?

(povídání paní Heleny Braunové – Podnikatel 4/2007)

Na levé straně cesty vedoucí z Černé v Pošumaví přes bývalou osadu Slavkovice do Muckova leží na kopci borový les. V tomto lese je velmi zajímavý vápencový lom.Podle vyprávění původních německých obyvatel byla v lese jen jakási proláklina a přírodní jeskyně. Zjistilo se však, že skála je velmi dobrý vápenec, který po vypálení dává ještě lepší vápno. Podle záznamů byl o toto vápno velký zájem, takže se vyváželo až do Rakouska. Vápno se velmi primitivně pálilo v Muckově a v Jamách. Sedlákům však tato vedlejší činnost přinášela značné zisky. Vápenec těžili tak, aby práce byla co nejjednodušší, a proto ani neodklízeli z povrchu hlušinu, ale odebírali rovnou čistý vápenec podle rostlé žíly, která postupovala šikmo do hloubky. Museli proto také vynechat v určitém odstupu sloupy, které měly sloužit jako podpěry nadložních hornin. Vytvořila se tak uměle sluj o hloubce 15 – 20 metrů.

Stejně zajímavým způsobem se provádělo lámání vápence. Tato práce se uskutečňovala až po ukončení prací na polích, většinou na podzim a v zimě. Vápenec zde tvoří desky a do mezer mezi ně se zarazily klíny. Do vzniklých děr se v zimě lila voda, která po zmrznutí celou velkou desku uvolnila. Ostatní práce se prováděla obvyklým nářadím a vylámaný vápenec se vytahoval rumpálem.

V těchto lomech se též upravovalo mnoho kamenných sloupů, kterých se používalo do plotů usedlostí a také k ohraničení pastvin. Několik se jich ještě zachovalo dodnes na různých místech. Tyto vápencové lomy byly také opředeny mnohými strašidelnými pověstmi, pravděpodobně proto, aby

odradily děti od různých her v lomech a nedocházelo k úrazům. Jedna taková pověst vypravuje o draku, který se usídlil do nejhlubší sluje a ohrozí každého, kdo do jeskyně jenom vstoupí. Další pověst zase líčí zlou čarodějnici, která se zde zabydlela a nechce být rušena zvenčí. Jakmile do sluje někdo vstoupí, hned se promění v kámen a je neviditelná, ale zároveň nezapomene pro vetřelce na mnohou zlomyslnost.

Ale i v poválečných letech vznikalo dost pověstí mezi dosídlenci o údajně skrytých pokladech po odchodu bývalých obyvatel. A právě příběh o pokladu si budeme vyprávět.

Před více než 40 lety pracoval můj manžel u bývalého státního statku v Černé v Pošumaví.K mnoha četným povinnostem jeho kumulované funkce patřila také podniková kontrola. A do jeho pracovní náplně zjišťování v terénu určitých nedostatků nebo i škody, které způsobila tehdejší armáda přesunem vojska. Tak se na jedné takové výpravě dostal až do míst muckovských vápencových lomů. Okolí se mu velice líbilo, protože kolem byl klid, pole, louka i les. Jelikož byl velice zvídavým, podařilo se mu tyto jeskyně zčásti prozkoumat. Do jedné z nich se nemohl dostat, viděl však, že dole mezi sutinami něco je. Podruhé si sebou vzal výkonnou bateriovou svítilnu a tmu prosvítil. To, co spatřil, mu vzalo dech. Dole byly vidět bedny. Toto zjištění podpořilo jeho fantazii, že je tam ukrytý poklad. Pochopitelně, že si toto tajemství nenechal pro sebe. Sdělil je na určitých místech, jejich pracovníci se tenkrát mohli do těchto jeskyň dostat a propátrat, co je na tom pravdy. Jenomže se nad tím spíše mávlo rukou a všichni se tomu zasmáli jako dobrému vtipu.Ti, kteří se přece jenom dali přemluvit a šli se na místo podívat, jen krčili rameny. K manželovu velkému zklamání se ještě skála mírně sesula a otvor, jímž byly bedny vidět, zakryla. A tak ti, kteří se šli dívat na poklad, nic neviděli a říkali, že tam spíše bydlí jezevec – ale poklad tam určitě není. Za manželovými zády se na sebe usmívali a významně si poklepávali na čelo.

Říká se, že na posměváčky jsou háčky! A v tomto případě tomu tak bylo. Měli se všichni o tom přesvědčit. Bylo to v roce 1964, kdy u nás začal jakýs takýs turistický ruch proudící ze západních zemí, konkrétně z Rakouska a tehdejšího Západního Německa. Mercedesy se pouštěly i přes hraniční přechod u Kyselova, kde byl pohraniční útvar, pak přes jezero do Dolní Vltavice a do Černé v Pošumaví, kde byla možnost určitého rekreačního vyžití. Byla to zvláštní doba, protože jsem tam už byla i já, a na všechno si dobře pamatuji. Najednou se všechno změnilo. Přijížděli sem ti, kteří nám hodně ublížili, byla všude slyšet němčina, a co bylo zvláštní, najednou mnoho Čechů umělo mluvit německy. Jiní zase „skopčáky“ nenáviděli, vždyť od války neuplynulo ani 20 let! Všechno bylo ještě čerstvé a pocity smíšené.

Přesně 8.srpna 1964 se to stalo! Toto datum manžel nikdy nemohl zapomenout! 4.srpna mu totiž zemřela maminka a 8.srpna byl první den v práci po pohřbu.V kanceláři mu bylo těsno, tak si řekl, že spojí příjemné s užitečným. S kontrolou v přírodě mu bude lépe. Šel pěšky do Muckova a cestu si krátil lesem. Po způsobu zkušených zálesáků, když měl z lesa vyjít se napřed vždy pozorně ještě sám skryt, díval do volného terénu. Tak to nedělali jenom zálesáci na Divokém Západě, ale i prostí Šumaváci, protože i oni se museli dobře orientovat.

Když se pozorně rozhlédl, strnul. Na cestě, kde se občas objevil jen zajíc, tu stály čtyři mercedesy a několik mužů cosi kutilo právě v té jeskyni, na kterou manžel upozorňoval, že je v ní ukrytý poklad.

Jeho předpoklad se zcela potvrdil. Zanedlouho vždy dva muži vynášeli z lůna jeskyně bedny. Byly to celkem čtyři bedny, do každého mercedesu uložili jednu – a už se obdivované automobily elegantně zhouply a rozjížděly se, aby jejich posádka mohla co nejdříve překročit naši státní hranici.
Manžel všechno sledoval z lesa dalekohledem, a to si musel dávat pozor, aby se skla neodrazila od slunce, které v ten srpnový den tak svítilo. Do malého notýsku si zapsal poznávací značky mercedesů.
Kdesi za ním na poli zabafal traktor. Vše sdělil traktoristovi, u jeskyně viděli narychlo vyrobený rumpál na vytahování beden, spěchali co nejrychleji do Muckova. Tam ale bylo přestřiženo telefonní vedení.

Dostali se traktorem do Černé v Pošumaví, v bývalé šťavárně bylo přímé spojení na pohraniční stráž v Kyselově, pak jim bylo řečeno, že právě vozidla poznávacích značek, překročila státní hranici.
Jak jinak, než s křížkem po funuse bylo na místě u oné jeskyně provedeno šetření s detektorem. Byly vyhrabány různé staré hrnce, stará kamna a různé tehdejší zapomenuté zemědělské stroje. Poklad byl už dávno pryč. Byl o tom sepsán zápis – a tím to všechno skončilo.
A o jaký poklad se vlastně jednalo? Měly to být maďarské korunovační klenoty. Tenkrát, když Horty prchal, byla dráha do Černého kříže přerušena a všechno se převáželo na nákladních autech. A něco také tady zůstalo. Po nějakém čase se objevila v tehdejších vědeckopopulárních časopisech zpráva o tom, že se náhle objevila Svatoštěpánská koruna, která se po válce spolu s korunovačními maďarskými klenoty ztratila neznámo kam, ve Fort Knoxu. Byla posléze Maďarsku vrácena.
Kouzelná romantika muckovských jeskyň přitahovala i tehdejší studenty, vykonávající v létě na hospodářství Muckov školní brigádu.
Přebývání v těchto lomech je však velmi nebezpečné. Stále se uvolňují stropní desky vápence. Příroda tu stále láme samočinně kámen nebo snad neviditelní permoníci z pohádek?
/V textu: snímky Muckovských lomů 2013 – Geologická služba/

Paní Helena Braunová je českokrumlovská spisovatelka známá především svým popisem jednotlivých domů v Českém Krumlově i řadou pověstí i historických materiálů. V Černé v Pošumaví prožila svá mladá léta, což popsala i ve vyprávění o tuhových dolech, dobývání rašeliny i o ohnivém mužíčku, který se zjevoval lidem v podvečer. Do našich vzpomínek jsem si dovolil zařadit zkrácený úvod a celé povídání o Podzemních vápencových lomech u Muckova, což vše vycházelo v Podnikateli roku 2007 – ing. František Záhora

SLAVNÝ SPORTOVEC – RODÁK I PAMĚTNÍK Z ČERNÉ V POŠUMAVÍ

Karel Ruso

nar. 1965

Mnoho z nás znalo rodinu Jaroslava a Marie Rusových, kteří zde bydleli postupně v domech čp.4, pak na čp. 15 a čp.23. Věděli jsme, že vychovali dva syny, Karla a Jaroslava, pak však léta ubíhala a zejména starší Karel, který odešel „ do světa“ se nám nezasvěceným jakoby ztratil. Nic jsme o něm nevěděli a přitom on se od mládí plně věnoval sportu, ve kterém postupně dosahoval stále větších a větších úspěchů, až se stal tím nejlepším. V srpnu letošního roku zde trávil s rodinou dovolenou a shodou různých okolností se stalo, že jsem s ním měl rozhovor, který se plným právem zařadí navěky do kroniky naší obce, do publikace našich rodáků a prostřednictvím našeho Zpravodaje i do podvědomí občanů naší obce a možná i celého regionu. **Karel RUSO,** tento charismatický a stále usměvavý chlapík bydlí v Nymburku, který jeho zásluhou získal slávu po celém světě. Po skončení základní školy odešel Karel studovat Střední odborné učiliště strojírenské s maturitou do Pelhřimova, kde začaly jeho první úspěchy. V sedmnácti letech se přihlásil do vzpěračského oddílu, po roce se již stal mistrem Čech. Po maturitě v roce 1983 se stal členem střediska vrcholového sportu Rudá hvězda Praha , kde se stal členem juniorské reprezentace ČSSR. Tam se potkával s řadou reprezentantů ve vzpírání, jako např. Otou Zarembou, Jiřím Zubrickým, Antonem Baraniakem a dalšími. O tři roky později, i pod vlivem zranění, přešel na tzv. silový trojboj, ve kterém pak za dosud uplynulých 35 let dosáhl mimořádných úspěchů.

Karel Ruso je mistrem světa v trojboji masters, překonal devět evropských a dva světové rekordy ve dřepu masters, na evropských a světových soutěžích získal dosud 39 zlatých medailí, 24 stříbrných a 15 bronzových medailí. Celkově se dosud zúčastnil 50 mezinárodních soutěží (Mistrovství Evropy a světa). Před léty byl vyhlášen nejaktivnějším trojbojařem desetiletí. Získal mnoho ocenění ve svém regionu, zejména zlatého a stříbrného Nymburského lva a dvakrát byl vyhlášen nejlepším sportovcem regionu Nymbursko.

Při zdolávání evropských a světových rekordů navštívil Karel velkou řadu zemí. Byl v několika státech USA, v Kanadě, v Portoriku, v Indii, čtyřikrát v Jihoafrické republice, v Rusku, na Ukrajině, Finsku, Norsku, Francii a řadě dalších.

Nejvyššího ocenění, kterého může dosáhnout silový trojbojař starého kontinentu dosáhl Karel Ruso v roce 2017. Byl totiž uveden jako první Čech ve čtyřicetileté historii tohoto sportu do Síně slávy EPF (European Powerlifting Federation) ve španělské Malaze.Delegáti členských zemí schválili toto uvedení jednomyslně a Karel Ruso se tak zařadil mezi 16 ikon evropského silového trojboje. Ve článcích a zprávách o jeho výkonech se většinou konstatuje, že Karel Ruso je svými výkony a zároveň svým chováním po celou dobu jeho činnosti sportovním vzorem nejen všech českých sportovců, ale i sportovců v zahraničí.

Tyto úspěchy znamenají i pro nás, občany jeho rodné obce, skutečnost, že máme být na co hrdi a svým slavným rodákem se chlubit. Karel Ruso založil v Nymburce rodinu, má syna a dceru (syn je mimochodem reprezentant kanoista v Dukle Praha, dcera volejbalistka a atletka), postavil si rodinný dům a na svou rodnou obec na břehu Lipenské přehrady často vzpomíná a pokud mu to čas dovolí, přijíždí sem trávit dovolenou.
V loňském roce Karel prodělal určité zdravotní problémy, soutěže již poněkud omezil, ale má v plánu zúčastnit se Mistrovství Evropy a Mistrovství světa, které se bude konat v září 2018 v Mongolsku. Popřejme mu tedy mnoho úspěchů nejen na tomto závodě, ale i v dalších létech.

Nymburský silový trojbojař Karel Ruso (uprostřed) dosáhl obrovského úspěchu. Na mistrovství světa v Kanadě získal zlaté medaile ve dřepu a pozvedu, v trojboji byl stříbrný

Karel Ruso nyní sám vzpomíná

Jak Karle vzpomínáš na své mládí ?
„ Na mládí se nedá zapomenout, co jsme se najezdili na kole, naběhali po loukách, jako praví vesničtí kluci jsme byli neustále venku. Byl jsem malý a drobný, ke všemu jsem měl trochu odchlíplé uši, však mi také říkali radar a tak jsem často byl i terčem těch více urostlejších.Do školy jsem začal chodit zde v Černé, z vyučujících mi nejvíce v mysli utkvěl pan učitel Strejc, který nás učil všechny předměty. Vzpomínám dobře i na tu rákosku, kterou jsme od něho dostávali přes ruce i na zadek. Ve škole jsme měli i dílnu, kde jsme se učili pilovat, řezat a dělat další různé práce. Od šesté třídy jsem pak chodil do školy do Hořic, protože tehdy tam chodili všichni „čerňáci“ a ti z okolních osad dojížděli do Horní Plané. Na škole v Hořicích jsem již začínal běhat, posílali mě na různé závody do Krumlova i jinam, zřejmě mi to šlo.
Vzpomínám i na své vrstevníky s kterými jsme různým způsobem prožívali svá dětská léta v Černé. Ať již jde o Pepíka Černého, Standu Kortána, Jirku Zemana, Petra a Pavla Záhorovi, Petra a Honzu Rulíška, Láďu Čunáta, Julu Habdáka a mnohé další.
Ve 14 ti letech jsem skončil školu v Hořicích, tehdy se vycházelo buď z osmé třídy nebo deváté. Já skončil v osmičce(jak dodává bratr Jaroslav, tak s vyznamenáním) a nastoupil jsem na Střední odborné učiliště strojírenské (SOUS) s maturitou do Pelhřimova. V Hořicích byl podnik Aritma a já se začal učit pro ní. Platili mi ubytování v internátě a pak jsem měl 4 roky v Aritmě pracovat.

Na učňáku v Pelhřimově se pořádaly soutěže o nejsilnějšího učně. Byly to různé lehy, sedy, trojskok a podobně, tam jsem vyhrál a tak mě poslali na soutěž do Budějovic. Měli jsme na učňáku i nějaké činky, tak jsem je vyzkoušel a tam mě to nějak popadlo.Na vycházce, kterou jsme měli vždy ve středu, jsem uviděl na nástěnce nějakého vzpěrače, který vyhrával tím, že zvednul 60 kg. Řekl jsem si, že to zvednu taky a tak jsem se do toho vzpěračského oddílu přihlásil a už jsem tam zůstal.Po roce tréninku jsem porazil na Mistrovství republiky tehdejšího reprezentanta Pohanku a stal jsem se v jednadvaceti letech mistrem republiky".

Tady tedy začala tvá úspěšná dráha, ale nejdříve byla vojenská služba

„ Ano, po prvním úspěchu mě vzali do střediska vrcholového sportu – Rudé hvězdy Praha a stal jsem se občanským pracovníkem. RH musela vše vyřídit s Aritmou, kde jsem do té doby asi dva měsíce pracoval, nebylo to jednoduché, ale povedlo se.

Musel jsem ovšem nastoupit na vojnu, původně to mělo být do slovenského Kežmaroku.Já stále závodil za Rudou hvězdu a tak jsem nenastoupil, což způsobilo určité problémy i mým rodičům. Nakonec to vyřešila RH, kam jsem pak nastoupil na vojnu. Tam ve Stromovce byla velká „vzpírárna" a já jsem byl zařazen do čtvrté váhové kategorie(66). Kategorií bylo deset. Na rotě jsme byli samí sportovci – vzpěrači, zápasníci, atleti, vrhači, volejbalisti a jiní. Chodili jsme sice ve vojenském munduru, měli jsme i služby, ale hlavně jsme stále trénovali. Mohlo to vypadat jako „zašívárna", ale zatímco ostatní chodili na vycházky, diskotéky, do hospody, my jsme neustále dřeli při tréninku.Ale vůbec mi to nevadilo, chtěl jsem vždy něčeho dosáhnout, takže mi např. hospoda nechyběla. Alkohol stejně nepiji celý svůj život. Vzpírání mě natolik ovlivnilo, že jsem mu dal přednost i před zamýšleným studiem Vysoké školy ekonomické".

Naposledy jsme hovořili o vojenské službě, co následovalo pak?

Po vojně jsem podepsal přestup k policii, ale vlastně jsem stále jenom vzpíral, tehdy už jako instruktor.Na soustředění se jezdilo do Nymburka, kde bylo sportovní centrum a tam jsme prakticky nejvíce trénovali . Jenomže přišlo zranění, měl jsem problémy s kyčlí a tak jsem s vrcholovým sportem na nějaký čas musel skončit. Nymburk se mi pak stal osudný, našel jsem si tam manželku, postupně přišly děti, postavil jsem dům a již natrvalo tam zůstal.

Když se mé zranění vyléčilo, ještě nějakou chvíli jsem koketoval se vzpíráním, ale už to nebylo ono, i ta naše původní parta se postupně rozpadla.Při vzpírání jsem se potkával s Otou Zarembou a mnoha dalšími známými sportovci, i když byli již mnohem starší. (Čas od času míváme různé akce na kterých se potkáváme, zrovna před týdnem /polovina srpna 2018- pozn. F.Z./ jsme se s p.Zarembou setkali).

V té době, kdy mi bylo asi 22 – 23 let, jsem najednou zjistil, že existuje tzv.silový trojboj a ten mě postupně uchvátil. Vznikla nová parta a začali jsme to postupně rozjíždět. Závodil jsem za Sadskou u

Nymburka, pak jsme téměř všichni přešli ze Sadské přímo do Nymburka a silový trojboj se stal mou hlavní náplní.

Myslím, že nyní je zrovna čas k tomu, abys nás seznámil s tím, co to vlastně je ten silový trojboj.

Silový trojboj existuje v Evropě již 40 let.Skládá se ze tří disciplín a to dřep s činkou, benčpres, což je vlastně tlak v lehu na lavici a třetí je mrtvý tah.

To nám však Karle stále moc neříká

Jednoduše řečeno, při dřepu převezmu činku, zaujmu vzpřímený postoj a na znamení rozhodčího udělám hluboký dřep a pak zase přejdu do základního postavení a činku položím na stojany. Nesmím se pohnout ani dopředu,či dozadu, na strany, nebo se nějak odrazit.

Benčpres se dělá na lavici, kdy ležím na zádech, nohy opřeny o podlahu, činku vezmu ze stojanů, nebo mi jí pomocníci podají do napjatých předpažených rukou. Na povel rozhodčího jí pak spustím na hrudník a opět nataženými pažemi do výšky a odložím na stojany. Vše je na povely rozhodčích.

Při mrtvém tahu mi leží činka vodorovně před chodidly a musím plynule zdvihnout činku do vzpřímeného postoje a teprve na povel rozhodčího jí mohu odložit na podlahu.

Všechno rozhodují tři rozhodčí a jestli to dělají správně tak na to dohlíží opět tři členové poroty, kteří mohou v případě pochybení i změnit jejich rozhodnutí.

Jak takový závod vlastně trvá dlouho?

Velice stručně řečeno: např. v 8 hodin začne vážení, do půl desáté mám čas na upravení váhy. V 10 hodin začne závod, všichni závodníci udělají 3 pokusy u první disciplíny – dřepu. Pak se stejně tak pokračuje i u druhé a třetí disciplíny, zde se však již bojuje o celkové umístění. Pak se sčítají body, v každé disciplíně ty nejlepší výkony, to bývá dost složitý výpočet, protože zde hraje roli např.váha sportovce.Celková soutěž např. u mé kategorie 66 kg skončí asi ve 12 hodin, čili celé to trvá 4 hodiny.Pak dále pokračují ostatní kategorie, nejvyšší je + 120.

MISTR SVĚTA. Nymburský silový trojbojař Karel Ruso se stal v americkém Orlandu světovým šampionem ve dřepu. Celkově skončil na třetím místě

JAKO DOMA je na stupních vítězů silový trojbojař Karel Ruso (uprostřed) . A díky tomu se dostal do síně slávy.

Mohli bychom si nyní Karle vysvětlit, jak vlastně probíhá nominace na mistrovství? Například na zářijové Mistrovství světa v Mongolsku byli nominováni 4 muži a jedna žena.

Než k nominaci dojde, tak nejdříve probíhá mistrovstí Oblastí, pak mistrovství Čech, pak republiky a teprve poté je nominace.Šedesát dnů předem nominuje každý stát určitý počet závodníků(např.10, 15 atd.) a k tomu přikládá výkony, které jednotliví závodníci dosáhli ve své zemi. Nominovaní si pak prohlédnou tabulky, kde mohou poznat, jak na tom kdo je oproti jiným, zda má nějakou šanci a zda se tedy vyplatí tam jet. Pokud ano, tak jede, pokud ne, tak se odhlásí. Takže třeba z původních 15 jich jede nakonec jen 5. Ti, kteří mají největší šance na úspěch.

Je to pochopitelné, protože silový trojboj není profesionální sport, jeho podpora je velmi malá, hráči si shání různé sponzory a tak jedou na dané Mistrovství skutečně jen tehdy, kdy je šance na úspěch.

Jsem občanem Nymburka, závodím za Sokol Nymburk a tak mi právě toto středisko hodně pomáhá.

Dovol, abych ještě jednou shrnul Tvé dosavadní úspěchy.

Získal jsi:
- 39 zlatých, 24 stříbrných a 15 bronzových medailí
- byl jsi vyhlášen nejaktivnějším trojbojařem desetiletí
- získal jsi Zlatého a Stříbrného Nymburského lva
- dvakrát nejlepším sportovcem regionu Nymbursko
- první v soutěži České federace o Srdcaře roku
- jako první Čech jsi byl uveden do Síně slávy ve španělské Malaze v roce 2017 (za 40 let existence je vás jen 16 v Evropě)

Zkus prosím zhodnotit krátce svůj dosavadní osobní i sportovní život. Spokojenost?

Cítím se spokojený, neohlížím se dozadu, ale spíše dopředu.Pokud vidím, že bych někde uspěl, snažím se tam vždy dostat, i když rozhoduje pak federace. Tomuto sportu jsem během svého života věnoval všechny síly,když jsem stavěl v Nymburce dům, postavil jsem si zároveň posilovnu, udělal železobetonovou podlahu, aby vydržela nárazem činek. Vše tomuto sportu věnuji i v současnosti. Pracuji soukromě, montuji žaluzie, vestavěné skříně a podobně, takže tréninku věnuji čas vždy až po práci. To bývá většinou večer od půl deváté do půlnoci, jinak nestíhám. Trénink však nevynechám, na vše se poctivě připravuji. Bohužel dnešní mladí by všechno chtěli mít hned a rychle, zejména medaile ve sportu.

Karel Ruso získal svou 40. zlatou medaili a to dne 3.října 2018 na Mistrovství světa v Ulanbátaru, Mongolsko!

Rozhovor pořízen za účasti bratra Jaroslava Ruso dne 21.srpna 2018 v klidném prostředí zahrady kronikáře obce - ing. František Záhora

OBSAH PUBLIKACE

ÚVODNÍ SLOVO KE VZPOMÍNKÁM PAMĚTNÍKŮ	-	2
FRANTIŠEK NOVOTNÝ	-	3
JOSEF MACHKA	-	7
KAREL SMETANA	-	9
JAN MOTIČÁK	-	12
BOŽENA ROSICKÁ	-	13
KAREL VRBA	-	15
JOSEF HLÁVKA	-	18
LUDMILA PRENNEROVÁ	-	21
MARIE LOMECKÁ – KHOLOVÁ	-	24
KAREL STRNAD	-	28
VÁCLAV VÁCHA	-	33
FRANTIŠEK KORČÁK	-	36
ANNA KORČÁKOVÁ	-	37
VÁCLAVA LOVĚTÍNSKÁ	-	39
VÁCLAV LOVĚTÍNSKÝ	-	41
MILOSLAV ČERKL	-	44
ERIKA ZEMANOVÁ	-	46
ANNA AUGSTENOVÁ	-	50
VINCENC POCKLAN	-	54
VLASTA ŽILÍKOVÁ	-	56
VLASTIMIL PEKÁREK	-	59
ANTONÍN PÁRTL	-	62
MARIE PAJPACHOVÁ	-	66
MICHAL BANDURA	-	69
JOSEF CÍSAŘ	-	70
HELENA ŠTĚPÁNOVÁ	-	71
JAN STINY	-	72
MILAN NOVOTNÝ	-	74
ANTONIE KÁPAROVÁ	-	77
JIŘÍ KOŠINA	-	79
PAVEL VÁLA	-	81
HELMUT NODES	-	82
FRANTIŠEK ZÁHORA	-	84
IVANA SIROTKOVÁ	-	92
BOHUSLAV ŠVARC	-	96
HELENA BRAUNOVÁ	-	101
KAREL RUSO	-	104

ČERNOPOŠUMAVSKÉ VZPOMÍNÁNÍ

Text ze vzpomínek pamětníků : Ing. František Záhora , Mgr. Pavel Pechoušek

Foto: Archiv Kroniky obce Černá v Pošumaví – kronikář ing. František Záhora

Grafické zpracování a tisk: TISKÁRNA ČERNÝ, s.r.o., Černá v Pošumaví

Vydala: Obec Černá v Pošumaví - 1. vydání

Datum vydání : ……2020

Náklad: